

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
PEDAGOĢIJAS, PSIHOĻOĢIJAS UN MĀKSLAS FAKULTĀTE
IZGLĪTĪBAS ZINĀTŅU NODAĻA

**SKOLAS VADĪBAS STRATĒGIJA SKOLAS UN ĢIMENES
SADARBĪBAS ORGANIZĒŠANĀ**

MAĢISTRA DARBS

Autors: **Iveta Trope**

Studenta apliecības Nr.: 14024

Darba vadītājs: Dr. oec., profesors Andrejs Geske

RĪGA 2016

ANOTĀCIJA

Maģistra darba “Skolas vadības stratēģija skolas un ģimenes sadarbības organizēšanā” mērķis ir izpētīt ģimenes un skolas sadarbības iespējas, lai izveidotu sadarbības modeli, kas veicinātu skolēnu izglītības sasniegumus. Pētījumā ietverta teorētiskā analīze par skolas un vecāku sadarbību, ģimenes kā sadarbības partnera raksturojums, analizēti skolas vadības sadarbības procesa organizēšanas priekšnosacījumi. Pētījuma praktiskās daļas realizēšanai, lai noskaidrotu labākos sadarbības veidus, kādi būtu iekļaujami skolas un ģimenes sadarbībā, ir veikta vecāku anketēšana, skolotāju un skolas vadības intervijas. Nobeigumā sniegti galvenie secinājumi atbilstoši sākotnēji izvirzītajam pētījuma jautājumam; kā arī izstrādāts skolas un ģimenes sadarbības modelis.

Atslēgvārdi: sadarbība, sadarbības formas, ģimene, skolas vadības stratēģija.

ANNOTATION

This masters research, 'School management strategy for the organisation of school-family cooperation', aims to explore the opportunities for cooperation between school and family to create a cooperation model promoting the educational achievement of pupils. The study includes theoretical analysis of the school-family cooperation, the characterization of family as the collaboration partner and analyses the organisation of the school management cooperation process. For the practical element of the study, parent surveys and interviews of the school staff were carried out to determine the best collaborative practices to be included in school-family cooperation. The conclusion presents the main findings and the consequently created cooperation model.

Keywords: cooperation, forms of cooperation, family, school management strategy.

SATURS

Ievads	5
1. Pētījumi par skolas un vecāku sadarbību	8
1.1. Sadarbības jēdziena būtība	8
1.2. Sadarbības nozīmīgums	10
1.3. Sadarbības problēmas	17
1.4. Skolas un ģimenes pozitīvas sadarbības veicinošie nosacījumi	20
1.5. Sadarbības veidi	23
2. Ģimenes kā sadarbības partnera raksturojums	27
3. Sadarbības vadība un stratēģija.....	36
4. Empīriskais pētījums un tā interpretācija.....	41
4.1. Kontentanalīze.....	42
4.2. Statistikas datu apkopošana un analīze.....	59
4.3. Skolas un ģimenes sadarbības modelis.....	82
Secinājumi un ierosinājumi	84
Izmantotās literatūras un avotu saraksts	86
Pielikumi	90
1.Pielikums: kontentanalīzes apkopojums.....	90
2. Pielikums: anketēšanas datu apstrādes SPSS programmā rezultātu tabulas.....	99
3. Pielikums: anketa vecākiem.....	112
4. Pielikums: intervijas jautājumi skolotājiem.....	118

IEVADS

Šobrīd vairāk nekā jebkad agrāk sabiedrībā tiek aktualizēts jautājums par izglītības kvalitāti mūsu valstī. Izglītība ir kļuvusi par vienu no svarīgākajām sarunu tēmām publiskās debatēs, un arvien vairāk sabiedrībā tiek apstrīdēts tās nozīmīgums un vērtība. Par izglītības kvalitāti un skolas vidi aizvien biežāk tiek diskutēts plašsaziņas līdzekļos, jo par to, kādai šodien vajadzētu būt skolai, ir viedoklis teju gandrīz katram skolēna vecākam. Rodas priekšstats, ka skola un vecāki cīnās katrs savas frontes līnijas pusē un pa vidu šajā cīņā atrodas skolēns. Skolotāji un vecāki mēdz vainot viens otru par to, kas ir atbildīgs par skolēnu sasniegumiem skolā, it īpaši, ja viņu izglītības sniegums ir zems vai ja parādās grūtības socializēties. Par skolēna izglītības sasniegumiem lielu atbildību nes skola, savukārt skola sagaida, ka šo atbildību uzņemsies arī paši vecāki.

Iepazīstoties ar Izglītības valsts kvalitātes dienesta akreditācijas ekspertu ziņojumiem, izvērtējot skolas darbības kvalitāti skolas ar ģimeni sadarbības jomā laika posmā no 2012. līdz 2015. gadam, varam secināt, ka pamatskolas, kuras veiksmīgi izgājušas akreditācijas procesu, lielākoties ir saņēmušas vērtējumu “ļoti labi” vai “labi”, atsevišķos gadījumos šajā jomā ir atzīmēts, ka sadarbība ir novērtēta ar “pietiekami” (Izglītības kvalitātes valsts dienests). Savukārt, iepazīstoties ar Vecāku forumā sniegtajiem aptaujas rezultātiem, tiek norādīts, ka starp skolu un vecākiem nenotiek pietiekoša komunikācija, kā arī tiek minēts fakts, ka Latvijā nav apkopotas informācijas par labiem līdzdalības piemēriem (Latvijas vecāku kustība, 2012). Tādējādi rodas pretrunas starp sniegtajiem publiskajiem ziņojumiem, ko sabiedrībai sniedz Izglītības kvalitātes valsts dienests, un Latvijas Vecāku foruma veiktajiem pētījumiem. Līdzīgus pētījuma rezultātus aktualizē arī Latvijas Vecāku kustības ziņojums par pētījumu “Situācija vecāku izglītošanas jomā Latvijā, Lietuvā un Igaunijā”, kurā tiek norādīts, ka skolas netiek vērtētas par to sadarbību ar ģimeni un sadarbību atbalstošas vides attīstīšanu; aktīvākie vecāki skolā bieži vien netiek sagaidīti ar pietiekamu atsaucību (Open Parents, 2014).

Tas pierāda, cik būtiski veidot pārbaudītu veiksmīgas sadarbības modeli, balstoties uz sistēmisku pieeju, kurā tiktu iesaistīta ģimene un skola, kā arī noskaidrot skolas un vecāku gaidas, apzināt skaidras robežas, aiz kurām sākas un beidzas vecāku kompetence, spriežot par izglītības procesu un rezultātiem, jo, kā apgalvo pētnieki A.Baldiņš un A.Raževa: “Skolas un ģimenes sadarbība var būt sekmīga tad, ja tā tiek veiksmīgi vadīta,” (Baldiņš, Raževa, 2001). Arī E.Pagraba, pētot klases audzinātāju darbu ar vecākiem un skolēniem, norāda, ka “skolotājam jārespektē doma, ka partnerība ar ģimeni ir mūsu skolu vēl nepaveiktais darbs” (Pagraba, 2006).

Šodien Latvijā valsts izglītības sistēmā izglītības rezultātu uzlabošanā jeb izglītības kvalitātes celšanā ir svarīgi apzināt tos aspektus, kas traucē veiksmīgi sasniegt labākus mācību rezultātus skolēniem, kā arī mazināt to skolēnu skaitu, kuriem mācību sasniegumi akadēmiski nav vērtējami kā pietiekoši veiksmīgi. Apzinoties šī brīža situāciju izglītības jomā valstī, kā viena no galvenajām prioritātēm tiek izvirzīta izglītības kvalitātes uzlabošana. Biežie pētījumi OECD (*Organisation for Economic Co-operation and Development*) pierāda, ka skolēnu neveiksmēm, uzrādot akadēmiskos rezultātus, mēdz būt dažādi faktori, kas to ietekmē, kā, piemēram, varam minēt attiecības ar vienaudžiem, attiecības ar vecākiem, veselības sarežģījumus, nabadzību, kā arī citas sociālās problēmas (OECD, 2012; Hattie, 2009). Tomēr šajā sakarībā viens no pazīstamākajiem vecāku līdzdalības pētniekiem pasaulē C.Disfordžes (*Desforges*), uzsver, ka vecāku iesaistīšanās skolēnu izglītībā ir galvenais pedagoģisko panākumu virzītājspēks, īpaši atzīmējot, ka vecāku ietekme ir daudz lielāka nekā nabadzība, skolas vide vai vienaudžu ietekme (Desforges & Abourchaar, 2003). Tāpēc likumsakarīgi, ka, nespējot nodrošināt valstī, lai ikviens skolēns spētu maksimāli īstenot savu potenciālu pamatskolā, tas nākotnē radīs zemu izglītības sasniegumu. Šo iemeslu dēļ Latvijas skolās ir būtiski izstrādāt efektīvas skolas un ģimenes sadarbības modeli, lai, abām pusēm līdzdarbojoties, notiktu pozitīvas pārmaiņas.

Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2014. – 2020. gadam ir norādīta arī skolēnu vecāku būtiskā loma skolu attīstībā: "Ikviena skola ir ieinteresēta pilnveidot savu mācību vidi un tiekties uz labiem rezultātiem, jo skolēnu vecāki ir kļuvuši par aktīviem un atbildīgiem izglītības procesa dalībniekiem" (Latvijas Nacionālais attīstības plāns, 2012).

Pastiprinoties tendencei un nepieciešamībai pēc arvien aktīvākas vecāku iesaistes skolēnu izglītības procesos, tomēr saglabājoties nenoteiktībai un limitiem skolotāju motivējošā atalgojuma sistēmā, kā arī skolotāju darba laika un noslogojuma intensitātes paaugstināšanas efektīvuma apšaubāmībai, likumsakarīgi rodas vajadzība pēc skolas iekšēji sistēmiski organizatoriska risinājuma, proti, skolas vadības darbības skolas un vecāku sadarbības organizēšanā.

Maģistra darba mērķis ir izpētīt ģimenes un skolas sadarbības iespējas, lai izveidotu skolas un ģimenes sadarbības modeli, kas veicinātu skolēnu izglītības sasniegumus.

Maģistra darba mērķa sasniegšanai tiek izvirzīti šādi pētnieciskie **uzdevumi**:

1. Izpētīt skolas un ģimenes sadarbības nepieciešamību kā būtisku aspektu skolēnu izglītības sasniegumos, veicot literatūras teorētisko analīzi;
2. Apzināt skolas darbības priekšrocības un nepieciešamību sadarbībā ar vecākiem;

3. Analizējot intervijas ar skolotājiem, direktora vietniecēm mācību darbā un vecāku aptaujas anketas, noskaidrot vecāku vēlmes sadarbībā ar skolu;

4. Noskaidrot ģimenes, skolas un individuālos pozitīvas sadarbības veicinošos faktorus – kā iespēju uzlabot skolēnu izglītības sasniegumus;

5. Izveidot skolas un vecāku sadarbības modeli, lai atbalstītu klases audzinātāju un skolas komandas ikdienas darbu saskarsmē ar ģimeni.

Kā **pētījuma objekts** šī darba ietvaros tiek noteikts – skolas un ģimenes sadarbība.

Maģistra darba ietvaros izvirzītais **pētnieciskais jautājums**: kādi ir motivējošie un kavējošie faktori, kas ietekmē sadarbību starp skolu un ģimeni?

Pētījuma metodes: literatūras analīze, aptaujas un intervijas.

Pētījuma bāze: analizētas 2 pamatskolu: Jūrmalas Alternatīvā skola un Slokas pamatskola: 124 vecāku anketas, 6 skolotāju un 2 direktoru vietnieču audzināšanas jautājumos daļēji strukturētas intervijas.

Darba struktūra: maģistra darbs strukturēts četrās nodaļās. Pirmajās trīs nodaļās sniegts pētījuma objekta izpētes teorētiskais pamatojums. Darba 1. nodaļā aprakstīts pētījums par skolas un ģimenes sadarbību, nozīmīgumu, problēmām un sadarbības veicinošiem nosacījumiem. 2. nodaļā ir aplūkots ģimenes kā sadarbības partnera raksturojums, noskaidrojot ģimeņu tipiskākos audzināšanas stilus. 3. nodaļā tiek aprakstīta skolas vadība un stratēģija. Maģistra darba 4. nodaļā, izmantojot vecāku aptaujas anketas un skolotāju, skolas vadības sniegtās daļēji strukturētās intervijas, analizēti sadarbības motivējošie un kavējošie faktori skolas un ģimenes sadarbībā, kā arī tika analizētas vecāku aptaujas anketas par skolas un ģimenes sadarbību divās pamatskolās.

Katras nodaļas noslēgumā ir sniegti secinājumi. Maģistra darba nobeigumā ir kopējie secinājumi un izveidots skolas un ģimenes sadarbības modelis.

Maģistra darba apjoms sastāv no 118 lapaspusēm, izmantoto avotu un literatūras saraksta ar 58 vienībām, 4 pielikumiem.

1. PĒTĪJUMI PAR SKOLAS UN VECĀKU SADARBĪBU

1.1. Sadarbības jēdziena būtība

Jebkura jauna cilvēka attīstību ietekmē un veido trīs vienlīdz svarīgi faktori: iedzimtība, vide un audzināšana. Cilvēks, ģimene un sabiedrība atrodas pastāvīgā mijiedarbībā. Savstarpēja iedarbība starp izglītības procesa dalībniekiem: skolēniem, skolotāju un vecākiem noris skolā ikdienas, tāpēc aizvien ir būtisks fakts, kādas veidojas to savstarpējās attiecības. Lai radītu sadarbību starp pieaugušajiem un bērniem, svarīgi ir visiem iesaistītajiem darboties kā komandai kopumā, kā vienai lielai ģimenei. Pretējā gadījumā, kā konstatējusi L. Braše, sadarbībai, kas noris formāli, nav nekādas būtiskas nozīmes (Braše, 2010).

Tradicionāli vēl nesenā pagātnē vecāki ir tikuši uzlūkoti kā klienti un tikai pavisam nesen – kā līdzdalībnieki. Ar vārdu “klients” saprotot, ka vecāki ir no ekspertu viedokļiem atkarīgi, pasīvi pakalpojumu saņēmēji, kuriem ir mazsvarīga loma lēmumu pieņemšanā (Khan, 1996). Pretēji tam šobrīd vecāki tiek uzskatīti par sadarbības partneriem skolas un ģimenes attiecībās.

Par vecāku līdzdalības/sadarbības definīcijām joprojām pētnieku domas dalās, tā, piemēram, par spīti tās intuitīvi saprotamai nozīmei, vecāku līdzdalības definīcijas nav bijušas skaidras un nemainīgas. Kā savā darbā, analizējot dažādu pētnieku atziņas, Hitao Fans norāda (Fan, 2001), vecāku līdzdalība ir tikusi definēta kā vecāku ieceres (vēlmes/prasības) attiecībā uz viņu bērnu akadēmisko sniegumu (Bloom, 1980, kā minēts Fan, 2001), vecāku komunikācija ar viņu bērniem par izglītību un skolas jautājumiem (piemēram, Christenson, 1992; Walberg, 1986, kā minēts Fan, 2001), vecāku līdzdalība skolas aktivitātēs (piemēram, Stevenson & Baker, 1987, kā minēts Fan, 2001), vecāku komunikācija ar skolotājiem par viņu bērniem (piemēram, Epstein, 1991, kā minēts Fan, 2001) un vecāku uzraudzība mājās (piemēram, Keith, 1993, Marjoribanks, 1983, kā minēts Fan, 2001).

Stelioss N. Džordžio (Stelios N. Georgiou) meklējot precīzu definīciju sadarbības jēdzienam, atsaucās uz Brito un Wallers un secina, ka abi iepriekš minētie pētnieki uzskata, ka līdzdalība ir termins, kas var apzīmēt daudzas dažādas darbības. Tās var izpausties no bezpersoniska skolas apmeklējuma vienreiz gadā, līdz biežām vecāku-skolotāju konsultācijām vai pat aktīvai sadarbībai ar skolas vadību (Brito & Waller, 1994, kā minēts Džordžio, 2007).

Nedaudz vēlāk šajā jautājumā lielāku skaidrību ieviesa Dž. L. Epsteina (Epstein), proti, par skolas, ģimenes sadarbību definēja sešus ar skolu saistītu līdzdalības iespēju līmeņus:

- 1) palīdzība vecākiem bērnu audzināšanā,
- 2) skolas-vecāku komunikācija,
- 3) vecāku iesaistīšana skolas brīvprātīgā darba iespējās,
- 4) vecāku iesaistīšana mācībās mājās,
- 5) vecāku iesaistīšana skolas lēmumu pieņemšanā,
- 6) vecāku iesaistīšana sadarbībās starp skolu un

sabiedrību. Jāatzīst, ka Dž. L. Epsteina šo jautājumu skata galvenokārt no skolas puses un atbildi, ko var darīt skolas vadība/skolotāji, lai veicinātu aktīvāku vecāku līdzdalību (Epstein, 1995).

Pētnieki Hūvers – Dempsejs un Sandleri (Hoover-Dempsey&Sandler) izvirza šķietami visaptverošu teorētisku metodi vecāku līdzdalībai. Viņu teorētiskais koncepts tiek balstīts uz trīs galvenajiem jautājumiem: 1) kāpēc vecāki top iesaistīti bērnu izglītībā, 2) kā vecāki izvēlas konkrētus līdzdalības veidus, 3) kāpēc vecāku līdzdalībai ir pozitīva ietekme uz skolēnu mācību rezultātiem (Hoover-Dempsey& Sandler, 1995).

Sadarbības kā jēdziena interpretācijas ir dažādas, taču pamatā tajās ir ietverti:

- kopīgi mērķi visām sadarbības procesā iesaistītajām pusēm – subjektiem;
- kopīga darbība šo mērķu sasniegšanā;
- atbildības apzināšanās un tās vienlīdzīga sadale starp subjektiem (Baldiņš, Raževa, 2001).

A. Špona sadarbību raksturo kā divu vai vairāku cilvēku darbu uz kopīgu mērķi, ar saskaņotiem mērķa sasniegšanas līdzekļiem, tuvinātu novērtējumam un pašnovērtējumam par sasniegtajiem rezultātiem. Sadarbības rezultātā tiek pārņemta labākā pieredze un tiek pilnveidota ar jaunām zināšanām un prasmēm. (Špona, 2001; Šteinberga, 2013)

Kopumā var secināt, ka sadarbību raksturo procesā iesaistīto dalībnieku ceļš uz kopēju mērķi, kā arī izpratne par tā sasniegšanas veidiem un iespējām, līdzekļiem, kādi tiek izmantoti šī procesa laikā, kā arī šī procesa rezultāta vērtējums un pašnovērtējums. Darba autore piedāvā šādu sadarbības būtības skaidrojumu, proti, *sadarbība ir saskaņota mijdarbība starp divām vai vairāk personām, kurām ir vienlīdzīgas tiesības un atbildība, lai vienotā darbībā sasniegtu kopējo mērķi*. Šeit būtiski atzīmēt, kā konstatējis M. Fulans, ka sadarbība mēdz būt arī viens no visbiežāk pārprastajiem jēdzieniem, jo tā ne vienmēr mēdz būt laba; tā automātiski uzreiz nenozīmē savstarpēju saskaņu un tā nenozīmē, ka būtiskas nesaskaņas ir aizliegtas, jo arī strīdi, diskusijas ved pretī mērķim (Fulans, 1999). Kā norāda A. Baldiņš un A. Raževa, skolas un ģimenes sadarbības procesa galvenais mērķis ir radīt apstākļus, lai topošais jaunais cilvēks spētu veidoties par sevi apzinošu personību (Baldiņš, Raževa, 2001).

1.2. Sadarbības nozīmīgums

Izpratni par to, cik svarīgas ir ģimenes - skolas attiecības, veido pierādījumi, kas ir iegūti daudzu tādu pētījumu rezultātā, kas demonstrē vecāku un skolas sadarbības pozitīvo ietekmi uz bērna veikumu un uzvedību. Tādējādi, labas mājas-skolas attiecības ir tikušas identificētas kā centrālas efektivitātei un pilnveidei skolā. Dž. L. Epsteina norāda, ka sadarbība var uzlabot skolu programmas un skolu klimatu, nodrošināt pakalpojumus un atbalstu ģimenēm, vairot vecāku prasmes un līderību, savienot ģimenes ar citām ģimenēm skolā un sabiedrībā un palīdzēt skolotājiem viņu darbā. Tomēr galvenais iemesls šādas partnerības izveidei ir palīdzēt bērniem gūt panākumus skolā un vēlākā dzīvē. Kad vecāki, skolotāji, skolēni viens otru uzskata par partneriem izglītībā, tajā brīdī ap skolēniem rodas kopiena, kas rūpējas par izglītojamo (Epsteina, 1995).

S. N. Džordžio (Georgiou, 2007), analizējot dažādus pētījumus saistībā ar skolas un vecāku līdzdalību, norāda uz Fana (Fan,2001) nozīmīgajiem pētījuma darba rezultātiem, kas apliecina, ka vecāku līdzdalībai šodien ir ietekme arī uz skolēnu akadēmisko izaugsmi nākotnē. Konkrēti, Fana atklāja, ka vecāku prasībām/vēlmēm saistībā ar viņu bērnu mācību sasniegumiem un komunikācijai par skolas aktivitātēm un mācībām ir pozitīvas sekas uz bērna akadēmisko izaugsmi (Fan, 2001, kā minēts Georgiou, 2007).

Līdzīgi uzskata arī Hong un Ho (2005), konstatējot, ka vecāku līdzdalības komunikācijas un prasību/vēlmju faktoriem ir pastāvīga ietekme gan uz sākotnējiem akadēmiskajiem panākumiem, gan uz vēlāko akadēmisko izaugsmi (Hong &Ho, 2005).

Tomēr jāatzīst, ka arī pētnieku vidū nepastāv viennozīmīgi uzskati par sadarbības nozīmīgumu, daži pētījumi saistībā ar šo sakarību ir skeptiskāki, piemēram, kā atzīmē savā darbā S. N. Džordžio, autori Fana un Čens (Fan & Chen,2001), veicot meta-analīzi, lai pārskatītu kvantitatīvo literatūru par attiecībām starp vecāku līdzdalību un skolēnu akadēmiskajiem panākumiem, ziņoja, ka pētījuma secinājumi šajā jomā ir mazliet pretrunīgi. Saskaņā ar tiem, vecāku līdzdalības definīcijas haotiskais stāvoklis apgrūtina apskatīto pētījumu vispārīga atzinuma veikšanu un tas arī varētu būt bijis iemesls pretrunīgajiem šīs jomas secinājumiem (Fan & Chen,2001, kā minēts Georgiou, 2007).

Maģistra darba autore savos secinājumos piekrīt A. Baldiņa un A. Raževas pētījumiem par skolas un ģimenes sadarbību, pievēršot uzmanību faktam, cik lielā mērā šī sadarbība spēj ietekmēt jaunā cilvēka personības veidošanās procesa veiksmīgu norisi, jo tieši sadarbības rezultātā gan skolas personāls, gan ģimenes locekļi spēj dziļāk iepazīt bērna un jaunieša personības attīstības virzību un var palīdzēt izkopt savas individuālās spējas un prasmes

(Baldiņš, Raževa, 2001). Par sadarbības nozīmīgumu savos pētījumos norāda arī L.Daniela, pievēršot uzmanību aspektam, ka sadarbība starp vecākiem un skolotājiem ir kā būtisks pamatelements abu pušu autoritāšu stiprināšanai (Daniela, 2009). Lielākoties par sadarbību tiek runāts kā būtisku pamatnosacījumu skolēnu veiksmīgiem sasniegumiem izglītībā un personības attīstībā. Darba autore ilggadējās praktiskā darba pieredzes rezultātā ir jāpiekrīt L.Danielai, jo skolas ikdienas darbā ir iespējams veicināt situācijas, kad tiek stiprināta un vairota cieņa pret vecākiem, kā arī ir novēroti pretēji gadījumi, ka vecāku necieņas izrādīšana pret skolu grauj tās autoritāti. Daniela to turpina skaidrot kā apstākli, ka skolēniem, redzot vecāku pozitīvo un atbalstošo attieksmi pret izglītības iestādi un skolotājiem, veidojas pozitīva attieksme, kas savukārt ietekmē izglītības sasniegumus un disciplīnu skolā (Daniela, 2009).

Mācību disciplīnas un pozitīvas attieksmes pret mācībām mijsakarbām lielu uzmanību savos pētījumos pievērš arī M.Balsons, norādot, ka rezultātā, ja vecāki un skolotāji veicinātu sadarbību, skolēnu attieksme pret mācībām, kā arī disciplīna skolā, uzlabotos (Balsons, 1995).

Pētījumi izglītības jomā (OECD, 2012) ļoti pārliecinoši atklāj atšķirību starp skolēnu sasniegumiem atkarībā no tā, vai ģimenes iesaistās skolēna izglītībā, vai ir situācijas, kad vecāki neizrāda interesi par bērna mācībām skolā. Ir apstiprināts fakts, ka skolēni no ģimenēm, kuras neiesaistās bērna izglītībā, uzrāda akadēmiski zemākus mācību sasniegumus nekā viņu vienaudži, kuru vecāki aktīvi iesaistās skolēna izglītošanā. OECD Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (SSNP) PISA (Programme for International Student Assessment), izvērtējuma atziņas liecina, ka vecāku loma ir ļoti svarīga bērna izglītošanā. Tā sekmē bērna panākumus skolā, kā arī turpmāk visas dzīves garumā.

“.. izglītība ir kopīga atbildība gan vecākiem, gan skolām, gan skolotājiem un dažādām institūcijām ekonomikā, un PISA liecina, ka vecāku iesaistīšanās izglītībā ir izšķiroši panākumi visā bērnu mācību darbā un arī ārpus tā,” tiek minēts OECD (OECD, 2012).

Eiropas Savienības Mūžizglītības Comenius Regio projekta izstrādātajā programmā “Sadarbība starp skolu un vecākiem. Atbalsts izglītības procesā” kā nepieciešamība par savstarpēju sadarbību tiek norādīts, ka pareizi organizēta sadarbība starp skolu un ģimeni nes redzamus ieguvumus, proti, tā ļauj skolotājiem un vecākiem labāk izprast skolēnu, vienojoties par labāko izglītības pieeju, sniedzot savstarpēju palīdzību un radot labvēlīgu mācību atmosfēru skolā un mājās. Lai sasniegtu apmierinošus rezultātus, abām grupām ir cieši jāsadarbojas, radot piemērotus apstākļus, kas veicinātu sadarbības efektivitāti. Kā vēl vienu būtisku aspektu, ko skolēni gūst sadarbības rezultātā, jāpiemin pētnieku M. Kručininas un I. Magdaļenokas secinājums, ka ciešas sadarbības rezultātā var panākt apzinīgu attieksmi pret mācību darbu, čaklumu un darba mīlestību, kā arī darba tikumu, ko reti savos pētījumos atzīmē citi autori (Kručinina, Magdaļenoka, 2001).

S. Beveridža (Beveridge) konstatējusi, ka skolēniem sadarbības rezultātā veicās labāk gan sociāli, gan akadēmiski, ka pozitīvas ģimenes un skolas sadarbība ir svarīga visu skolēnu izglītībai, un uzsver, ka komunikācijai starp vecākiem un skolotājiem būtu jābūt abpusējai, lai nodrošinātu to, ka bērna mācīšanās mājās tiktu attīstīta un turpināta skolā, un savukārt mācības skolā tiktu nostiprinātas un turpinātos pēc skolas aktivitātēs. Īpaši jāakcentē skolas un vecāku līdzdalības nozīmīgums viņu bērnu izglītošana gadījumos bērniem ar īpašām izglītošanās vajadzībām, šīs vajadzības ir saistītas ar sociālu un ekonomisku stāvokli vai invaliditāti, vai abu kombināciju. Bērnu vajadzības nevar tikt skatītas izolācijā no ģimenes struktūras un procesiem tajā, ne arī plašākiem faktoriem, kas ietekmē ģimenes dzīvi. Plaša starp mājām un skolu īpaši ir atzīmējama bērniem no nelabvēlīgas vides, un tāpēc ir nepieciešams, lai skolas atrastu veidu, kā atbalstīt izglītošanos, veidojot saites ar ģimeni un kopienu. Vecākiem, kuru bērni ir invalīdi, bieži ir nenovērtējamas speciālistu zināšanas un sapratne par stāvokļa raksturu un sekām, un savukārt šīs situācijas izpratne ir īpaši būtiska skolām, tās informējot par mācību pieeju. Daudzi vecāki ne tikai vēlas dalīties ar skolu savās zināšanās, bet arī vienlaicīgi gūt padomu vai saņemt atkārtotu apliecinājumu saistībā ar stratēģijām mājās (Beveridge, 2005).

Skolas un ģimenes sadarbība nostāda skolēnu centrā. Neapstrīdams ir fakts, ka skolēns spēlē galveno lomu savā izglītībā, attīstībā un panākumos skolā. Skolas, ģimenes un sabiedrības sadarbība nevar vienkārši radīt veiksmīgu skolēnu. Drīzāk šī mijdarbība ir paredzēta, lai iesaistītu, palīdzētu, stimulētu un motivētu skolēnus gūt viņu pašu izglītības sasniegumus. Pastāv pieņēmums, ja bērni jūtas aprūpēti un tiek mudināti nopietnam darbam, ir lielāka iespējamība, ka viņi darīs, ko varēs, lai lasītu, rakstītu, rēķinātu un attīstītu citas prasmes un talantus un paliktu skolā. Kā interesants moments jāatzīmē, ka skolēni bieži vien ir vecāku galvenais informācijas avots par norisēm skolā. Veiksmīgas sadarbības programmās skolotāji palīdz skolēniem saprast un veikt gan tradicionālās saziņas/komunikācijas ar ģimenēm (piemēram, nodot liecību, sekmju izrakstus), gan jaunas saziņas/komunikācijas (piemēram, piedalīties skolotāju–vecāku– skolēnu apspriedēs). Jo vairāk izdodas iegūt informāciju par skolēna lomu šajās partnerattiecībās starp skolu un ģimeni, jo vairāk ir iespējams strādāt ar skolēniem, lai palielinātu viņu izredzes gūt panākumus (Epstein, 1995).

Skolēni vienlīdz lielu laika daļu pavada gan skolā, gan ģimenē, tāpēc svarīgi, lai vecāku un skolotāju darbība nebūtu savstarpējā pretrunā. Kļūstot par sabiedrotajiem, līdzīgi domājošiem un izrādot patiesu interesi par skolēnu, daudz veiksmīgāk tiek atrisinātas daudzas ar audzināšanu saistītas problēmas. Tomēr, kā liecina arī pētnieciskā darba autores darba pieredze, skolas ikdienā mēdz būt vērojami gan pozitīvas sadarbības piemēri, gan situācijas, kad komunikācijas neesamības rezultātā sadarbība starp skolotāju un vecākiem praktiski nenotiek.

J. L. Epsteina min gadījumus, kad ir iespējams būt akadēmiski izcilai skolai, kas ignorē ģimenes, šāda skola cels barjeras starp skolotājiem, vecākiem un skolēniem, kas savukārt ietekmēs skolas dzīvi un mācību sasniegumus. Tāpat ir iespējama skola, kas ir akadēmiski neefektīva, bet kas iesaista vecākus daudzos veiksmīgos sadarbības veidos, bet ar tās vājo akadēmisko programmu skola neradīs iespēju iegūt kvalitatīvu izglītību. Neviena no šīm skolām nav paraugs kvalitatīvai izglītības videi, kas pieprasa akadēmisku izcilību, labu komunikāciju un produktīvu skolas, ģimenes un sabiedrības saskarsmi (Epstein, 1995).

Daudzie pētījumi apliecina sadarbības nozīmīgumu, kā arī jāatzīmē, ka visi iesaistītie: skolēni, vecāki un skola, šajās attiecībās ir ieguvēji. Ar sadarbības procesa rezultātiem var iepazīties autores apkopotajā tabulā “Sadarbības nozīmīgums: skolēnu guvums” (skat.1.1.tabulā) un “Sadarbības nozīmīgums: skolas un vecāku guvums” (skat.1.2.tabulā).

Sadarbības nozīmīgums: skolēnu guvums

Skolēnu ieguvums	
Mācību sasniegumi un uzvedība	✓ uzrāda labākus mācību rezultātus lasīšanā, matemātikā, rakstīšanā, pārbaudes darbos; ievērojami mazāks skaits skolēnu, kuriem nepieciešama papildus apmācība ✓ daudz retāk novērojamas disciplīnas rakstura problēmas ✓ sava progresā un rīcību, kas nepieciešamas sekmju uzlabošanai vai uzturēšanai esošajā līmenī, apzināšanās
Audzināšana	✓ ģimenes uzraudzības apzināšanās; cieņa pret vecākiem ✓ pozitīvas personīgās īpašības, paradumi, uzskati un vērtības, kas iemācītas ģimenē ✓ līdzsvars starp laiku, kas pavadīts, veicot pienākumus mājās, un citām aktivitātēm, un laiku, kas pavadīts, veicot mājasdarbus ✓ laba vai uzlabota skolas apmeklētība ✓ skolas nozīmīguma apzināšanās
Skolēnu psiholoģiskais raksturojums	✓ skolēni emocionāli jūtas labāk, iemācās pozitīvi reaģēt uz mācību sasniegumu rezultātiem, iemācās mierīgāk uztvert neveiksmes ✓ veidojas labākas attiecības ar vienaudžiem, veidojas augstāks emocionālais intelekts, samazinās depresijas simptomi un uzvedības problēmas skolā ✓ uzlabojas attiecības ar vecākiem

Sociālās attiecības	✓ vecāku iesaistīšanās skolā rada drošāku skolas vidi, īpaši būtiski tas ir jaunāko klašu skolēniem ✓ labas attiecības ar vecākiem kļūst kā par modeli, kā veidot labas attiecības ar vienaudžiem ✓ labas attiecības veicina kļūt par līderi; uzlabojas attiecības klasē ✓ labāka uzvedība mazina problēmsituāciju veidošanos skolā
Skolēnu nākotnes perspektīvas	✓ labāki mācību sasniegumi skolā veidojas kā pamats nākotnes iespējām augstākajā izglītībā, karjerā; labas mācīšanās spējas, kompetences dažādās jomās palīdz veiksmīgi iekļauties sabiedrībā ✓ karjeru un nākotnes darba un izglītības iespēju apzināšanās

Avots: autores izveidota tabula, adaptējot no Bakker, Denessen & Brus-Laeven, 2007; Epstein, 1995.

Sadarbības nozīmīgums: skolas un vecāku guvums

Skolas guvums	Vecāku guvums
✓ ģimeņu mērķu, vajadzību un viedokļa par viņu bērniem izprašana ✓ iespējams labāk izprast skolēna vajadzības ✓ kopīgi ar vecākiem ir iespējams veiksmīgāk risināt ar skolēnu uzvedību saistītas problēmas ✓ vecāku komunikācijas tīkla novērtēšana un izmantošana ✓ gatavība jaunos veidos iesaistīt ģimenes, arī tās, kas skolā nestrādā brīvprātīgi ✓ labāk izstrādāti uzdevumi mājasdarbiem ✓ paaugstinās skolotāju pašnovērtējums ✓ paaugstinās skolotāja autoritāte ✓ skolas atvērtība un prasme izmantojot mentorus, biznesa partnerus, sabiedrības brīvprātīgos, lai palīdzētu skolēniem, palielinātu mācību praksi un sniegtu atbalstu skolai	✓ bērna kā skolēna apzināšanās ✓ paaugstinās vecāku autoritāte ✓ ģimene gūst dziļāku izpratni par skolēna izglītības sasniegumiem skolā ✓ skolas programmas un noteikumu izpratne ✓ efektīva reakcija/atbilde uz skolēnu problēmām ✓ skolotāja prasmju novērtēšana ✓ apzināšanās, ka ģimenes tiek novērtētas un gaidītas skolā ✓ lojalitāte un piederības jūtas attiecībā pret skolu ✓ skolas lomas sabiedrībā un sabiedrības ieguldījuma skolā apzināšanās

Avots: autores izveidota tabula, adaptējot no, adaptējot Braši, 2010; Balsons,1996;Epstein, 1995; Lueder, 2011.

1.3. Sadarbības problēmas

Patiesai abpusējai komunikācijai starp ģimeni un skolu nepieciešama pozitīva attieksme un apņemšanās kā no vecākiem, tā arī no skolotājiem. Tomēr daudzi pētnieki norāda, ka sadarbības procesa organizēšana, plānošana un vadīšana pedagoģiskajam personālam bieži vien sagādā problēmas (Baldiņš, Raževa, 2001; Beveridge, 2005; Daniela, 2009; Epstein, 1995; Raituma, 2009).

Kā biežāk minētas, tiek nosauktas šādas grūtības sadarbībā ar vecākiem:

1. Vecāki, kuri neiesaistās sadarbībā un nepietiekoši veic savus vecāku pienākumus, kas bieži ir saistīti ar vairākiem cēloņiem:

- vecāku pārslodze darbā;
- vecāku sociālais un ekonomiskais stāvoklis;
- skolas un vecāku sadarbības raksturojums;
- skolai un vecākiem atšķirīgi viedokļi par iesaistīšanos izglītības procesā.

2. Vecāku kritiskā attieksme pret skolu:

- ar ļoti augstu pašvērtējumu, kas ir neadekvāts;
- pedagoģiskā kompetence ir augstāka par skolotāja pedagoģisko kompetenci;
- psihiska rakstura problēmas;
- pārspīlētās rūpes par bērnu, uzskatot, ka skola dara pāri bērnam.

3. Vecāki, kuri iesaistās bērna audzināšanā, taču nesadarbojas ar skolu, jo nesaskata skolā sadarbības partneri:

- stereotipu barjera, kas veidojusies, uz klausot citu vecāku neveiksmīgo pieredzi;
- pārliecība, ka viņus neizpratīs vai nesapratīs pareizi;
- vecuma barjera (abos virzienos), proti, vecākiem ir lielāka dzīves pieredze nekā klases audzinātājam, vai arī otrādi. Bieži dzīves pieredze tiek identificēta ar pedagoģisko pieredzi;
- emocionālais aspekts – neuzticēšanās skolotājam kā cilvēkam “no malas” (Baldiņš, Raževa, 2001).

Savukārt Latvijas vecāku kustības veiktajā pētījumā par “Situāciju vecāku izglītošanas jomā Latvijā, Lietuvā un Igaunijā”, kā sadarbības kavējoši faktori Latvijas skolās tiek minēti:

1. Skolotāju un vecāku atšķirīgie viedokļi par iesaistīšanos izglītības procesā;
2. Izpratnes trūkums vecākos par viņu lomu un nozīmīgumu sadarbībā ar skolotājiem;

3. Negatīvs skolotāju viedoklis par vecākiem;
4. Skolotāju zināšanu trūkums par darbu un sadarbību ar vecākiem.

Maģistra darba pētījuma autore, iepazīstoties ar Latvijas vecāku kustības veikto pētījumu, secina, ka pētījumā ir piedalījušies tās ģimenes un vecāki, kuriem ir interese un gatavība sadarboties ar skolu, bet šajā pētījumā nav apzinātas trūcīgas ģimenes, kā arī ģimenes, kurās ir slikti dzīves apstākļi un socializācijas gaitā radušies personības riska faktori. Pretējā gadījumā tas tiktu atspoguļots veiktajā pētījumā.

Savukārt pētniece J. L. Epsteina savos pētījumos min vēl citus apstākļus, kas ietekmē sadarbību un bieži vien to kavē:

- sadarbībai ir tendence samazināties, bērniem pārejot uz vecākām klasēm, jo vēlākos gados skolēni kļūst patstāvīgāki un vecāki iesaistās aizvien mazāk, izņemot, ja skolas un skolotāji strādā, lai attīstītu un ieviestu piemērotas sadarbības prakses katrai klašu vecuma grupai;

- pārtikušajai sabiedrības daļai šobrīd ir vērojama vidēji vairāk pozitīvu ģimeņu līdzdalība, izņemot, ja skolas un skolotāji ekonomiski vājākos reģionos strādā, lai veidotu pozitīvu sadarbību ar viņu skolēnu ģimenēm;

- skolām ekonomiski depresīvās sabiedrības daļā ir vairāk saskares ar ģimenēm par viņu bērnu problēmām un grūtībām, izņemot, ja tie strādā pie balansētas partnerības, kas iekļauj saziņu arī par bērnu pozitīvajiem sasniegumiem, attīstības;

- vientuļie vecāki, vecāki, kas strādā ārpus mājām, vecāki, kas dzīvo tālu no skolas, ir mazāk iesaistījušies, izņemot, ja skola organizē speciālas iespējas ģimenēm brīvprātīgi strādāt dažādos laikos un dažādās vietās, lai atbalstītu viņu bērnus (Epstein, 1995).

Maģistra darba autore uzskata, ka Latvijā zinātnieces J. L. Epsteinas pieminētie aspekti, kas mēdz būt par šķērslī sadarbībai, ir salīdzinoši maz pētīti, līdz ar to skolotājiem trūkst zināšanu un prakses līdzīgu jautājumu risināšanai, un sadarbība šādos gadījumos bieži vien tikai intuitīvi balstās uz katra pedagoga personisko pedagoģisko pieredzi.

Padziļinātāk analizējot sadarbības problēmas starp skolu un ģimeni, L. Daniela norāda, ka nelabvēlīga situācija veidojas tad, ja vecāki un skolotāji savā starpā nesarunājas. Problemātiska šī situācija var veidoties, ja vecāki ne tikai piedod bērnam izdarīto skolā, bet arī neapzināti veido negatīvu attieksmi pret skolas prasībām, un tādējādi iedrošinot bērnu slikti uzvesties un neievērot mācību disciplīnu. Vecāki daudz lielāku uzmanību pievērš bērna stāstījumam, ja tajā seko sūdzēšanās, un jo vairāk bērna stāstījumā parādās negatīvas informācijas, jo vecāki vairāk tam pievērš uzmanību. Tā rezultātā bērns saņem netiešu atbalstu nevēlamai rīcībai. Šādā situācijā vecāki pat neapzinās, ka tādējādi zaudē arī savu autoritāti. Skolotāji vairs neziņo

vecākiem par problēmsituācijām, kas skolā radušās, savukārt vecāki mājās saņem tikai negatīvu informāciju (Daniela, 2009).

Reizēm ir novērots, ka šādu situāciju, ka sadarbība praktiski nenotiek, savā labā cenšas izmantot tie skolēni, kuriem izglītības vai disciplīnas jautājumos vērojamas grūtības, viņi apzināti cenšas sanādot vecākus un skolotājus, lai vecāki neizprotot situāciju, visās problēmās vainotu skolu (Buša, 2004; Dixon, 2001, kā minēts Daniela, 2009; Porter, 2007).

Līdzīgās situācijās skolēni ātri vien iemācās nesaskaņas un informācijas trūkumu izmantot par labu, lai slēptu sliktu uzvedību vai zemu mācību sasniegumus (Beveridge, 2005). Šādos gadījumos vēl būtiskāk ir nepieciešams skolai veidot pozitīvu sasaisti starp ģimeni un skolu, saprotot, ka abām pusēm nepieciešams viena otru atbalstīt, lai sasniegtu labus rezultātus skolēna izglītībā.

Pēc maģistra darba autores domām, situācijās, kad skola nemēģina novērst problēmsituācijas – gadījumos, kad skolēni grūti socializējas un neveido sadarbību ar vecākiem, īpaši cieš tie bērni, kuri skolā tiek atstumti. Par šo būtisko problēmu raksta arī M. Balsons, norādot, ja bērni netic, ka viņi var būt piederīgi pie savas klases, savstarpēji sadarbojoties, viņi tiecas atrast savu vietu sacensības veidā, tātad – cits uz cita rēķina. Savukārt situācijās, kad bērnu pūliņi mācīties, iesaistīties, sadarboties skolas vai ģimenes dzīvē tiek noraidīti, bērni sāk uzskatīt sevi par tādiem, kuri nav pietiekami labi, veiksmīgi. Šādā situācijā viņu sociālā ieinteresētība un sadarbošanās spēju attīstība tiek aizkavēta, un rezultātā skolēniem veidojas zems pašvērtējums, pazeminās sekmes un trūkst motivācijas mācīties vai pat apmeklēt skolu (Balsons, 1995).

Jāpiemin vēl kāds būtisks problēmu aspekts attieksmē pret skolu, ko savos pētījumos min pētnieki, proti, vecāku gaidas, kad vecāki sagaida, ka viņu bērnu izglītības sasniegumi būs augstāki, nekā viņu bērnu spēju līmenis. Šādā situācijā skolēni cenšas pēc aizvien augstākiem izglītības sasniegumiem, tomēr, ja tie netiek sasniegti, tas skolēnos rada spriedzi un veido negatīvu attieksmi pret skolu un ģimeni, kas savukārt var veicināt mācību disciplīnas problēmu rašanos (Balsons, 1995; Porter, 2007). Skolotājam svarīgi šīs situācijas laicīgi pamanīt un komunikācijā ar ģimeni vērst uzmanību uz esošajiem pozitīvajiem sasniegumiem, palīdzēt saskatīt tās jomas, kurās skolēns spētu sevi vairāk apliecināt, un sniegt atbalstu.

Bieži savā pedagoģiskajā pieredzē darba autore secina, ka situācijās, kad skolēna uzvedībā vai sekmēs ir vērojami sarežģījumi, skola uzskata, ka ir problēmas ģimenē, savukārt vecāki bieži šādās situācijās izvairās no jebkādas sadarbības formām un jūtīgi uztver katru kritiku vai aizrādījumu no skolas puses. Jāpiebilst, ka šādos gadījumos skolai, skolotājiem ir pienākums atrast tādas sadarbības formas, kas rastu risinājumu minētajās situācijās. Kā norāda A. Baldiņš un A. Raževa, skolas un ģimenes sadarbības procesā bieži vien klases audzinātājam

ir jāpalīdz vecākiem izprast bērna rīcību un uzvedību, saskatīt bērnu negatīvas uzvedības cēloņus, turklāt šādās situācijās vecākiem arī jāapzinās, ka bērnu neadekvātā uzvedība ir sekas arī pašu vecāku rīcībai (Baldiņš, Raževa, 2001; Plaude, 2009).

Tomēr darba autore uzskata, ka negatīvas uzvedības cēloņu risināšanā sadarbībā ar ģimeni būtu nepieciešams iesaistīties arī skolas atbalsta personālam, lai situācijas, kad nepieciešams sniegt palīdzību, ja bērnam ir zems pašnovērtējums, vājas sekmes, vērojamas disciplināra rakstura problēmas, mācību kavējumi, tiktu risinātas daudz veiksmīgāk un efektīvāk. Par atbalsta pasākumu nepieciešamību problēmsituācijās savā ilggadējā direktores darba pieredzē Talsu Valsts ģimnāzija min arī I. Raituma, norādot, ka tiešs skolas, psihologa un sociālā pedagoga uzdevums būtu jau laicīgi apzināt problēmas un vērst profilaktiskus pasākumus to novēršanai (Raituma, 2009).

J. L. Epsteina secina, ka skolām ir izvēle: ir divas dažādas pieejas, iesaistot ģimenes skolās, savu bērnu izglītības ceļā. Viena pieeja uzsver konfliktu un saskata skolu kā karalauku; nosacījumi un attiecības šādā vidē garantē cīņu par varu un disharmoniju. Otra pieeja uzsver sadarbību un uzskata skolu kā vidi, kurā bērns var attīstīties kā personība. Pat tad, ja rodas konflikti un strīdi, agrāk vai vēlāk miers ir jāatjauno un sadarbības partneriem ir kopā jāstrādā bērnu izglītības labā (Epstein, 1995).

Tomēr, kā bieži tiek novērots praksē, jāpiekrīt I. Raitumai, kas norāda, ka vecāku līdzdalība izglītības procesa vadīšanā – plānošanā, organizēšanā, motivēšanā, kontrolē, dažādās skolās ir visai atšķirīga, bieži vien formāla, fragmentāra, nesistemātiska, lēmumu/rīcību neietekmējoša (Raituma, 2009). Par sistemātiskas darbības nepieciešamību savos darbos norāda daudzi pētnieki, atzīmējot, ka īslaicīgai un reizēm pārspīlētai uzmanībai var būt sadarbības iezīmes, tomēr tā nebūs pietiekami efektīva (Baldiņš, Raževa, 2001; Rimma, 2000). Tas tikai vēlreiz apstiprina nepieciešamību pēc sistemiskas pieejas skolas un ģimenes sadarbības risināšanā gan katrā izglītības iestādē atsevišķi, gan valsts izglītības politikā.

1.4. Skolas un ģimenes pozitīvas sadarbības veicinošie nosacījumi

Skolā valdošajam noskaņojumam un skolotāju-skolēnu attiecību kvalitātei ir būtiska ietekme uz to, kādas veidojas attiecības ar vecākiem. Kā norāda S. Beveridža, visu vecāku līdzdalība skolā pirmkārt un galvenokārt sakņojas rūpēs par viņu bērniem. Attiecīgi viņu vajadzības pēc komunikācijas ar skolu tiek balstītas uz cerībām, ka viņu bērns būs laimīgs un, mācīsies ar labiem panākumiem, cik daudz to atļauj viņa spējas (Beveridža, 2005).

Lai kļūtu par uz ģimeni orientētām, skolām jāpadara publiski savi darbības noteikumi un jāstrādā tā, lai nodrošinātu, ka ģimenes šos noteikumus saprot. Pirmais solis, kas skolām jāveic kļūstot par uz sadarbību ar ģimeni orientētām, ir izpētīt, kas skolu darbībā attur vecākus vai citus ģimenes locekļus no kļūšanas par pilniem līdzdalībniekiem izglītības procesā. Uzsvars jāliek uz ģimeņu mudināšanu/iedrošināšanu kļūt par būtisku daļu no skolā notiekošā. Daudzos gadījumos tas nozīmē mācīt ģimenēm, kā piekļūt visiem skolas piedāvātajiem resursiem, norāda pētnieki: Lorens, Džonsons, Marlīna, Pugača, Hokina (Johnson, Lawrence, Pugach, Marleen, Pugach & Hawkins, 2004).

Lai veicinātu pozitīvu sadarbību, jāņem vērā nosacījumi, kas palīdz saskarsmē skolotājam ar vecākiem:

- sadarbībai jābalstās uz savstarpēju cieņu;
- jārespektē vecāku pieredze;
- skolotājam ir jāpievērš uzmanība tam, lai radītu par sevi pozitīvu iespaidu;
- sarunu laikā jāspēj runāt ne tikai par nepatīkamām situācijām, bet sarunas noslēgumā ir jāpiemin arī pozitīva informācija par skolēnu;
- jāizrāda patiesa ieinteresētība par skolēna dzīvi un problēmām;
- jācenšas veidot komunikāciju ar katru skolēna ģimeni, spējot novērtēt ģimenes audzināšanas veidus un principus (Klauža, Kozaka, Pagraba, Smirnova, Veispale, 2009; Aleksejeva, 2010).

Kā tiek rekomendēts Comenius Regio projektā “Sadarbība starp skolu un vecākiem. Atbalsts izglītības procesā”, pētījuma autori norāda, lai sadarbība ar vecākiem spētu noritēt raiti un efektīvi, ir vērts ieviest vairākus nosacījumus, kuru ievērošana praksē spētu veiksmīgāk organizēt sadarbību (Eiropas Savienības Mūžizglītības Comenius Regio projekts). Skolotājiem vajadzētu:

- spert pirmo soli ceļā uz labu sadarbību,
- noraidīt aizspriedumus un būt gataviem sazināties ar katru no vecākiem,
- uzskatīt un paturēt prātā, ka sadarbības efektivitāte ir atkarīga no abām pusēm,
- piešķirt vecākiem līdzvērtīgas tiesības komunikācijā,
- iesaistīt sadarbībā visus vecākus,
- saņemt kritiku un spēt mierīgi to izanalizēt.

Šajā sakarā S. Beveridža (Beveridge, 2005) savā darbā norāda uz pētnieces Dž. Allanas (Allan) pieminēto būtisko momentu, ka savstarpējā komunikācijā skolai ar ģimeni mēdz notikt, ka vecāka devums, rīcība, uzskati ļoti bieži tiek nostādīti zemākā līmenī nekā profesionāļa, proti, skolotāja. (Allan, 1999, kā minēts Beveridge, 2005). S. Beveridža skaidro, ka šādās

situācijās vecāku paustais visticamāk būs raksturots kā „viedoklis” vai „jūtas”, kamēr skolotāja spriedums tiek uzlūkots kā objektīvs un balstīts uz faktiem. Attiecīgi, kad rodas ievērojamas viedokļu atšķirības starp vecāku un skolotāja viedokli, profesionāļu viedoklis tiecas dominēt, un tas var nest ģimenei papildu pārdzīvojumus.

Darba autore piekrīt iepriekš minētajam faktam, uzskatot, ka praksē novērotais liecina, ka šādas situācijas ir novērojamas kā bieža parādība skolās, tomēr katrs gadījums ir jāvērtē atsevišķi, jo vecākiem un skolotājiem ir pavisam atšķirīgas attiecības ar bērniem un viņi bērnus redz atšķirīgos kontekstos, kas savukārt izvirza dažādas personīgas, sociālas un kognitīvas prasības no tiem. Šajā sakarā kā piemēru var minēt Bastiani (Bastiani, 1989) pētījumu par skolotāju un vecāku sanāksmēm, kad skolotājs, visticamāk, kontrolē un vada tikšanos, koncentrējoties uz savu mērķi, bet vecāki paliek neapmierināti. Bastiani šo atšķirīgo momentu atspoguļo sekojoši: skolotāja mērķis:

- apspriest bērna progresu un pārrunāt kādas grūtības ir bērnam;
- uzzināt no vecākiem, kā viņi domā, kā viņu bērns tiek galā ar uzdevumiem skolā;
- runāt par veidiem, kā vecāki var palīdzēt mājās;
- saņemt vecāku atbalstu dažām uzvedības problēmām;
- noskaidrot, kādi, ja ir, konflikti ar vecākiem un tikt ar tiem galā.

Savukārt jautājumi, par kuriem vecāki vēlētos aprunāties, ir šādi:

- apspriest bērna sekmes un noskaidrot, vai manam bērnam ir kādas problēmas;
- uzzināt, kā bērnam veicas mācībās, salīdzinot ar citiem bērniem;
- uzzinātu vairāk par skolu un par tās mācību metodēm;
- pārliecināties par to, kā bērns uzvedas skolā.

Šie apkopotie pētījumi uzskatāmi pierāda, par šajā gadījumā skolotāju dominējošo lomu skolas un vecāku attiecībās.

Patiesai cieņai pret padziļinātajām zināšanām un izpratni, kas vecākiem piemīt par saviem bērniem, jābalstās izpratnē, ka tā vietā, lai redzētu atšķirības starp mājām un skolu kā problemātiskas, ir nepieciešams no skolu puses meklēt konstruktīvas stratēģijas, lai samierinātu atšķirīgus viedokļus (Beveridge, 2005).

1.5. Sadarbības veidi

Pastāv dažādi veidi, kādos skolas var mēģināt iesaistīt un veicināt vecāku līdzdalību bērna izglītībā. Svarīgi, lai sadarbība būtu veiksmīga neatkarīgi no veida, kādā tā notiek, tai jāveidojas kā abpusējai, patiesai komunikācijai.

Kā norāda pētnieki, praksē mēdz būt gadījumi, kad skolotājs var iztikt bez sadarbības ar vecākiem, bet tiek minēti 6 apsvērumi, kuru dēļ sadarbībai ir jānotiek:

1. Sadarbība veicina gan bērna socializēšanos, gan integrēšanos sabiedrībā;
2. Tiek laicīgi pamanītas un netiek nokavētas bērna vajadzības un attīstības spējas;
3. Veidojas bērnu dzīves sociālā kontrole;
4. Tiek saskaņotas pedagoģiskās prasības;
5. Notiek vecāku pedagoģiskā izglītošana gan pedagoģijā, gan psiholoģijā;
6. Bērnām attīstās pašapziņa, veidojas sajūta, ka tiek saprasts un atbalstīts (Klauža u.c., 2009).

Kā akcentē A. Baldiņš un A. Raževa, ģimenes sadarbība nevar būt uzskatāma par gadījuma rakstura kopumu, kurā epizodiski vai arī regulāri ģimene un skola risina kopīgas problēmas, kas saistītas ar skolēna izglītības un uzvedības jautājumiem. Pētnieki pauž uzskatu, ka procesam jābūt sistemātiskam, kurā ir skaidri nodefinēts sadarbības saturs un forma, kas balstās uz humānās pedagoģijas pamatprincipiem:

- humānisma princips, kas ietver ideju par personību kā neapstrīdamu vērtību;
- demokrātisma princips, kas nodrošina līdzvērtīgas attiecības starp skolu, skolēnu un ģimeni;
- retrospektivitātes princips, kurš nodrošina pedagoģisko ideālu, tradīciju saglabāšanu, cieņu;
- kreativitātes princips, kas palīdz radīt apstākļus radošas personības izaugsmei brīvā vidē;
- pēctecības un nepārtrauktības princips, kas balstās uz sistēmisku audzināšanu (Baldiņš, Raževa, 2001).

Pētot sadarbības veidus, Epsteina piedāvā sešus līdzdalības veidus sadarbības programmā skolai ar ģimeni:

1. Audzināšana - palīdzēt visām ģimenēm izveidot māju vidi, kas atbalsta bērnus kā skolēnus.

2. Komunikācija – izstrādāt efektīvas skolas-māju un mājas-skolas saziņas formas par skolu programmām un viņu bērnu progresu. Apspriedes ar katru vecāku vismaz reizi gadā, ar papildus tikšanās, ja tādas ir nepieciešamas.

3. Brīvprātīgās aktivitātes - atrast un organizēt vecāku palīdzību un atbalstu. Skolas un klases brīvprātīgo programma, lai palīdzētu skolotājiem, administratoriem, skolēniem un citiem vecākiem.

4. Mācīšanās mājās - sagādāt vecākiem informāciju un idejas par to, kā palīdzēt skolēniem ar mājasdarbiem un citām ar mācību programmu saistītām aktivitātēm, lēmumiem un plānošanu. Informācija ģimenēm par prasmēm, kas nepieciešamas skolēniem visos priekšmetos katrā klasē.

5. Lēmumu pieņemšana - iekļaut vecākus skolas lēmumu pieņemšanā, attīstot vecāku līderus un pārstāvjus. Neatkarīgas aizstāvības grupas, lai lobētu un strādātu pie skolas reformām un uzlabojumiem.

6. Sadarbība ar sabiedrību - identificēt un integrēt sabiedrības piedāvātos resursus un pakalpojumus, lai spēcīnātu skolas programmas, vecāku prakses un skolēnu mācīšanos un attīstību. Informācija skolēniem un ģimenēm par sabiedrības veselības, kultūras, izklaidējošām, sociāla atbalsta un citām programmām un pakalpojumiem.

Ņemot vērā iepriekš minēto, var uzskatīt, ka J. L. Epsteina izstrādātajā programmā piedāvā modeli, kura saturā tiek izdalīti sekojoši skolas un ģimenes sadarbības virzieni:

- ģimenes un skolas mijiedarbība, kuras darbība vērsta uz skolēna izglītības ieguvu;
- ģimenes izglītošana;
- ģimenes un skola sadarbība izglītības vides attīstībai;
- vecāku iesaistīšanās, lai sniegtu palīdzību skolai izmantot tos resursus, kas pieejami sabiedrībā.

Skolām izstrādājot sadarbības modeli ar ģimenēm, būtiska nozīme ir sadarbības formām, jo, kā konstatējuši pētnieki A. Baldiņš un A. Raževa, *veiksmīga to izvēle sniedz iespēju ar nelielu skaitu cilvēku un netērējot liekus materiālos resursus, īsā laika posmā sasniegt pieņemamu problēmrisinājumu abiem sadarbības partneriem. Turklāt, sadarbību formu rūpīga izstrāde un to pārzināšana, vājo un stipro pušu apzināšanās, palīdz atrast veiksmīgāko variantu sadarbībai, kas palīdz risināt kopējus uzdevumus (Baldiņš, Raževa, 2001). Šis apgalvojums, pēc maģistra darba autores domām, ir ļoti būtisks moments, kas ļauj secināt, ka efektīva un veiksmīga sadarbība ir iespējama, izmantojot jau esošos laika un cilvēkresursus. Shematiski skolas un ģimenes sadarbības formas var atainot šādi (skat.1.1.att. nāk.lpp)*

Avots: autore izveidota shēma, adaptējot no Braše, 2010; Baldiņš, Raževa, 2001.

1.1. att. Skolas un ģimenes sadarbības formas

Secinājumi

1. Skolas un vecāku sadarbības nepieciešamību apstiprina līdzšinējie pētījumi, kas apliecina, cik būtiski sadarbības rezultātā vai tās neesamības gadījumā tiek ietekmēti skolēna izglītības sasniegumi.
2. Līdzšinējās sadarbības formas vairumā ir novecojušas, pamatā tiek balstītas uz dažādu pasākumu organizēšanu, tomēr pārāk maz tiek veltīts uzmanības tieši individuālajam darbam sadarbībā ar vecākiem un skolēniem.
3. Skolas un vecāku ietekmei ir ne tikai vienots mērķis, kas palīdz radīt apstākļus skolēna personības attīstībai, bet pastāv arī vienlīdz risks negatīvi ietekmēt skolēna izglītības sasniegumus.

4. Sadarbības līdzšinējā darbība pārsvarā darbojas starp klases audzinātāju un vecākiem, nevis starp skolu un ģimeni. Sadarbības veiksmīga un efektīva darbība var tikt īstenota tikai tad, kad skolās tiks izveidota sistēmiska pieeja.

5. Skolas un individuālās sadarbības veicinošie pozitīvie faktori ir šādi:

- skola sper pirmo soli pārmaiņām sadarbības jomā;
- skolai ir jāklūst par atvērtu skolu, kurā ir publiski pieejami skolas darbības noteikumi un šie noteikumi ir skaidri un saprotami vecākiem;
- skolai ir jāapzina šī brīža situācijas apstākļus, kas attur vecākus no līdzdalības izglītības procesā, tie ir jārisina nekavējoties, negaidot rītdienas pārmaiņas;
- skolotājiem, vecākiem un sabiedrībai ir jāizprot sadarbības nozīmīgums skolēnu izglītības sasniegumos; tās nepieciešamība ir jāizskaidro sabiedrībai.
- skolas sadarbībai ar ģimeni ir jāievēro pēctecības un nepārtrauktības princips, piemēram, sadarbība, kas tiek veiksmīgi uzsākta sākumskolā, tā netiek turpināta pamatskolā, jo skolā trūkst izstrādātas rūpīgas sistēmas.

6. Skolas vadībai ir jāspēj novērtēt un pieņemt vecāku palīdzību un atbalstu skolas reformās un uzlabojumos, kā rezultātā ieguvēji būtu visas iesaistītās puses.

7. Sistēmiska pieeja nodrošinās jau esošo laika un cilvēkresursus skolas darbības efektivitātei, lai nodrošinātu veiksmīgu sadarbību ar vecākiem.

2. ĢIMENES KĀ SADARBĪBAS PARTNERA RAKSTUROJUMS

Kā norāda Austrālijas Ģimenes-Skolas Partnerattiecību Regulējums (Family-School Partnerships Framework) (DEEWR, 2008), ģimenes-skolas partnerības jēdziena skaidrojums veidojas, apvienojot kopā vecāku līdzdalības un vecāku iesaistīšanās jēdzienus, tiem kopā darbojoties bērnu izglītības attīstībā. Termins „vecāku iesaistīšana” (parental involvement) tiek plaši lietots kā vispārīgs apzīmējums, kas attiecināms uz visām māju, skolas un sabiedrības darbībām, kas ietver vecākus atbalstām viņu bērnu izglītības attīstību, savukārt terminā “vecāku līdzdalība” (parental participation) tiek iekļauta vecāku iesaistīšanās, lai apzīmētu tieši pilnvarotu iesaistīšanos, kur vecāki ņem dalību lēmumu pieņemšanas lomās viņu bērnu izglītības programmās, administrācijā vai skolas vadībā.

Pamatojoties uz to, Austrālijas Ģimenes - Skolas Partnerattiecību Regulējums (DEEWR, 2008) definē šo partnerību kā sadarbības attiecības un darbības, kurās piedalās skolas darbinieki, vecāki un citi skolas skolēnu ģimenes locekļi, atzīmējot, ka efektīva partnerība ir balstīta uz abpusēju uzticēšanos un cieņu, un kopīgu atbildību par bērnu un jauniešu izglītošanu skolā. Līdzīgi ģimenes-skolas partnerību raksturo Daniels Greiems (Daniel Graham), norādot, ka tradicionāli ģimenes-skolas attiecības atpazīstamas kā dialogisks process starp ģimeni un skolu, lai apmierinātu skolēna intereses un vajadzības (Graham, 2011).

Lai veicinātu skolas un ģimenes sadarbību, nepieciešams rast izpratni par ģimenes būtību, uzdevumiem un principiem, kā arī tās ietekmi uz personības attīstību. Ā. Karpova (Karpova, 2006) ģimeni definē kā vēsturiski mainīgu sociālu nelielu grupu, kas ir dibināta uz laulības vai radniecības sakaru pamata, un kuras locekli saistīti ar sadzīves kopību, savstarpējo izpalīdzību un atbildību. Ģimenē veidojas cilvēka personība, un tā ir vide, kurā viņš iemācās dažādus uzvedības veidus.

Pētot, kā personības attīstību ietekmē ģimene, I. Kraukle norāda, ka ģimenes kā pašregulējošas sistēmas funkcionālais stāvoklis, resp., ģimenes psiholoģiskais klimats, atsevišķu locekļu pašizjūta un psiholoģiskais komforts, lielā mērā atkarīgs no tā, cik veiksmīgi un pilnvērtīgi katrs tās loceklis realizē individuālo un kopīgo pašapliecināšanos. Turklāt pētniece uzsver, ka bērni agrās bērnības, pirmsskolas un sākumskolas posmā savas attīstības nodrošinājumu saņem galvenokārt ģimenē. Tādēļ bērna personības veidošanās, pašapliecināšanās iespējas un tās konkrētās izpausmes ir atkarīgas no ģimenes kā pašregulējošas sistēmas funkcionēšanas stabilitātes, no tās valdošajiem psiholoģiskā un pašapliecināšanās veidiem un tradīcijām (Kraukle, 1999).

Līdzīgi uzskata arī Ā. Karpova, akcentējot, ka tieši ģimenē bērns iegūst pirmo un bāzisko sociālo pieredzi, un tieši ģimenē iemācās vai neiemācās saprasties ar līdzcilvēkiem. Kā ģimenes galveno funkciju pētniece min rūpes par to, lai bērnu sociālās adaptācijas spējas izrietētu no viņu iespējām, jo tieši vecākiem ir jāiemāca bērniem regulēt psiholoģiskās slodzes līmeni, kas nedrīkst pārsniegt viņu iespējas.

Šajā sakarā jāatzīmē ģimenes raksturīgākās īpašības, kuras akcentē Ā.Karpova:

- nepārtrauktība, jo ģimenes iedarbība uz bērnu notiek patstāvīgi (atšķirībā, piemēram, no skolas);
- vecāku savstarpējās attiecības, kas nosaka ģimenes atmosfēru un ietekmē attiecības ar bērniem;
- bērna reakcija - kā viņš reagē uz ģimenes raksturīgākajām iezīmēm;
- ģimenes dinamika, komunikācija ar apkārtējiem cilvēkiem, reakcija pārvarēt krīzes situācijas;
- ģimenes vērtības;
- kā bērns tiek ievadīts dzīvē – kā bērns iejūtas jaunās sociālajās lomās (piem., skolā).

Savukārt, pievēršot uzmanību skolas sadarbībai ar ģimeni, skolai ir nepieciešams aizvērtēt, cik lielā mērā ģimenē darbojas sekmīgas audzināšanas faktori, kurus akcentē I. Auziņa (Auziņa, 2006):

- ģimenes struktūra – ģimene kā vienots veselums un psiholoģisks kopums;
- ģimenes mikroklimate – labas ģimenes locekļu savstarpējās attiecības;
- audzināšanas gaisotne ģimenē labvēlīgi ietekmē bērna attīstību;
- noteikta audzinošo ietekmju sistēma, audzināšanas stili, metodes un paņēmieni.

Tomēr neatkarīgi no pētījumiem, kā atzīmē A. Baldiņš un A. Raževa, būtiski ir ģimenes galvenie uzdevumi:

- radīt efektīvu vidi bērnu personības attīstībai;
- nodrošināt bērnu psiholoģisko aizsardzību un drošību;
- bērnu materiālo vajadzību apmierināšana;
- radīt iespēju bērnam apgūt praktiskās iemaņas un prasmes, kuras nepieciešamas, lai attīstītu pašapkalpošanās iemaņas, kā arī palīdzētu ģimenes locekļiem.

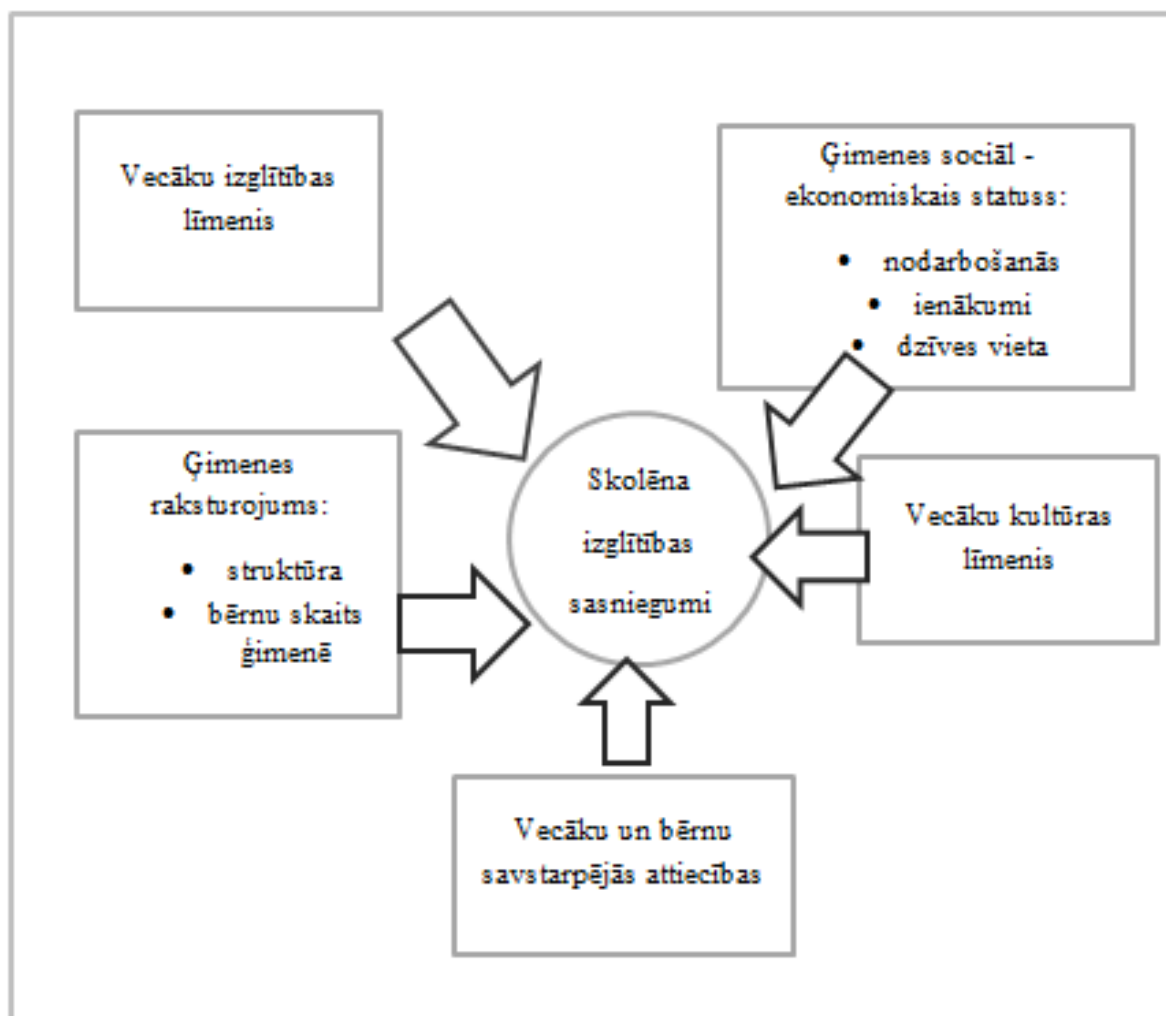
A.Baldiņš un A.Raževa, aprakstot skolas un vecāku sadarbību, secina, ka tradicionāli skolas un ģimenes sadarbību saprot kā skolas un vecāku abpusēju sadarbošanos, ņemot vērā, ka ģimenē dzīvo ne tikai viens bērns un vecāki, bet arī brāļi un māsas, vecvecāki, tāpēc ģimene plašākā nozīmē ietver sevī arī citus tuvākos radniekus, no kuriem nereti kāds uzņemas rūpes par bērnu, un ir viņam nozīmīga autoritāte (Baldiņš, Raževa, 2001).

Līdzīgi uzskata arī M. Balsons un atzīmē, ka bērni neaug izolēti, tie jau kopš dzimšanas tiek iekļauti attiecībās ar citiem cilvēkiem, jo bērns aug ģimenē. Ģimenē ietilpst ne tikai viens vai abi bērna vecāki, bet arī citi radi, un katrs no šiem cilvēkiem ietekmē bērnu. Turklāt vienā un tajā pašā ģimenē katram bērnam ir atšķirīga vide un noteikta vieta atkarībā no tā, vai šis bērns ģimenē ir pirmais bērns, otrais, trešais vai ir ģimenē vienīgais. Bērna stāvokli ģimenē ietekmē ģimenes lielums, bērnu atšķirīgais vecums un dzimums, kā arī vecāku attieksme pret bērnu un savstarpējās attiecības (Balsons, 1995).

Savukārt pētnieku grupa - Lorens, Džonsons, Marlīna, Pugača, Hokina pētot ģimeni kā sadarbības partneri precizē, minot pazīstamākās tās formas:

1. Tradicionālā nukleārā ģimene (pamatģimene): vecāki un bērni.
2. Vienvecāka ģimene: viens vecāks vai aizbildnis (vīrietis vai sieviete) un bērni. Vecāks var būt viens dažādu faktoru rezultātā: nāve, šķiršanās, neprecēts/-ta, adopcija vai ģimenes pamešana.
3. Jaukta ģimene: pieaugušie (precējušies vai neprecējušies) un bērni no iepriekšējām laulībām vai attiecībām.
4. Paplašināta ģimene: nukleārās ģimenes (pamatģimenes) vienība plus vecvecāki, tantes, onkuļi, māsīcas, brālēni un citi.
5. Viendzimuma pāri: ar un bez bērniem (Johnson, Lawrence, Pugach, Marleen & Hawkins, 2004).

Kā jau iepriekš minēts, ģimenei ir ārkārtīgi nozīmīga loma skolēnu dzīvē, uzrādot mācībās augstus vai zemus akadēmiskos rezultātus, tāpēc, lai izprastu ģimenes nozīmi skolēnu izglītības sasniegumu veidošanā, nepieciešams vērst uzmanību gan vecāku izglītības līmenim un nodarbinātības formai, gan ģimenes finansiālo un kultūras resursu pieejamībai, kā arī ģimenes raksturojumam (skat. 2.1.att. nāk. lpp).

2.1.att. Ģimenes ietekmējošie aspekti uz skolēna izglītības sasniegumiem

Avots: autores izveidota shēma, adaptējot no Bebriša, Ieviņa, Krastiņa, 2007; Baldiņš, Raževa, 2001.

Visi minētie aspekti ir cieši saistīti, un to kombinācijas ir bezgala daudzveidīgas, līdz ar to katra ģimene ir atšķirīga, un līdzīgi atšķirīga ir tās ietekme uz radītajiem apstākļiem jaunās paaudzes audzināšanā. Šeit arī būtiski pieminēt faktorus, uz kuriem norāda B.Križko un E.Pavļotenkovs, uzsverot, ka skola tos nevar ietekmēt, tomēr ir svarīgi šos faktorus apzināt, proti:

- skolēnam bioģenētiski raksturīgo,
- skolēna spējas,
- attiecības skolēna ģimenē,
- ģimenes ienākumus,
- sociāli demogrāfisko stāvokli (Križko & Pavļotenkovs, 2001).

Pēc maģistra darba autores praksē novērotā, skolēna pašsajūtu bieži ietekmē ģimenes psiholoģiskais klimats, ko pētījumā par ģimeni kā sadarbības partneri, maz piemin kā būtisku

momentu A. Baldiņš un A. Raževa (Baldiņš, Raževa, 2001), savukārt to kā būtisku apstākli savā pētījumā atzīmē Lorens, Džonsons, Marlīna, Pugača, Hokina, norādot, ja kaut kas ģimenē ietekmē vienu ģimenes locekli, tas ietekmēs arī pārējos ģimenes locekļus. Tāpat ģimeni ietekmē arī pārmaiņas plašākā ģimenes strukturālajā sistēmā. Piemēram, slikti ekonomiskie apstākļi var radīt stresu, kas nopriego ģimenes sistēmu un ietekmēt to, kā bērns funkcionē klasē. Turklāt autori atzīmē, ka līdzīgi arī skolā notiekošais var ietekmēt situāciju ģimenē. Piemēram, bērns, kuram tiek noteikts palikt pēc stundām vai kurš citādi disciplinēts skolā, var tikt disciplinēts arī mājās (Johnson et al 2004).

Raksturojot ģimeņu pedagoģisko potenciālu, jāmin raksturīgākie attieksmju veidi pret bērnu ģimenē:

1. ciena bērna personību – ciena bērna viedokli, respektē bērna intereses un vajadzības, atbalsta, palīdz. Vecāki savās prasībās ir pamatoti, rūpīgi izvērtē, kuru skolu bērnam izvēlēties, spēj kritiski izvērtēt skolas izglītības kvalitāti, vērsti uz sadarbību.

2. atsaucīgas ģimenes – bērni pakļaujas vecākiem, bieži pietrūkst pašiem sava viedokļa, vecāki izlemj bieži vien visu bērna vietā. Ģimenēm vērojama pozitīva attieksme pret skolu, skolotāji tiek respektēti, veidojas pozitīva sadarbība ar skolu, tomēr paši vecāki maz izrāda iniciatīvu. Pārlietu liela uzticēšanās skolai reizēm neļauj novērtēt skolas sniegto izglītības kvalitāti. Starp ģimeni un bērnu vērojamas bieži vien nedaudz distancētas attiecības, kas varētu uzrādīt savstarpējās sapratnes problēmas pusaudžu vecumā, tāpēc klases audzinātājam, zinot šo ģimeni, nepieciešamības gadījumā jāsniedz ģimenes pedagoģisko konsultēšanu.

3. materiāli orientētas ģimenes – vecāki lielu uzmanību velta materiālām vajadzībām, aizņemti darbā, reti respektē bērna vajadzības, ir ar pragmatisku skatījumu uz dzīvi. Bieži šajās ģimenēs vecāki vēlas bērnam nodrošināt labu izglītību, tomēr pārāk maz tiek veltīts cilvēcisko vērtību izpratnei, augstām ētikas normām, šādās situācijās veidojas uz materiālo pasauli orientēta ģimene.

4. naidīgas ģimenes – vecāki pauž necieņu pret bērnu, nerespektē bērna vajadzības, nespēj adekvāti novērtēt bērnu, mēdz fiziski sodīt, neuzticas. Sadarbība ar šādām ģimenēm visbiežāk ir neproduktīva, nevadāma un neprognozējama. Šādas ģimenes ir destruktīvas attiecībā pret bērna personības attīstību. Iespējamie apstākļi naidīgu ģimeņu veidošanās cēloņiem ir, iespējams, abu vecāku ģimenes, kādās viņi paši auguši, šī negatīvā pieredze tiek pārnesta uz savu ģimeni, vai, otrs faktors ir iespējams, ka ģimenes nodibināšanas galvenais motīvs ir bijis bērna gaidīšana. Sadarbībā ar ģimeni klases audzinātājiem ir jāizvērtē, kāda informācija par bērnu tiek sniegta, lai pasargātu bērnu no fiziska soda, skolotājam jāprognozē

vecāku attieksme un rīcība. Šādās ģimenēs valda uzskats, ka laba audzināšana ir “stingra audzināšana”, savu naidīgumu pret bērnu nespējot pat identificēt.

5. antisociālas ģimenes – bērni nelabprāt atrodas kopā ar ģimeni, bieži šādās situācijās viņi sabiedrību un patvērumu meklē ielas vidē un sabiedrībā, bērni neapmeklē skolu vai arī apmeklējumi ir neregulāri; fiziski, garīgi neatbilst savam vecumam; pieļauj antisociālas darbības (piemēram, zagšana, sīkais huligānisms). Antisociālās ģimenēs bieži tiek veikta vardarbība (fiziska, emocionāla), ir slikti ekonomiskie un sociālie apstākļi, bērni tiek uzskatīti par apgrūtinājumu. Bērnu pašapziņas un pašcieņas veicināšana.

Klases audzinātājam sadarbība ar šādām ģimenēm ir apgrūtināta un komplicēta vai bieži vien neiespējama. Lai skolotājam izdotos veidot sadarbību, nepieciešamas zināšanas psiholoģijā, jābūt pietiekami kompetentam, jāspēj prognozēt iespējamās sadarbības rezultātus, kā arī jāspēj kritiski izvērtēt robežas, ko var sasniegt sadarbības rezultātā (Baldiņš, Raževa, 2001).

Savukārt papildinošs ar atšķirīgu modeļu veidošanas, stilu un stratēģiju noteikšanas pieeju redzējums veidojas, iepazīstoties ar K. M. Orlovas (Orlova, 2013) publicēto darbu “Audzināšanas stratēģijas ģimenē: ārzemju pētījumu pieredze”. Autore raksta par Šveices pētnieka Alena Klemensa (Clemence) vadībā veikto zinātnieku pētījumu 2006. gadā par jaunām vecāku autoritātes īstenošanās formām ģimenē, un tās ietekmi uz bērna akadēmisko sekmīgumu un viņa pārliecīgumu lēmumu pieņemšanā. Kā šie pētnieki atzīmē, pēdējo 30 gadu laikā notikušas dziļas izmaiņas autoritātes īstenošanās ģimenē un skolā. Pakāpeniski radusies jauna vecāku autoritātes izpausmes forma, kura nomainījusi veco, balstīto uz personības statusa, iedibinātās kārtības, paklausības un kontroles. Jaunais modelis, kura robežas vēl ir neskaidras, balstītas uz personības kompetencēm, mērķa izvirzīšanas un sadarbības, efektivitātes un novērtēšanas principiem. Svarīgie jautājumi, kuri ir attiecās uz izpildāmajām funkcijām un tiesību hierarhiju arvien biežāk tiek regulēti ar kopsaucēja meklējumiem un atbildības dalīšanu. Jaunais vecāku autoritātes īstenošanās modelis ievieš izmaiņas apmācības procesā, normu un zināšanu integrācijā un transformē bērnu un pusaudžu identitātes konstrukciju un viņu darbības virzienus. Modelis māca bērnu patstāvīgi pieņemt apzinātus lēmumus, uzņemties atbildību par to pieņemšanu, kas paaugstina apmācības procesa efektivitāti, paaugstina sekmīgumu, atvieglo nepieciešamo komunikācijas iemaņu iegūšanu.

Pētījumu gaitā tika noteikti trīs vecāku audzināšanas stili pēc bērnu līdzdalības lēmumu pieņemšanā pakāpēs:

1. Direktīvais stils, kad lēmumus pieņem tikai vecāki. Bieži šos lēmumus apstiprina tikai vecāku augstākais statuss. Vecāku loma ir precīzā, skaidrā norādē, kas un kad bērnam jādara. Ja bērns neklausa, tad viņu soda.

2. Participatīvais stils – atbalsta bērnu viņa lēmumu pieņemšanā, kas attiecas uz viņu pašu. Attiecības balstītas vairāk uz pieredzes un kompetencēm nekā uz statusa. Vecāki cenšas rēķināties ar bērna viedokli lietā, kura viņam pēc tam būs jāīsteno. Kontrole šeit virzīta uz mērķa sasniegšanu un noteikumu cienīšanu, kas tiek apspriesti kopīgi. Ja bērns šos noteikumus neievēro, tad var tikt piemērotas sankcijas (sods), ar mērķi atgādināt par doto noteikumu pastāvēšanu.

3. Deligējošais stils – pieņem, ka bērns pats zina, kas priekš viņa ir labi. Vecāki reti iejaucas bērnu izvēlē un dod viņam tiesības pašam pieņemt tos lēmumus, kas attiecas uz viņu. Vecāki nodrošina pamatvajadzības, bet bērni paši izvēlas to darbības veidu, ar kuru viņi vēlas nodarboties. Attiecības šeit ir mazāk intensīvas, jo vecāku reakcija parādās tikai tad, kad bērnu uzvedība rada problēmas.

Pētījumu laikā ar vecākiem veikto sarunu analīze ļāvusi pētniekiem izdalīt četras audzināšanas stratēģijas. Tās nosaka galvenos kopējos audzināšanas rāmjus ģimenē bez saistības ar noteiktu stilu. Pamatā tie sevī ietver principus, uz kuriem balstās vecāki savās attiecībās ar bērniem un vecāku audzināšanas prakses.

Visbiežāk sastopamā stratēģija (viena trešā daļa pētīto ģimeņu) ir norunas stratēģija, kura balstīta uz daudziem principiem, kurus bērns pieņem un apgūst jau jaunākajā vecumā un kuri netiek apspriesti. Sekmes skolā ir šīs stratēģijas galvenais mērķis. Vecāki uzmanīgi seko savu bērnu sekmēm un ātri reaģē, kolīdz parādās slikti rezultāti. Skola tiek uztverta kā struktūra, kuras funkcionēšanā vecāki var iejaukties ar mērķi to uzlabot, ieskaitot pasniedzamo materiālu saturu un apmācības metodes. Vecāki uzskata, ka šāda sadarbība ar skolotājiem ir nepieciešama. Autori atzīmē, ka ģimenes, kuras izmanto doto stratēģiju, pieder pārsvarā vidējai un augstākajai sociālajai klasei.

To vecāku audzināšanas mērķis, kuri lieto autonomo stratēģiju ir bērnu neatkarības attīstība. Vecāki bērnam neliek veikt noteiktu darbību. Atšķirībā no norunas stratēģijas, autonomajā stratēģijā vecāki atļauj bērnam patstāvīgi sekot savām skolas sekmēm un skolas uzdevumu izpildīšanai, pieņemot, ka tas veicina bērna atbildības attīstību.

Vecāki, kuri dod priekšroku pragmatiskai stratēģijai (ceturtā daļā ģimeņu, kuras ņēmušas dalību pētījumos), ievieš savus principus un vērtības, balstoties savā augstākajā hierarhijas pozīcijā. Viņi uzskata, ka skolai nepieciešamas daudz vecāku investīcijas un skola veicina vecāku un skolotāju lomu sajaukšanos. Pēc viņu domām, skolotājiem jānodarbojas tikai ar apmācību, pielietojot nepieciešamās līdzekļus disciplīnai klasē, bet bērnu audzināšanu atstājot ģimenei.

Ekspresīvajā stratēģijā svarīgi ir bērna laime, kuru veicina vecāki, palīdzot viņu vēlmju realizācijā un īstenošanā (viena ģimene no piecām, kuras ņēmušas dalību pētījumos). Vecāki

neuztver skolas sekmes kā noteicošu kritēriju bērna attīstībai un neuztver zemu bērna mācību rezultātus kā katastrofu. Vecāki uzskata, ka bērns var attīstīties arī citos darbības veidos.

Pētījumā tika noskaidrots, ka participatīvais stils rada spēcīgu pozitīvu efektu uz bērna akadēmiskajām sekmēm, turpretī direktīvais un deliģējošais autoritātes īstenošanas stili neietekmē sekmīgumu, tādējādi intensīva bērnu līdzdalība lēmumu pieņemšanā rada pozitīvu ietekmi, gan uz bērna akadēmiskajiem sasniegumiem, gan viņu pārliecību par sevi, gan arī attiecībām ģimenē un skolā (Clemence, 2006, kā minēts Orlova, 2013).

Maģistra darba autore uzskata, ka līdzīgi vecāku audzināšanas stili un audzināšanas stratēģijas ģimenēs ir novērojamas arī mūsu sabiedrībā, visbiežāk tās ir ģimenes, kurām ir labi sociālekonomiskie apstākļi un augsts izglītības līmenis. Pētot ģimeni kā sadarbības partneri, maģistra darba autorei jāsecina, ka nopietni pētījumi šajā jomā Latvijā pēdējos gados nav veikti, tomēr sabiedrībā ir novērojami gan A. Baldiņa un A. Raževas, gan A. Klemensa aprakstītie ģimenes audzināšanas stili.

Šeit arī būtiski atzīmēt, ka I. Auziņa norāda, ka mūsdienās nav daudz ģimeņu, kuras varētu dēvēt par ideālām, jo audzināšanā vecāki mēdz kļūdīties, šādā veidā ietekmējot bērnu vērtību sistēmu, prasmi strādāt un iekļauties kolektīvā.

Kā uzskata maģistra darba autore, jebkura sadarbība ar ģimeni var tikt izstrādāta un pielietota gan labi, gan slikti. Turklāt *pat labi izstrādāts sadarbības modelis var nebūt noderīgs visām ģimenēm*, lai arī sadarbība ar ģimeni ne vienmēr būs gluda un veiksmīga, skolas vadībai un tās komandai ir nepārtraukti jāstrādā, lai to uzlabotu, jo bez stabila pamata – izveidota efektīva sadarbības modeļa, problēmsituācijas atrisināt būs daudz sarežģītāk un laikietilpīgāk.

Secinājumi

1. Tradicionāli ar vārdu “ģimene” saprot bērna vecākus, tomēr jāņem vērā, ka tajā dzīvo arī brāļi, māsa, vecvecāki, tāpēc ģimenē plašākā nozīmē ietver arī citus tuvākos radniekus, no kuriem nereti kāds uzņemas rūpes par bērnu un ir viņam nozīmīga autoritāte.

2. Vecāku izglītības līmenis, nodarbinātība un ģimenes finansiālā un kultūras resursu pieejamība ir būtiski faktori, kas ietekmē skolēna mācību sasniegumus.

3. Ģimenes ietekme uz bērnu notiek nepārtraukti un patstāvīgi, atšķirībā no skolas.

4. Mūsdienās pakāpeniski rodas jauna vecāku autoritātes izpausmes forma, kura nomainījusi veco, balstīto uz personības statusa, iedibinātās kārtības, paklausības un

kontroles. Šis jaunais vecāku izpaušmes modelis tiek balstīts uz personības kompetencēm, mērķa izvirzīšanas un sadarbības, efektivitātes un novērtēšanas.

5. Ģimenēs, kurās ir novērojams participatīvais audzināšanas stils rada spēcīgu pozitīvu efektu uz bērna akadēmiskajām sekmēm, turpretī direktīvais un deliģējošais autoritātes īstenošanas stili neietekmē sekmīgumu. No tā varam secināt, ka intensīva bērnu līdzdalība lēmumu pieņemšanā rada pozitīvu ietekmi, gan uz bērna akadēmiskajiem sasniegumiem, gan viņu pārliecību par sevi, gan arī attiecībām ģimenē un skolā.

6. Vecāku iesaistīšanās, līdzdalība pieaugtu, ja sabiedrībā pieaugtu izpratne par vecāku līdztbildību skolēnu izglītības sasniegumos.

7. Skolotājiem ir nepieciešamas kompetences un zināšanas, lai spētu veiksmīgi sadarboties ar ģimenēm, kurās vērojamas atšķirīgi audzināšanas stili un attieksmju veidi pret bērna personību.

3. SADARBĪBAS VADĪBA UN STRATĒGIJA

Skolas vadīšana ir dinamisks process, kad vadītājs ietekmē pārējos organizācijas dalībniekus, lai tie dotu ieguldījumu kopēju mērķu un uzdevumu sasniegšanā (Raituma, 2009).

Kā konstatējusi I. Raituma, uzsverot Talsu Valsts ģimnāzijas veiksmīgo pieredzi, nozīmīgs ir sistēmisks un sistemātisks darbs vecāku pedagoģisko kompetenču pilnveidē, sniedzot viņiem zināšanas par pozitīvu savstarpējo attiecību veidošanu starp vecākiem un bērniem, skolu un ģimeni, kā arī plānveidīgs un metodiski pamatots darbs, nostiprinot sadarbību starp skolu un ģimeni. Tomēr šajā ziņā ir jāmin M.Fulana atziņa, ka pati sistēma neko nedos, jo nepieciešami pārmaiņu nesēji, kas veicina šīs pārmaiņas apkārtnē (Fulans, 1999). Pēc maģistra darba autores domām, šie pārmaiņu īstenotāji ir skolas vadība un katrs skolotājs individuāli. Tāpat šeit būtiski paturēt prātā H. Gudjona atziņu, ka skola vai ģimene nepakļaujas vai nav pakļaujamas tikai pedagoģijas likumiem, bet gan ir iesaistītas sabiedrisku funkciju kopsakarībās (Gudjons, 2007). Tādējādi tieši konkrētas personības (skolas vadītājs), viņa individuālā iniciatīva un sabiedrisko saskarsmju kopums ir uztverami kā prioritāri veiksmīgas sistēmas organizēšanā.

Pēc maģistra darba autores domām sadarbība ar vecākiem ir vērtējama gan kā organizācijas darbības process, gan rezultāts, jo skolas iekšējā kultūras vide būs noteicoša, vai sadarbība ar ģimeni veidojas kā pozitīva un veiksmīga, vai arī šajā sadarbības procesā vērojamas būtiskas nepilnības un trūkumi. Organizācijas iekšējo vidi var skaidrot kā galvenos organizācijas darbības nosacījumus un faktoros, kas veidojas vadīšanas procesā (Volkova, Vērđiņa, Pildavs, 2001). Pētnieki V.Praude un J. Beļčikovs kā skolas iekšējos faktoros min:

- mērķus un uzdevumus (organizācijas stratēģija, organizācijas galvenie uzdevumi);
- izglītības procesa dalībniekus (viņu zināšanas, iemaņas, prasmes, uztvere);
- organizācijas kultūrvērtības, menedžmenta darba stils;
- tehnoloģijas (Praude, Beļčikovs, 2001).

Savukārt, skolas ārējās vides ietekmējošie elementi ir :

- normatīvie akti;
- valsts politika;
- pašvaldības politika;
- sociālekonomiskie apstākļi;
- izglītības saņēmēji;
- konkurence (Raituma, 2009).

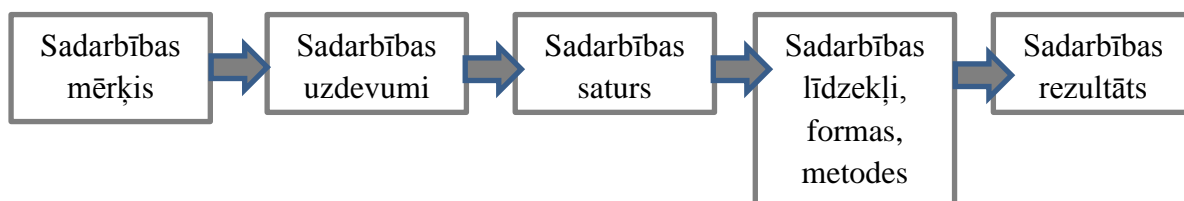
Analizējot šī brīža situāciju valstī, I. Raituma norāda uz ārējās vides radītām problēmām, ar ko skolas vadības saskaras ikdienas darbā, un kas jāvērtē kā traucējošs faktors skolas un ģimenes sadarbībai:

- valsts atbildīgo institūciju vai atsevišķu ierēdņu, speciālistu neprofesionalitāte;
- aizvien pieaugušās sabiedrības vienpusējās prasības skolai, radot nedrošību pedagogu vidē;
- kopējais sociālais fons pasliktinās, pietrūkst atbalsta personāla skolās, bieži vien šie jautājumi netiek risināti, atstāti pašvaldību ziņā;
- vecāku izglītība un pieredze bieži vien balstās uz “vecās pedagoģijas pamatiem”;
- joprojām birokratizētas prasības administrēšanā nemotivē skolas piesaistīt papildus finansējumu sadarbības projektiem (Raituma, 2009).

Tomēr pēc maģistra darba autores domām pārdomāta, sistēmiska un sistemātiska darba organizēšana sadarbības jomā, var mazināt ārējās ietekmi veiksmīgas sadarbības norisei skolai ar ģimeni.

Par skolas un ģimenes darbības galveno “režisoru” A. Baldiņš un A. Raževa dēvē klases audzinātāju (Baldiņš, Raževa, 2001), tomēr pēc maģistra darba autores domām, šodienas situācijā pētnieku A. Baldiņa un A. Raževas iepriekš minēto “klases audzinātājas un ģimenes sadarbību” nepieciešams mainīt uz “skolas un ģimenes sadarbību”, tādējādi radot efektīvu darba plānošanu sadarbībā ar ģimeni.

Skolas un ģimenes sadarbības vadības process var veiksmīgi īstenoties, ievērojot noteiktu darbības kārtību mijiedarbību (skat. 3.1. att.):

3.1.att. Skolas un ģimenes sadarbības vadības process (Baldiņš, Raževa, 2001).

Pētnieki uzsver, ka sadarbības mērķtiecīga darba procesa plānošanā būtisks ir procesa ilglaicīgums un sadarbības pēctecība. Autori arī norāda, ka šajā procesā skolas un ģimenes kvalitāte ir/būs atkarīga no tā, cik lielā mērā saskan skolas vadības un ģimenes mērķi. (Baldiņš, Raževa, 2001).

I. Raituma, atzīmē, ka plānošanas procesa galvenais mērķis ir plānot un īstenot nepieciešamos uzlabojumus noteiktā laika posmā, efektīvi izmantojot pieejamos resursus. Kā tālāk norāda autore, skolas attīstības plānošana ir ieņēmusi nozīmīgu vietu izglītības procesā, un tā tiek izmantota kā stratēģiskais līdzeklis izglītības kvalitātes nodrošināšanā (Raituma,

2009). Tātad, vēlreiz var secināt, ka arī mērķtiecīgi plānojot sadarbību ar ģimeni, skola jau ar esošajiem laika un cilvēkresursiem, var sasniegt labus rezultātus, uzlabot sadarbību ar ģimeni, tādējādi radot labvēlīgus apstākļus augstākiem skolēnu izglītības sasniegumiem.

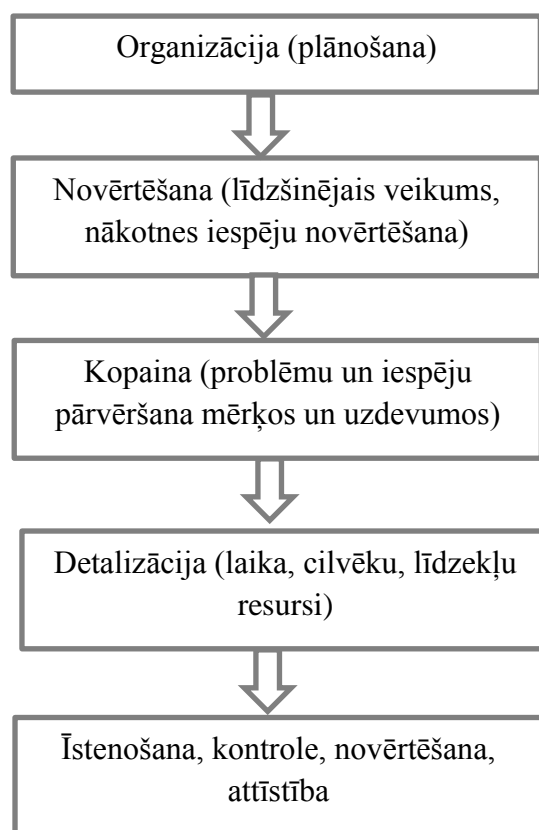
A. Baldiņš un A. Raževa plānošanas darbā kā galvenos akcentus atzīmē :

- skolēnu vecāku saliedēšanas kopīgu audzināšanas uzdevumu īstenošanai klasē;
- vecāku pedagoģiskā izglītošana;
- skolas un katras ģimenes darbības saskaņošana bērnu sociālo prasmju un iemaņu pēctecības nodrošināšanai; kā arī norāda, ka stratēģiskie plāni ļauj pārredzēt sadarbības procesa attīstības virzienu kopumā, nodrošinot sadarbības sistēmiskumu (Baldiņš, Raževa, 2001).

Tieši stratēģiskās plānošanas priekšrocības skolas vadības darbā uzsver Līvānu ģimnāzijas skolas vadības pārstāves M. Kručinina un I. Magdaļenoka, norādot, ka stratēģiskā plānošana:

- nosaka prioritātes attiecībā pret ierobežotajiem resursiem;
- ļauj kontrolēt nākotnes mērķi, nevis pastāvīgi reaģēt uz kādiem ārējiem notikumiem, pieprasījumiem, norādēm;
- dod iespēju pedagogiem, vecākiem, skolēniem, pašvaldībai aktīvi piedalīties vietējās sabiedrības dzīvē;
- sniedz iespēju interesentiem reāli paskatīties uz nākotni – kāda tā varētu būt;
- identificē stiprās un vājās puses, ārējos un iekšējos spēkus, kuri var radīt draudus attīstībai;
- attīsta rīcības plānus, lai sasniegtu konkrētus rezultātus konkrētos termiņos;
- tās laikā notiek nepārtraukts novērojumu (monitoringa), novērtēšanas un koriģēšanas process mainīgos apstākļos (Kručinina, Magdaļenoka, 2001).

Maģistra darba autore piekrīt, ka stratēģiskā plānošana visefektīvāk palīdz skolas vadības sadarbības organizēšanā, jo tā ir mērķtiecīga, vērsta uz rezultātu, palīdz izvērtēt vājās un stiprās puses, palīdz skolai kā izglītības institūcijai augt un pilnveidoties. Stratēģisko plānošanu shematiski var attēlot šādi (skat. 3.2. att. nāk. lpp.):

3.2.att. Stratēģiskās plānošanas process

Avots: autores izveidota shēma, adaptējot no Kručinina, Magdaļenoka, 2001.

Iepazīstoties ar Talsu Valsts ģimnāzijas veiksmīgo pieredzi skolas un ģimenes sadarbībā, noderīgi ir izmantot šīs izglītības iestādes labo praksi sadarbībā un no tās mācīties arī citām Latvijas skolām (jāpiebilst, ka vairākās Eiropas Savienības valstīs, piemēram, Francijā, Polijā, Apvienotajā Karalistē un Lietuvā, tā ir atzīta prakse – labās prakses gadījumus popularizēt citām mācību iestādēm šajās valstīs). I.Raituma aprakstot Talsu Valsts ģimnāzijas un ģimenes sadarbības jomas un virzienus, akcentē:

- darba organizāciju, vadību, iekšējos un ārējos reglamentējošos dokumentus;
- sabiedrības/vecāku aptaujas, vajadzību un darbības vērtējuma izpēti;
- skolas vadība kā sadarbības struktūrvienība iekšējās vides pilnveidē;
- atbalsta sniegšanu konfliktsituācijās;
- atbalsta sniegšanu, pasākumus pedagoģisko kompetenču paaugstināšanā pedagogiem un vecākiem;
- pasākumus mācību procesā, pētnieciskajā darbā, interešu izglītībā un ārpus stundu nodarbībās (Raituma, 2009).

Maģistra darba autore uzskata, ka šādas labās prakses piemēri būtu vairāk un konkrētāk jāatspoguļo Izglītības kvalitātes valsts dienesta sniegtajos ziņojumos par skolu akreditāciju, jo

tas palīdzētu uzlabot un attīstīties tām skolām, kurās sadarbība ar ģimeni vērtējama kā neregulāra vai apmierinoša.

Secinājumi

1. Plānveidīgs un metodiski pamatots darbs palīdz veidot un nostiprināt sadarbību starp skolu un ģimeni.

2. Skolas vadītājs, viņa individuālā iniciatīva un sabiedrisko saskarsmju kopums ir uztverami kā prioritāri veiksmīgas sistēmas organizēšanā. Pārmaiņas var notikt, ja šajās pārmaiņās iesaistās skolas vadība un katrs skolotājs individuāli. Par pārmaiņu nepieciešamību skolas un ģimenes sadarbības jomā, ir norādījuši pētnieki, skolotāji un arī skolēnu vecāki.

3. Skolas sadarbība ar ģimeni ir vienlaicīgi vērtējama gan kā process, gan arī kā rezultāts. Tieši skolas iekšējā vide – tradīcijas, darba stils, fiziskā vide un izglītības darbinieku savstarpējās attiecības, saskarsme ar visiem izglītības sistēmā iesaistītajiem dalībniekiem, tostarp skolēnu ģimeni, veido skolas kultūru, kas savukārt ietekmē izglītības kvalitāti.

4. Sadarbības mērķtiecīga darba procesa plānošanā būtisks ir *procesa ilglaicīgums un sadarbības pēctecība*.

5. Plānošanas procesa galvenais mērķis ir plānot un īstenot nepieciešamos uzlabojumus noteiktā laika posmā, *efektīvi izmantojot pieejamos resursus*, kas savukārt palīdzēs skolai neatkarīgi un tajā pašā laikā pastāvēt mijiedarbībā un attīstībā ar ārējo vidi, veikt pozitīvas pārmaiņas skolas un ģimenes sadarbībā.

6. Kā visefektīvākais veids plānošanā, kas palīdzētu skolas vadības sadarbības ar ģimeni organizēšanā, ir stratēģiskā plānošana, jo tā ir mērķtiecīga, vērsta uz rezultātu, palīdz izvērtēt vājās un stiprās puses.

7. Ar labās prakses piemēriem skolas un ģimenes sadarbības jomā būtu nepieciešams iepazīstināt gan skolas, gan sabiedrību kopumā, jo šāda veida pozitīvā pieredze palīdzētu uzlabot izglītības attīstības procesus tajās skolās, kurās sadarbība ar ģimeni vērtējama kā neregulāra vai tikai apmierinoša.

4. EMPĪRISKAIS PĒTĪJUMS UN TĀ INTERPRETĀCIJA

Empīriskā pētījuma mērķis: ir izpētīt ģimenes un skolas sadarbības iespējas, lai izveidotu skolas un ģimenes sadarbības modeli, kas veicinātu skolēnu izglītības sasniegumus.

Uzdevumi:

1. Noskaidrot galvenās sadarbības formas, kādās vecāki ir vairāk gatavi iesaistīties un atbalstīt.

2. Noskaidrot galvenās problēmas, ar kādām pēc vecāku vērtējuma nākas saskarties skolas un vecāku sadarbības norisēs. Izvērtēt sadarbības stratēģijas attīstību ilustrējošas - vecāku anketēšanas rezultātos konstatējamās atšķirības starp skolu, kura savā izglītības politikā ir vairāk vērsta uz vecāku aktīvu iesaisti sadarbības formās, un tādu, kurai vecāku līdzdalība ir mazāk izteikta prioritāte.

Darba pētnieciskais jautājums: kādi ir motivējošie un kavējošie faktori, kas ietekmē sadarbību starp skolu un ģimeni?

Pētījuma bāze: Skolas, kuru vecāki piedalījušies anketēšanā:

Slokas pamatskola, JAS - Jūrmalas Alternatīvā skola.

Pētījuma metodes:

1. anketēšana; kvantitatīvo datu apstrādei un analīzei tika izmantota SPSS statistikas programma un MS Excel programma. Pēc aptaujas rezultātu statistiskās analīzes SPSS programmā iegūtajiem statistiski vērā ņemamajiem skaitliskajiem datiem, konstatējamajām tendencēm un anketēšanas rezultātu atspoguļojumiem diagrammās, tiek veikti analīzes mērķiem atbilstoši novērojumi un to formulēšana. Aptauja tika veikta un aizpildīta internetā, kas bija datorizēti izveidota tīmekļa divās vietnēs (katrai skolai atsevišķi):

https://docs.google.com/forms/d/16EeyGM1R9Qhiku5lgAOero_jiJSVpRzWkU7nDn wL-Bk/edit?usp=forms_home,

https://docs.google.com/forms/d/18iV6QPueNzMGfWTJ5iPJnVy0sKT8p1IHbODOp _nOCCo/edit?usp=forms_home.

Kopumā pētījumā piedalījās 124 respondenti (skolēnu vecāki) no divām pamatskolām. Ar anketas jautājumiem var iepazīties 3. pielikumā.

2. daļēji strukturētas intervijas ar 6 skolotājiem (3 skolotāji no vienas pamatskolas, kurā notika vecāku aptauja un 3 no otras) un šo abu skolu direktoru vietniecēm audzināšanas jautājumos (skat. intervijas jaut. 4.pielikumā).

Pētījuma nozīme: Noskaidrojot motivējošos un kavējošos faktorus, kas ietekmē sadarbību starp skolu un ģimeni, kā arī noskaidrojot galvenās sadarbības formas, kādās vecāki

ir vairāk gatavi iesaistīties un atbalstīt, izstrādāt sadarbības modeli un ieteikumus sadarbības pilnveidošanai.

Pētījuma gaita:

1. pētījuma metodikas, norises plāna un laika saskaņošana;
2. pētījuma darbs: intervijas, anketēšana;
3. iegūto rezultātu apkopošana un analīze, secinājumu apkopošana.

4.1. Kontentanalīze

Lai veiktu pētījumu, par respondentiem tika uzaicināti divu pamatskolu (Jūrmalas Alternatīvās skolas un Slokas pamatskolas) 6 skolotāji, kuri ir pamatskolas klašu audzinātāji; kā arī šo divu skolu direktoru vietnieces audzināšanas darbā.

Daļēji strukturētas intervijas gaitā tika atbildēts uz jautājumiem, kuri palīdz dziļāk raksturot skolas un ģimenes sadarbību skolās. Respondentiem tika uzdoti šādi jautājumi:

1. Kā Jūs varētu raksturot klases vecāku ieinteresētību un līdzdalību skolas dzīves norisēs?
2. Kāds varētu būt iemesls neregulārai vecāku sadarbībai, ja tāda ir?
3. Kādas skolas un ģimenes sadarbības formas Jūsu klases (skolas) vecāki labāk atbalsta? Kādas sadarbības formas, Jūsaprāt, ir visefektīvākās?
4. Vai Jūs esat saņēmis atbalstu no audzināmās (skolas) skolēnu vecākiem?
5. Kādu atbalstu esat saņēmis no savas klases (skolas) skolēnu vecākiem?
6. Vai un kādu atbalstu esat sniedzis audzināmās klases skolēnu vecākiem?
7. Kā Jūs vērtējas atbalstu, ko Jums sniedz skolas vadība sadarbībā ar ģimeni?
8. Kādu atbalstu Jūs vēlētos saņemt no skolas vadības sadarbībā ar ģimeni?
9. Kā Jūs uzskatāt, kam jāuzņemas galvenā atbildība par bērna izglītošanu?
10. Kā Jūs vērtējas skolas un ģimenes sadarbību?
11. Kādi ir Jūsu priekšlikumi sadarbības uzlabošanai?

Intervijas norises vieta: Intervijas norisinājās respondentu darbavietā, vai arī respondenta izvēlētajā vietā.

4.1. tabula

Respondentu raksturojums

Respondents	Darba stāžs (gados)	Darba slodze	Ieņemamais amats	Darba vieta
1.	17	pilna	skolotāja	pamatskola (164 skolēni)
2.	5	pilna	skolotāja	pamatskola (164 skolēni)
3.	23	pilna	skolotāja	pamatskola (164 skolēni)
4.	6	pilna	direktora vietniece audzināšanas jautājumos	pamatskola (164 skolēni)
5.	12	pilna	skolotāja	pamatskola (309 skolēni)
6.	22	pilna	skolotāja	pamatskola (309 skolēni)
7.	2	pilna	skolotāja	pamatskola (309 skolēni)
8.	18	pilna	direktora vietniece audzināšanas jautājumos	pamatskola (309 skolēni)

Intervijās iegūtās informācijas analīze

Intervijas mērķis bija noskaidrot pedagogu viedokli par skolas sadarbību ar ģimeni, efektīvākajām sadarbības formām; noskaidrot motivējošos un kavējošos faktorus, kas sekmē vai kavē sadarbības norisi ikdienā; raksturot skolas vadības atbalstu sadarbībā ar ģimeni; kā arī uzklaut ieteikumus skolas un ģimenes sadarbības pilnveidošanā.

Intervijas jautājums nr.1. - Kā Jūs varētu raksturot klases vecāku ieinteresētību un līdzdalību skolas dzīves norisēs?

Šifrs	Satura vienības	Kategorijas	Jēdziens
RJ1	plaša vecāku iesaistes amplitūda		
RJ2	ir vecāki, kas ir ieinteresēti līdzdarboties, ir vecāku daļa, kas tik viennozīmīgi neiesaistās, neizrāda iniciatīvu		
RJ3	to vērtēju, kā ļoti pozitīvu un ieinteresētu, atsaucīgu.		
RJ4	50% klašu vecāki ir diezgan atsaucīgi		
RS1	ir vecāki, kas ļoti aktīvi iesaistās skolas dzīvē		
RS2	apmēram 70% no vecākiem ir ļoti ieinteresēti līdzdalībā.		
RS3	vecāki nav ieinteresēti skolas dzīves norisēs		
RS4	kā lielu ieinteresētību un lielu līdzdalību	Līdzdalības novērtējums	Iesaistīšanās

Pirmā jautājuma mērķis bija noskaidrot, kā skolotāji un skolas vadības pārstāvji vērtē klases vecāku līdzdalību skolas dzīves norisēs. Atbildēs uz šo jautājumu pārsvarā tika minēts, ka vecāku ieinteresētība un līdzdalība ir liela, plaša un atsaucīga; šādu viedokli pauduši respondenti RJ1, RJ3, RS2, RS4 (4 no 8). Respondenti RS1, RJ2, RJ4 min, ka daļa vecāku ir ieinteresēti, daļa nē, savukārt RS3 apgalvo, ka vecāki nav ieinteresēti skolas dzīves norisēs. Tātad, tas liecina, ka skolotājiem kā klašu audzinātājiem ir dažāda pieredze sadarbībā ar vecākiem, tomēr kopainā tā vērtējama kā pozitīva.

Intervijas jautājums nr.2. - Kāds varētu būt iemesls neregulārai vecāku sadarbībai, ja tāda ir?

Šifrs	Satura vienības	Kategorijas	Jēdziens
RJ1	vecāku aizņemtība; vecāku pieredze, kad paši gāja skolā; nevēlēšanās sadarboties, neredzot jēgu savai dalībai		
RJ2	aizņemtība darbā; sajūta, ka sūtu bērnu labā skolā un te par viņu parūpēsies		
RJ3	subjektīvi iemesli: aizņemtība, problēmas darbā vai personīgajā dzīvē		
RJ4	sadarbība ir neregulāra vecāku aizņemtības dēļ, vai arī uzticas skolai		
RS1	vecāku aizņemtība; skolotājam -būtu jāaizdomājas, vai viņš ar savu darbību veicina pozitīvu vidi starp vecākiem		
RS2	ar nepatiku pret skolu kā tādu		
RS3	aizņemtība darbos, jo lielākā daļa skolēnu dzīvo tikai ar vienu vecāku		
RS4	vecāki ir aizņemti ar naudas pelnīšanu, aktīvākie ne vienmēr var fiziski paspēt visur.	Kavējošie faktori	Neregulāra sadarbība

Otrā jautājuma mērķis bija noskaidrot skolotāju un skolas vadībās pārstāvju viedokli, kāds, viņuprāt, ir iemesls vecāku neregulārai sadarbībai ar skolu. Analizējot atbildes uz šo jautājumu, nākas secināt, ka lielākā daļā (7 no 8 respondentu) uzskata, ka vecāku sadarbību kavējošs aspekts ir aizņemtība (naudas pelnīšana, fiziskās aktivitātes), šādi uzskata RJ1, RJ2, RJ3, RJ4, RS1, RS3, RS4, turpretī RS2 izsaka viedokli, ka neregulāras sadarbības iemesls ir “nepatika pret skolu”. RJ1 piebilst, ka vēl iemesls neregulārai sadarbībai ir iespējams, tas ka “neredzot jēgu savai dalībai”, savukārt RJ2 un RJ4 min, ka vecāku uzticēšanās skolai arī var būt par iemeslu vecāku pasīvai līdzdalībai. Arī problēmas personīgajā dzīvē vai iemesls, ka

ģimenē bērnu audzina tikai viens no vecākiem var būt kavējošs faktors sadarbībai, tā norāda savās atbildēs respondenti RS3 un RJ3, tātad, kā trīs galvenos nosauktos kavējošos faktoros var minēt: vecāku aizņemtību, problēmas personīgajā dzīvē un vecāku attiecības ar skolu (pārlietu uzticēšanās vai tieši otrādi – nepatiku).

4.4. tabula

Intervijas jautājums nr.3. - Kādas skolas un ģimenes sadarbības formas Jūsu klases (skolas) vecāki labāk atbalsta? Kādas sadarbības formas, Jūsprāt, ir visefektīvākās?

Šifrs	Satura vienības	Kategorijas	Jēdziens
RJ1	vecāki ļoti novērtē regulāru informāciju un pieeju komunikācijai par to, kas notiek skolā		
RJ2	atbalstītā izskatās neklātienes “tikšanās” virtuāli – sazinoties e-pastā gan kolektīvi, gan individuāli; skolēna–vecāku–skolotāja apspriede, manuprāt, ir viens no efektīvākajiem sadarbības formātiem		
RJ3	portfolio dienas, arī skolas un klases pasākumi, individuālas tikšanās, labi darbojas elektroniskie saziņas līdzekļi un telefoniskas komunikācijas; vecāki labprāt apmeklē skolas rīkotos kursus un lekcijas		
RJ4	kursi, uz kuriem ierodas 80% vecāki, avīze		
RS1	individuālās sadarbības formas (paziņojumi dienasgrāmatās; elektroniska saziņa e-klasē; vecāku uzaicinājums uz skolu); vecāku sapulces; ļoti vērtīgas ir individuālās pārrunas		
RS2	individuālās- rakstiska (e-klases pasts, īsziņas); telefoniski; vecāku		

	uzaicinājumi uz skolu; pārrunas ar vecākiem; grupālās- vecāku sapulce, klases vecāku komiteja, pārrunas ar vairākiem vecākiem vienlaikus (2-3) frontālās- ģimeņu svētki skolā, pārgājieni, ekskursijas		
RS3	visefektīvākās man šķiet klātienē sarunas vai vismaz telefonsaruna; Informācijas apmaiņai patīk izmantot e-klases pastu vai SMS		
RS4	klases pasākumus (vakarus, ekskursijas, klases sapulces) skolas svētku pasākumus, vecāku konferences, kurās ir ar mācīšanos, vērtēšanu saistīti jautājumi; individuālas sarunas	sadarbības formas	sadarbība

Trešā jautājuma mērķis bija noskaidrot, kādas sadarbības formas vecāki vislabāk atbalsta un, kādas ir visefektīvākās sadarbības formas, kas tiek novērotas ikdienas dzīvē skolā. 4.4.tabulā redzams, ka visbiežāk minētas ir individuālās sadarbības formas tās minējuši visi respondenti, īpaši kā pozitīvi akcentēta skolēna-vecāku-skolotāja apspriede, to savās atbildēs paiduši RJ2 un RJ3, bet RJ1, kas savukārt uzsver regulāru informācijas apmaiņas nepieciešamību. Respondenti min klases pasākumus, svētkus skolā, ekskursijas, pārgājienus, kursus (RJ2, RJ3, RJ4, RS1, RS2, RS4), savukārt RJ4 norāda e pasta avīzi kā veiksmīgu informācijas apmaiņas veidu, RS3, RS2, RS1 līdzīgi norāda elektronisko saziņas veidu (e-pastā, e-žurnāls) kā efektīvu saziņas veidu ar vecākiem. Tātad vecāki visvairāk novērtē un atsaucās individuālām sadarbības formām kā individuālās sarunas, skolēna-vecāku-skolotāja apspriede un elektroniskā saziņa, kā arī grupālām sadarbības formām.

Intervijas jautājums nr.4. - Vai Jūs esat saņēmis atbalstu no audzināmās (skolas) skolēnu vecākiem?

Šifrs	Satura vienības	Kategorijas	Jēdziens
RJ1	lielākoties, atbalsts būs, ja skolotājs tādu meklēs		
RJ2	jā, nemitīgi!		
RJ3	jā esmu saņēmusi.		
RJ4	jā		
RS1	jā		
RS2	jā, ar ierosinājumiem, uzslavām.		
RS3	esmu, jo lūdzu palīdzēt, neatteica		
RS4	jā	atsaucība palīdzēt	atsaucība

Ceturrtā jautājuma mērķis bija noskaidrot, vai respondenti ir saņēmuši palīdzību no vecākiem. Uz šo jautājumu visi intervijas dalībnieki bija atbildējuši pozitīvi. Tātad var secināt, ka palīdzība, kad tā tiek lūgta, vienmēr tiek saņemta. Visticamāk, šis rezultāts skaidrojams ar to, ka skolotāji un skolas vadības pārstāves parasti vēršas pēc palīdzības pie tiem vecākiem, kuri ir atsaucīgi un aktīvi sadarbībā.

Intervijas jautājums nr.5. - Kādu atbalstu esat saņēmis no savas klases (skolas) skolēnu vecākiem?

Šifrs	Satura vienības	Kategorijas	Jēdziens
RJ1	piedalīšanās konkrētos projektos/aktivitātēs; atbalsta morāli, izsakot/izrādot pateicību, tādejādi novērtējot skolas/skolotāja darbu		
RJ2	uzmudrinošus vārdus un izturības vēlējumus ikdienas komunikācijā, paldies vārdus, palīdzību ekskursiju rīkošanā, skolēnu nogādāšanā ekskursijas vietā ar personīgajiem		

	auto		
RJ3	vārdisku personīgās sarunās		
RJ4	palīdzību ar transportu, palīdzība pasākumos		
RS1	palīdzību klases pasākumu organizēšanā.		
RS2	ar ierosinājumiem, uzslavām		
RS3	neatsaka cits vecāks, ja uz Vecāku padomes sēdēm nevar ierasties ievēlētais vecāks		
RS4	vecāku viedokli, domas, priekšlikumus jautājumos, kas saistīti ar skolas ikdienas uzlabošanu	palīdzības veidi	palīdzība skolai

Piektā jautājuma mērķis bija noskaidrot, kādu palīdzību skolotāji un skolas vadības pārstāves ir saņēmušas no vecākiem. Kā aplūkot var 4.6. tabulā, RJ1, RJ2, RJ3, RS2 min vecāku pateicību un uzslavas, kas tiek vērtētas kā vecāku atbalsts skolas sadarbībā, savukārt respondenti – RJ2, RJ4 min praktisku atbalstu – transporta pakalpojumi, respondents RJ1 kā atbalstu nosauc vecāku piedalīšanos skolas projektos un citās aktivitātēs, RS1 – palīdzību klases pasākumu organizēšanā, savukārt RS4 novērtē vecāku līdzdalību domājot par jautājumiem, kas saistīti ar skolas ikdienas uzlabošanu. Tātad var secināt, ka vecāku atbalsts skolai tiek sniegts gan morāls, gan praktisks.

4.7. tabula

Intervijas jautājums nr.6. - Vai un kādu atbalstu esat sniedzis audzināmās klases skolēnu vecākiem?

Šifrs	Satura vienības	Kategorijas	Jēdziens
RJ1	vecāku informēšana, pieejamība un patiesa interese par bērna attīstību, sekmēm, arī sapratne par problēmām un risinājumu meklēšana, abpusēju centienu novērtēšana		
RJ2	padomus kā attīstīt uzmanību un koncentrēšanos mājās, kā labāk mācīt		

	bērnam patstāvību arī ārpus skolas veicot uzdevumus mājās		
RJ3	iespēju robežās, mēģinu to izpildīt		
RJ4	ar padomu un ieteikumiem		
RS1	sanāk sniegt emocionālu atbalstu, esmu ierosinājusi arī apmeklējumu pie psihologa		
RS2	individuālas konsultācijas, ieteikumus, bērna pašvērtējuma analīzi, bērna motivāciju un ārpus klases pasākumu rīkošanu ar mērķi saliedēt klasi		
RS3	manuprāt, nekādu		
RS4	uzvedības vai mācību problēmu risināšanas jautājumos	atbalsts vecākiem	atbalsts

Sestā jautājuma mērķis bija noskaidrot, kādu palīdzību klašu audzinātāji vai skolas vadītāji pārstāves ir sniegušas skolēnu vecākiem. Kā redzams 4.7. tabulā, respondentu lielākā daļa (6 no 8): RJ1, RJ2, RJ4, RS2, RS4 vecākiem ir snieguši padomus, ieteikumus saistībā ar skolēna mācībām vai audzināšanu un individuālās konsultācijas, savukārt RS1 min ieteikumu apmeklēt speciālistu, bet respondents RJ3 apgalvo, ka cenšas sniegt iespēju robežās palīdzību visās reizēs, kad tā ir lūgta. Izņēmums šajā gadījumā ir respondents RS3, kas jautājumā par atbalsta sniegšanu, apgalvo, ka “manuprāt, nekādu”. Tas varētu būt skaidrojams ar respondenta nelielo darba pieredzi (2 gadi) un nepārliecību par savām pedagoģiskajām spējām. Kopumā rodas secinājums, ka skolotāji un vadītāji labprāt sniedz padomus un ieteikumus, konsultē vecākus, ja šāda palīdzība ir nepieciešama. Respondents RJ1 norāda “vecāku informēšana, pieejamība un patiesa interese par bērna attīstību, sekmēm, arī sapratne par problēmām un risinājumu meklēšana, abpusēju centienu novērtēšana” ir atbalsts skolēnu vecākiem.

Intervijas jautājums nr.7. - Kā Jūs vērtējat atbalstu, ko Jums sniedz skolas vadība sadarbībā ar ģimeni?

Šifrs	Satura vienības	Kategorijas	Jēdziens
RJ1	sadarbība ar vecākiem ir viena no vērtībām un pamatnostādņēm, un skola ne tikai atbalsta, bet arī mudina uz regulāru darbu, informācijas apmaiņu utt. ar vecākiem		
RJ2	vadība rīko/nodrošina skolas pasākumu norisi, kas ļauj neformālākā gaisotnē satikt vecākus (sporta spēles, talka		
RJ3	padomus, dažādus seminārus un lekcijas, dod iespēju dalīties pieredzē; nepieciešamības gadījumā, vadība nostāsies manā pusē, tas dod drošības sajūtu		
RJ4	administrācija ir kā “buferis”, sniedz padomus, ieteikumus, plāno un rīko kursus vecākiem, mācību gadā sākumā kalendārajā plānā ir apkopoti ļoti daudz pasākumi tieši skolas sadarbībai ar ģimeni.		
RS1	nav bijusi situācija, kad nebūtu saņēmusi atbalstu		
RS2	skolas vadība vienmēr sniedz palīdzīgu roku, ja tā tiek prasīta		
RS3	jebkurā brīdī varu vērsties ar jautājumiem, taču no vadības puses iniciatīvas nav.		
RS4	“kutelīgus” jautājumus vispirms apspriežam administrācijas sēdēs	skolas vadības atbalsts	skolas vadība

Septītā jautājuma mērķis bija noskaidrot, kā skolotāji savās darbavietās vērtē skolas vadības atbalstu sadarbībā ar ģimeni. Kopumā ņemot var secināt, ka visi skolotāji un arī skolas vadības pārstāves (direktora vietnieces audzināšanas jautājumā) atzīst, ka skolas vadība sniedz savu atbalstu un palīdzību. Te būtiski norādīt, ka respondentu atbildes dalās divās grupās: respondenti RJ1, RJ2, RJ3 un RJ4 ir minējuši savās atbildēs skolas vadības plānotu pasākumu organizēšanu, turklāt RJ1 atzīmē, ka “sadarbība ar vecākiem ir viena no vērtībām un pamatnostādnēm, un skola ne tikai atbalsta, bet arī mudina uz regulāru darbu, informācijas apmaiņu utt. ar vecākiem”; savukārt respondenti: RS1, RS2, RS3 un RS4 norāda uz skolas vadības atbalstu tajos gadījumos, kad ir nepieciešams emocionāls atbalsts, padoms vai ieteikums attiecībā ar vecākiem, kas iespējams liecina, ka šajā izglītības organizācijā par maz noris skolas vadības plānoti pasākumi sadarbībai ar ģimeni, jo kā liecina respondenta RS3 atbilde: “no vadības puses iniciatīvas nav”.

4.9. tabula

Intervijas jautājums nr.8. - Kādu atbalstu Jūs vēlētos saņemt no skolas vadības sadarbībā ar ģimeni?

Šifrs	Satura vienības	Kategorijas	Jēdziens
RJ1	sadarbības konceptam/stilam ir jānāk no vadības un arī pašas vadības sadarbībai ar skolotāju (informācijas apmaiņa, vērtību/virzienu/lēmumu pieņemšana, abu pušu viedokļu izskatīšana; uzticēšanās; <u>novērtēti</u> mani centieni		
RJ2	apmaksāt kvalitatīvus anketēšanas rīkus, ar kuriem regulāri varētu noskaidrot vecāku viedokli par mācību saturu, metodēm, formām, uzklaut ieteikumus		
RJ3	turpināt sniegt drošības sajūtu, ja ir pie kā vērsties nepieciešamības gadījumā, ka tikšu uzklauts un tiks sniegts atbalsts		
RJ4	administrācijas loma ir nospraust robežas, kuras vecākiem nepārkāpt, jo reizēm tā tiek pārkāpta, rokasgrāmata		

	– vecākiem, kurā tas būtu atrunāts		
RS1	līdzšinējo		
RS2	palielināt to vecāku skaitu, kas ierodas uz skolas rīkotajām vecāku sapulcēm, ieinteresēt vairāk vecākus viņu bērnu izglītošanā un audzināšanā		
RS3	emocionālu, jo nereti sarunas ar vecākiem var izvērsties nelāgi		
RS4	visu nepieciešamo atbalstu jau saņemu	ko sagaida no skolas vadības	skolas vadības stratēģija

Astotā jautājuma mērķis ir noskaidrot, kādu atbalstu skolotāji vēlētos saņemt no skolas vadības, tātad noskaidrot, kas līdzšinējā skolas vadības darbībā būtu pilnveidojams vai ieviešams skolas dzīvē. Kā redzams 4.9. tabulā, divi respondenti – RS1 un RS4 apgalvo, ka līdzšinējais atbalsts no skolas vadības ir vērtējams kā pietiekošs, savukārt pārējie respondenti min atšķirīgus priekšlikumus: RJ1 norāda vēl vairāk pēc nepieciešamības pēc skolas vadības izstrādāta koncepta, plāna, abu iesaistīto pušu (vecāku-skolas) viedokļu izskatīšanu, kopīgiem mērķiem un vērtībām, kā arī uzsver to, cik būtiski būt savā darbā novērtētam. Respondenti

RJ3 un RS3 min nepieciešamību pēc drošības sajūtas un emocionālā atbalsta. Jāatzīst, ka te parādās tāds aspekts, par kuru tiek maz diskutēts sabiedrībā, un tas ir maz pētīts – par vecāku “uzbrukumiem” pret skolotājiem, par ko pauž teiktais par “drošības sajūtu”, tomēr vairumā gadījumu tiek domāts par emocionālu uzmundrinājumu, sarunām, atbalstu un ieteikumiem. Respondents RJ2 norāda, ka vēlētos saņemt iespēju ar anketu palīdzību vairāk uzzināt vecāku ieteikumus, viedokli, savukārt RJ4 konstatē nepieciešamību skolas vadībai ieviest “Rokasgrāmatas vecākiem”, jo nereti mēdz būt gadījumi, kad vecāki pārkāpj ‘robežas’, sākot pārlietu iejaukties skolas darbā, tāpēc “administrācijas loma ir nospraust robežas, kuras vecākiem nepārkāpt, jo reizēm tās tiek pārkāpta, rokasgrāmatā vecākiem, tas būtu atrunāts”. Respondents RS2 atzīmē, ka vēlētos, lai skolas vadība aktīvāk informē vecākus par skolas rīkotajām sapulcēm. Tātad, jāsecina, ka RS2 uzskata, ka, ja aktīvāk skolas vadība iesaistītos sadarbības organizēšanā darbā ar vecākiem, vecāki atsaucīgāk apmeklētu skolā organizētos pasākumus.

Intervijas jautājums nr.9. Kā Jūs uzskatāt, kam jāuzņemas galvenā atbildība par bērna izglītošanu?

Šifrs	Satura vienības	Kategorijas	Jēdziens
RJ1	ģimenei; gadiem strādājot skolā, ģimenes (gan vecāku, gan vecvecāku) atbalsts un iesaiste bērna izglītošanā un attīstībā ir nepārvērtējams		
RJ2	vecākiem; uzmanība, ko vecāki var veltīt savam/-iem 1-2 bērniem ir krietni lielāka kā skolotājs 40 minūtēs 20 bērnu klasē		
RJ3	galvenais ir vecāki, skola ir otrā vietā		
RJ4	skola atbild par mācību saturu (izglītību), vecāki audzināšanu		
RS1	skolotājam un vecākiem ir jādarbojas tandēmā		
RS2	par bērna izglītošanu ir atbildīgs pedagogs, ja bērns apmeklē skolu regulāri, iesaistās klases darbā un nepieciešamības gadījumā apmeklē konsultācijas, problēmām nevajadzētu būt; vecāku atbildība bērna izglītošanā ir svarīgs faktors.		
RS3	galvenajai atbildībai tomēr vajadzētu būt vecākiem		
RS4	spēks ir sadarbībā: skolai ir savas funkcijas, vecākiem- savas. Un tikai tad, ja viss ir līdzsvarā, ir sagaidāms pozitīvs rezultāts	bērna izglītošana	atbildība

Devītā jautājuma mērķis ir noskaidrot profesionāļu uzskats par to, kam jāuzņemas galvenā atbildība par skolēna izglītošanu. Puse no aptaujātajiem respondentu (RJ1, RJ2, RJ3 un RS3) uzskata, ka galveno atbildību par skolēna sasniegumiem ir jāuzņemas ģimenei,

savukārt respondenti RJ4, RS1 un RS4 norāda uz sadarbības nepieciešamību starp skolu un ģimeni, respektīvi – atbildība ir jāuzņemas abām pusēm, tikai RS2 uzskata, ka galvenā atbildība ir jāuzņemas skolai, tiesa arī vecākiem ir jājūtas atbildīgiem. Kā var secināt, šajā jautājumā nav vienprātības arī pašu pedagogu vidū.

4.11. tabula

Intervijas jautājums nr. 10. - Kā Jūs vērtējat skolas un ģimenes sadarbību?

Šifrs	Satura vienības	Kategorijas	Jēdziens
RJ1	veselīga skolas un vecāku sadarbība ir vērtējama pozitīvi un atbalstāma; katrs, kas strādājis klasē, redz starpību starp bērniem, kuru vecāki veselīgos daudzumos iesaistās viņu mācībās un skolas dzīvē un bērniem, kuriem trūkst vecāku iesaiste un atbalsts		
RJ2	kopumā esmu apmierināta par šī brīža sadarbību		
RJ3	labā un pat ļoti laba		
RJ4	ļoti laba		
RS1	skola regulāri informē vecākus par dažādiem izklaides un ar mācībām saistītiem jautājumiem		
RS2	kā labu		
RS3	sadarbība notiek reti, tikai problēmu gadījumos		
RS4	vienmēr var vēlēties labāk - domās redzu 3 lielas grupas: aktīvie, pasīvie, pilnīgi neieinteresētie; vērtējums – viduvēji	šī brīža novērtējums	vērtējums

Desmitā jautājuma mērķis bija noskaidrot, kā pedagogi vērtē skolas sadarbību ar ģimeni. Analizējot respondentu viedokli 4.11. tabulā, redzams, ka RJ3, RJ4 un RS2 sadarbību vērtē kā “labu” vai “ļoti labu”, savukārt RJ2 vērtē kā apmierinošu, pretēji uzskata respondents RS3, norādot, ka sadarbība notiek tikai problēmu gadījumos. Respondents RJ1 nevērtē esošo situāciju, bet norāda uz sadarbības nozīmīgumu, konstatējot faktu: “ka katrs, kas strādājis

klasē, redz starpību starp bērniem, kuru vecāki veselīgos daudzumos iesaistās viņu mācībās un skolas dzīvē un bērniem, kuriem trūkst vecāku iesaiste un atbalsts”. Šis viedoklis vēlreiz apliecina vecāku līdzdalības nozīmīgumu skolēna mācību sasniegumos. Savu vērtējumu sadarbībai sniedz RS4, norādot, ka vecāku aktivitāte dalās 3 grupās: “aktīvie, pasīvie, pilnīgi neieinteresētie”, un savu vērtējumu sniedz kā viduvēju. Kopumā jāsecina, ka šī jautājuma atbildēs atspoguļojas skolās esošās situācijas par šībrīža sadarbību skolām ar ģimenēm.

4.12. tabula

Intervijas jautājums nr. 11. - Kādi ir Jūsu priekšlikumi sadarbības uzlabošanai?

Šifrs	Satura vienības	Kategorijas	Jēdziens
RJ1	skolai - informēt par savām nostādnēm un izglītēt vecākus, par viņu iesaistes nozīmību bērna dzīves/attīstības kvalitātes uzlabošanā un vienoties par abām pusēm pieņemamiem iesaistes līmeņiem un komunikāciju metodēm. (Lai kāds vecāks nepārprot, piemēram, ka var ierasties jebkad utt		
RJ2	varbūt izmantot gana praktisku vecāku palīdzību – izplānojot mācību ekskursijas, sarunājot nodarbības un plānu noziņojot skolotājam, vairāk iesaistot vecākus mācību satura būvēšanā, metožu un formu veidošanā		
RJ3	savstarpēja cieņa un sapratne, māka uz klausīt vienu otru, spēja rast risinājumu visdažādākās situācijās, spēja saglabāt mieru un sadarboties		
RJ4	skolā pietrūkst atbalsta komanda – sociālais pedagogs, psihologs...jo piem., šķiršanās gadījumā pietrūkst reizēm praktisku zināšanu kā palīdzēt		

	bērnām; rokasgrāmata.		
RS1	-		
RS2	skolai ieinteresēt vairāk vecākus viņu bērnu izglītošanā un audzināšanā		
RS3	sadarbību ir nepieciešams stiprināt jau tad, kad jaunais skolēns sāk šeit mācīties, jo agrāk mēs sāksim interesēties par vecākiem, iespējams, arī tie būs vairāk ieinteresēti skolas vides attīstībā; nepieciešams interesēties par bērniem ne tikai, kad notiek kas slikts, bet arī tad, kad nekas nav noticis		
RS4	piesaistīt sponsorus, lai vecākiem varētu piedāvāt izbraukuma kultūras pasākumus pēc klases vai skolas sapulces		

Vienpadsmitā jautājuma mērķis ir noskaidrot pedagogu priekšlikumus sadarbības uzlabošanai. Lielākā daļa respondentu uzskata, ka tieši skolas uzdevums sadarbībā ar ģimeni mērķtiecīgi rīkoties, RJ1 norāda, ka skolai ir jāinformē par savām nostādnēm un jāizglīto vecākus, par viņu iesaistes nozīmību bērna dzīves/attīstības kvalitātes uzlabošanā, vienojoties par abām pusēm pieņemamiem iesaistes līmeņiem un komunikāciju metodēm; līdzīgi uzskata respondents RS2. Respondents RJ3 norāda pēc nepieciešamības pēc cieņpilnu abpusēju sadarbību, savukārt respondents RJ4 norāda uz atbalsta personāla skolā; RJ2 vēlas vēl vairāk mācību darbā iesaistīt vecākus, bet respondents RS4 vēlas, lai sadarbība tiktu organizēta ārpus skolas sienām, neformālā gaisotnē, piesaistot pasākumiem sponsorus; RS1 nav nekādu būtisku priekšlikumu šajā jautājumā. Kopumā ņemot var secināt, ka respondenti runā par trīs aspektiem sadarbības jomā: par mērķtiecīgi organizētu skolas vadības darbu, par sadarbības nostiprināšanu un pilnveidošanu, kā arī par šo skolas- vecāku attiecību kvalitāti, balstītu uz abpusēju ieinteresētību un cieņu.

Secinājumi

1. Analizējot intervijās apkopotās atbildes, var secināt, ka vecāku līdzdalība ir neviennozīmīgi vērtējama: ir vecāki, kas aktīvi iesaistās skolas dzīvē, kā ir vecāki, kas ir pasīvi un neatsaucīgi; līdz ar to var spriest, ka sadarbība vienā un tai pašā skolā vērtējama atšķirīgi, kas savukārt liecina, ka sadarbību ietekmē klases audzinātājas spēja veiksmīgi/vai neveiksmīgi sadarboties ar vecākiem. Tomēr šī minētā situācija pierāda nepieciešamību - sadarbību ar ģimeni veidot kā skolas vadības pārdomātu, mērķtiecīgi organizētu, stratēģisku plānu (procesu).

2. Vecāku aizņemtība, attiecības ar skolu (pārlietu uzticēšanās vai tieši otrādi – nepatiku), problēmas personīgajā dzīvē ir pedagogu minētie iemesli vecāku neregulārai sadarbībai. Vecāku izglītošana par līdzdalības nozīmīgumu bērnu izglītībā varētu vismaz daļēji mazināt vecāku pasivitāti.

3. Vecāki vislabāk atbalsta individuālās, elektroniskā saziņas un grupālās sadarbības formas, tomēr tieši individuālā sadarbība ir visefektīvākais veids, kad skolas un ģimenes starpā tiek apspriesti un risināti ar skolēna izglītības sasniegumiem saistīti jautājumi.

4. Skolotāji novērtē vecāku atsaucību ikdienas darbā un, kā būtisku atbalstu vērtē ne tikai praktisku palīdzību (piemēram, atbalstu pasākuma organizēšanā), bet arī pozitīvu novērtējumu, uzslavas un atzinību.

5. Skolas vadība sniedz atbalstu skolotājiem sadarbībā ar ģimeni: viena daļa aptaujāto atzīmē skolas vadības emocionālo atbalstu, padomus un ieteikumus darbā ar vecākiem, otra daļa respondenti pozitīvi novērtē skolas vadības darbu dažādu pasākumu organizēšanā sadarbības jomā. Skolas vadībai būtu nepieciešams veikt skolotāju aptauju, lai noskaidrotu, kādu palīdzību jāsniiedz vai izmaiņas būtu jāveic, lai pilnveidotu skolas iekšējo kultūras vidi un veicinātu sadarbību.

6. Intervijās pedagogi atzīst nepieciešamību pēc atbalsta, sapratnes un novērtēšanas savā darbavietā; kā arī norāda nepieciešamību pēc skolas vadības izstrādā darbības plāna, abu iesaistīto pušu (skolas-ģimenes) viedokļu izskatīšanu un mērķu saskaņošanu; kā arī nepieciešamību izstrādāt skolas iekšējos kārtības noteikumus, rokasgrāmatu vecākiem, kas palīdzētu vecākiem izskaidrot viņu atbildību, tiesības un pienākumus.

7. Izveidojot skolās vadības stratēģisko plānu, lai veiksmīgāk un efektīvāk organizētu sadarbību ar ģimenēm, balstītu uz abpusēju ieinteresētību un cieņu, jāveic skolotāju, vecāku aptauja, lai noskaidrotu iesaistīto vēlmes un vajadzības. Katrai skolai ir jāapzinās savas vājās un stiprās puses sadarbībā ar ģimeni. Pēc darba autores domām, skolas

un vecāku sadarbība ir līdz šim neefektīvi un ne vienmēr veiksmīgi izmantots resurss, lai uzlabotu izglītības kvalitāti valstī. Vecāku informētība varētu panākt daudz lielāku aktivitāti un līdzdalību skolas sadarbībā, lai sasniegtu galveno mērķi – veicinātu skolēna izglītības sasniegumus.

4.2. Statistikas datu apkopošana un analīze

Divu skolu (Jūrmalas Alternatīvā skola un Slokas pamatskola) ar atšķirīgām izglītības stratēģijām, tostarp sadarbības ar skolēnu vecākiem un tās īstenošanas praksi, vecāku anketēšanas rezultātu analīze.

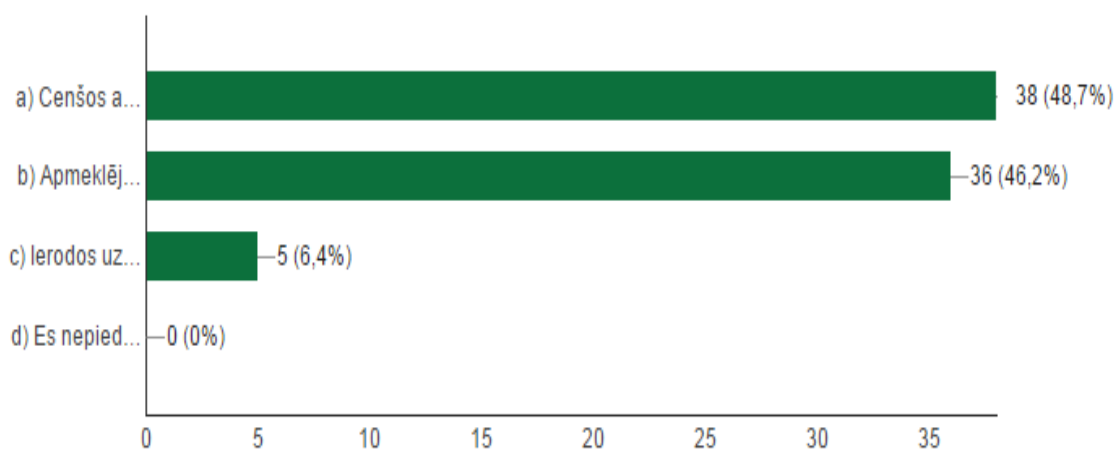
Anketēšanas rezultātu datu apstrādē SPSS programmā izmantots kodējums Likerta skalā:

4 - *Maksimālais pozitīvais - Pilnībā piekrītu, Ļoti labi, utt.*

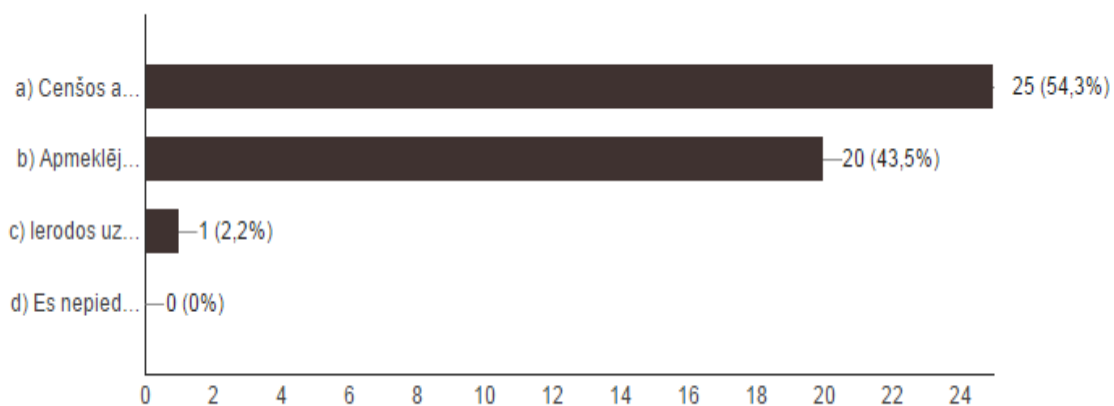
1 - *Maksimālais negatīvais - Pilnībā Nepiekrītu, Nepietiekami, utt.*

Jautājums nr.1. - Kā Jūs raksturotu savu aktivitāti, līdzdalību skolas sadzīves norisēs?

- a) Cenšos apmeklēt visus skolas organizētos pasākumus.
- b) Apmeklēju tikai tos pasākumus un sapulces, kas mani interesē.
- c) Ierodos uz vecāku sapulcēm tikai tad, ja bērna audzināšana un sekmes izraisījušas problēmas.
- d) Es nepiedalos skolas organizētos pasākumos un sapulcēs.

4.1.att. Slokas pamatskola

4.2. att. JAS

Tabulā un diagrammās redzami rezultāti norāda uz vecāku samērā augstu savas gatavības iesaistīties sadarbībā ar skolu pašnovērtējumu (skat. 2.pielikuma 1.tab., 2.pielikuma 2.tab.- 4.1 un 4.2 att.). Apmēram puse (50,8 %) apliecina nedalīti lojālu apzinīgumu, mazāk nekā puse (44,4 %) motivētību iesaistīties skolas sadzīves norisēs saista ar savu ieinteresētību. Tikai salīdzinoši pavisam neliels skaits vecāku (4,8 %) atzīst savu distancētību no skolas sadzīves aktivitātēm, tomēr tās neignorējot pilnībā.

Rādījums, ka aptuveni 5% no aptaujātajiem respondentiem tomēr pilnībā apzinājušies savu pasivitāti attiecībā uz skolas sadzīves norisēm, ļauj konstatēt šī anketas jautājuma uzrādītu sadarbības aktivitātes vēl nerealizētu potenciālu.

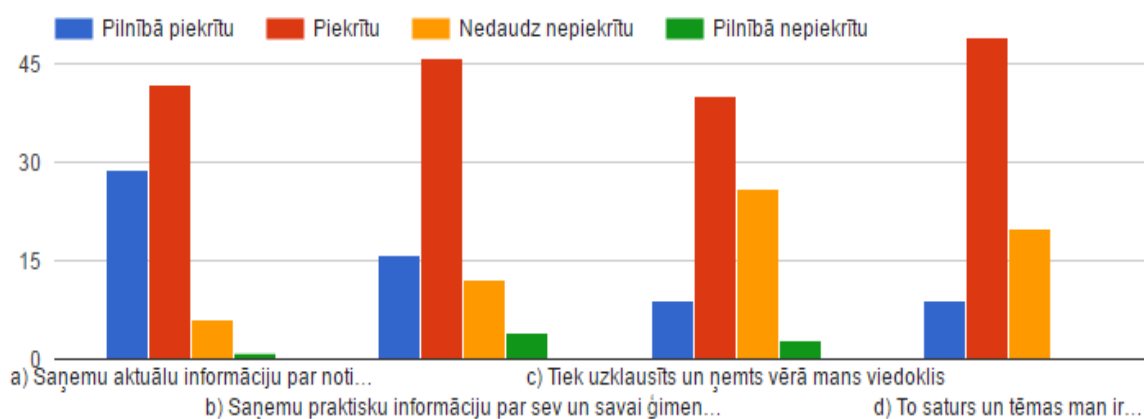
Salīdzinot aptaujas jautājuma par aktivitāti un līdzdalību skolas sadzīves norisēs rezultātus abās skolās, redzama procentuāla atšķirība gan vecāku pasivitātes apzināšanu (JAS: 2,2% ; Slokas pamatsk.: 6,4%), gan nedalītas lojalitātes un apzinīguma attiecībā uz skolas sadzīves norisēm apliecinājumā (JAS: 54,3% ; Slokas pamatsk.: 48,7%). Kamēr pirmajā gadījumā lielāki procenti ir uz vecāku aktīvu iesaisti sadarbības formās mazāk vērstajai Slokas pamatskolai, tikmēr ar vecāku iesaistes sadarbībā izteiktāku prioritāti raksturīgajai JAS lielāks procentu rādījums ir tieši aktīvu iesaisti apliecināšanai atbildēm.

Jautājums nr.2. - Vissvarīgākais iemesls tam, kāpēc piedalos skolas organizētās sapulcēs un pasākumos ir:

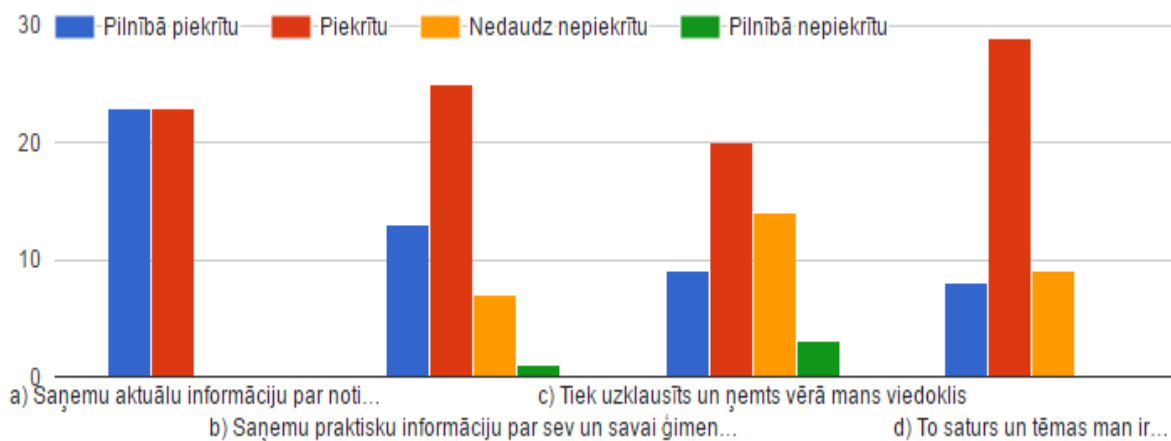
Vissvarīgākais iemesls tam, kāpēc piedalos skolas organizētās sapulcēs un pasākumos ir:

- Saņemu aktuālu informāciju par notikumiem skolā. [N2A]
- Saņemu praktisku informāciju par sev un savai ģimenei svarīgiem jautājumiem saistībā ar bērna izglītošanu un audzināšanu. [N2B]
- Tiek uzklausīts un ņemts vērā mans viedoklis. [N2C]

d) To saturs un tēmas man ir interesantas un saistošas. [N2D]

4.3. att. Slokas pamatskola

4.4. att. JAS

Šī anketas jautājuma atbildes sniedz ieskatu vecāku motivācijā piedalīties tādās skolas un ģimenes sadarbības formās, kā skolas organizētās sapulcēs un pasākumos. Jautājumā ietvertu atbilžu varianti atbilst šādām sadarbības pētījuma kontekstā piesaistītām motivāciju iezīmēm:

4.13. tabula

Vecāku motivāciju iezīmes

Atbilžu varianti	Motivācija
a) Saņemu aktuālu informāciju par notikumiem skolā. [N2A]	Vispārīgi neitrāli informējošs raksturs.
b) Saņemu praktisku informāciju par sev un savai ģimenei svarīgiem jautājumiem saistībā ar bērna izglītošanu un audzināšanu. [N2B]	Informējošs ar akcentētu padziļinātu interesi par bērnu.

c) Tiek uzklausīts un ņemts vērā mans viedoklis. [N2C]	Aktīvas iesaistes procesos un interaktīvas pašizpaušmes iespēju iezīmes.
d) To saturs un tēmas man ir interesantas un saistošas. [N2D]	Vispārējās ieinteresētības un emocionālas piesaistes raksturs.

Kopumā respondentu atbalsts visiem četriem dalības sapulcēs un pasākumos veidiem ir aptuveni līdzīgs, tomēr, izvērtējot nelielās, bet statistiski nozīmīgās rezultātu atšķirības, saskatāma tendence lielāko atbalstu apliecināt „a” variantam – iemeslam ar vispārīgi neitrāli informējošo piesaistes raksturu, savukārt vismazāko variantam „c” – motivācijai, kura saistās ar aktīvāku un līdzatbildīgāku dalību procesos (skat. 2.pielikuma 5.tab. , 4.tab. – N2A , 2.2 – N2C , diagrammas att.4.3. , 4.4.).Tāpat ir konstatējams, ka neviens no aptaujas dalībniekiem nav atzīmējis pilnīgu nepiekrīšanu „d” atbildes variantam (skat. 2.pielikuma 3.tab .– N2D , skat. 2.pielikuma 4.tab. – N2D, diagrammas att.4.3. ,4.4.)

Analizējot 2. anketēšanas jautājuma atbildes pēc daļējas un pilnīgas nepiekrīšanas pazīmes, iespējams atzīmēt dalības skolas sapulcēs un pasākumos motivāciju veidus, kuriem visvairāk respondentu apzināti apliecinājuši vismazāko atbalstu.

4.14. tabula

Vecāku dalības skolas sapulcēs un pasākumos ar vismazāko atbalstu

Atbilžu varianti	„Nedaudz nepiekrītu” (%)	„Pilnībā nepiekrītu” (%)	Kopā (%)
a) Saņemu aktuālu informāciju par notikumiem skolā. [N2A]	4,8	0,8	5,6
b) Saņemu praktisku informāciju par sev un savai ģimenei svarīgiem jautājumiem saistībā ar bērna izglītošanu un audzināšanu.	15,3	4,0	19,3

[N2B]			
c) Tiek uzklausīts un ņemts vērā mans viedoklis. [N2C]	32,3	4,8	37,1
d) To saturs un tēmas man ir interesantas un saistošas. [N2D]	29	0	29

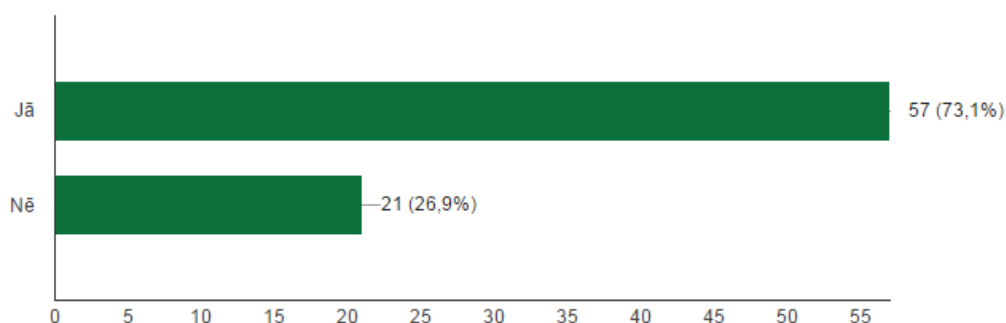
Tabula izveidota, apkopojot datus no N2A, N2B, N2C, N2D.

Tātad, dalības skolas sapulcēs un pasākumos motivāciju veidi, kuriem respondenti apliecinājuši vismazāko atbalstu ir „c) tiek uzklausīts un ņemts vērā mans viedoklis” (37,1 %) un „d) to saturs un tēmas man ir interesantas un saistošas” (29 %).

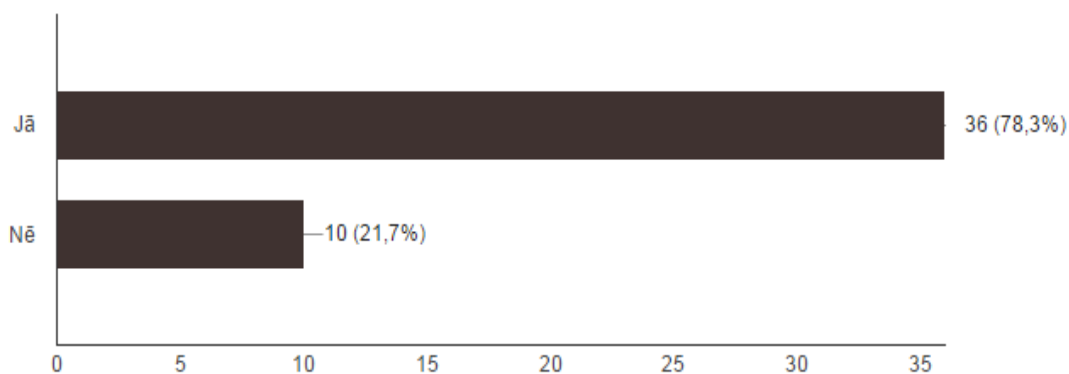
Salīdzinot abu anketēšanā dalību ņēmušo skolu vecāku atbilžu rezultātus, konstatējams, ka visos anketas 2. jautājumā minētajos motivācijas veidos dalībai skolas sapulcēs un pasākumos no JAS vecāki atzīmējuši lielāku atbalstu, nekā no Slokas pamatskolas anketēšanā dalību ņēmušie vecāki (skat. 2.pielikuma - 6.tab. un 4.tab.: N2A, N2B, N2C, N2D). Turklāt, atšķirībā no Slokas pamatskolas, JAS respondenti nav snieguši nevienu daļējas vai pilnīgas nepieņemšanas atzīmējumu atbildei „a) Saņemu aktuālu informāciju par notikumiem skolā” (skat. 2.pielikuma - 4.tab. – N2A).

Jautājums nr.3. - Vai Jūs savu sadarbību ar skolu vērtējat kā pilnībā apmierinošu un regulāru? [N3]

(Ja atbilde ir „jā”, nākamo jautājumu varat izlaist un pāriet uz 5. jautājumu.)

4.5. att. Slokas pamatskola

4.5. att. JAS

Vairākums - 75% no respondentiem novērtē savu sadarbību ar skolu, kā apmierinošu un regulāru (skat. 2.pielikuma - 12.tab). Tas apliecina, ka jau pastāvošie sadarbības veidi, formas un raksturs tiek vērtēti pozitīvi.

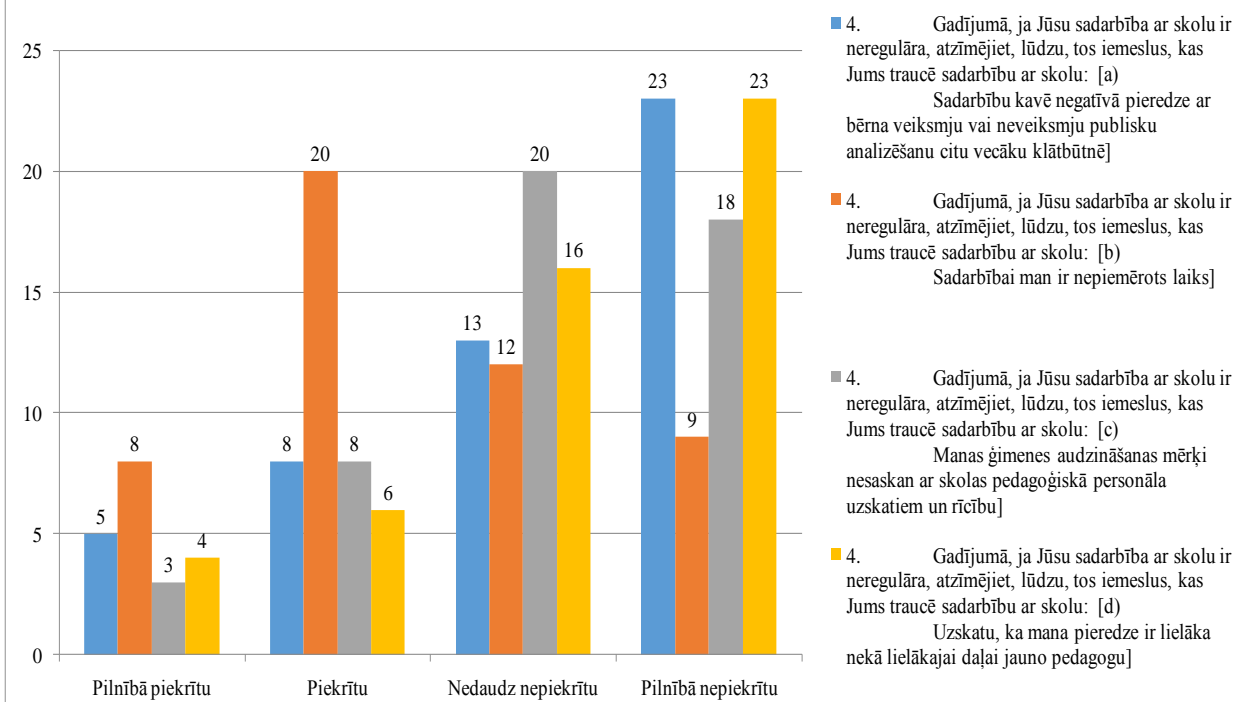
Tomēr 25% no aptaujas dalībniekiem ir atzinuši nepilnības savā sadarbībā un ir gatavi sniegt šo nepilnību raksturojumu atbilstoši nākamā (4.-tā) jautājuma formulējumiem.

Salīdzinot abu anketēšanā dalību ņēmušo skolu vecāku atbildes (skat. 2.pielikuma - 13.tab, 4.4. ,4.5 att.), ir saskatāma neliela, bet konkrēto skolu sadarbības prioritātes politikām atbilstoša atšķirība. JAS 78,3% respondentu novērtē savu sadarbību ar skolu, kā apmierinošu un regulāru, savukārt Slokas pamatsk. 73,1%. Ar šo apgriezti proporcionāli sakrītoša atšķirība ir nepilnību atzīšanā un gatavībā tās raksturot: Slokas pamatsk. 26,9% , JAS 21,7% . Starpība starp abu skolu rādījumiem: 5,2% .

Jautājums nr. 4. - Gadījumā, ja Jūsu sadarbība ar skolu ir neregulāra, atzīmējiet, lūdzu, tos iemeslus, kas Jums traucē sadarbību ar skolu:

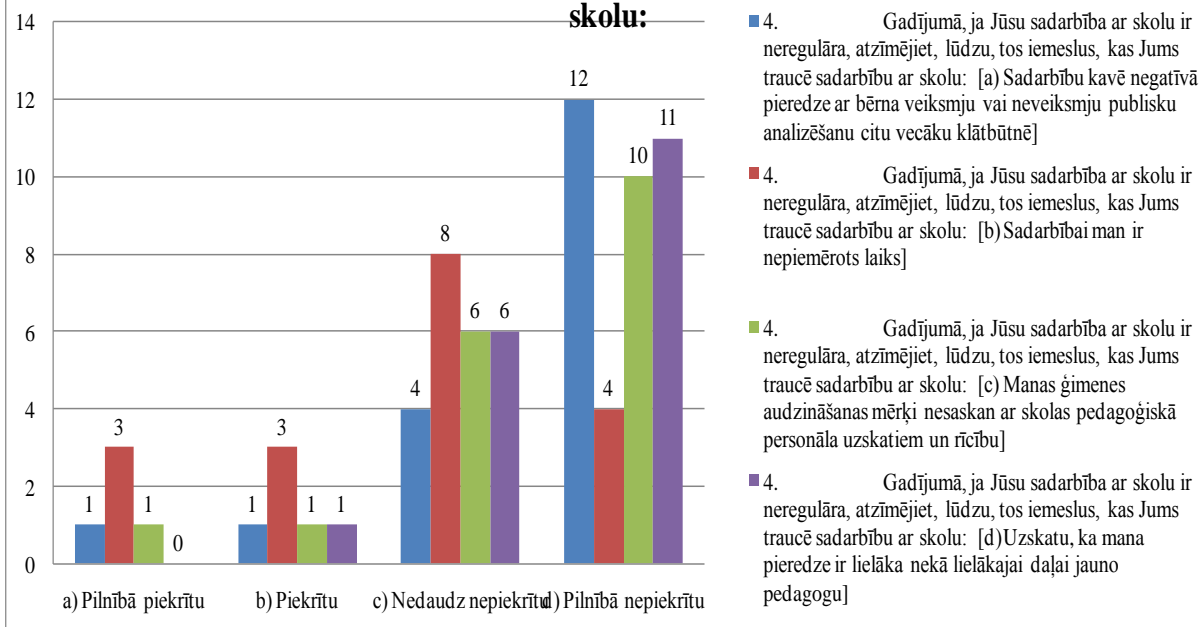
- a) Sadarbību kavē negatīvā pieredze ar bērna veiksmju vai neveiksmju publisku analizēšanu citu vecāku klātbūtnē. [N4A]
- b) Sadarbībai man ir nepiemērots laiks. [N4B]
- c) Manas ģimenes audzināšanas mērķi nesaskan ar skolas pedagoģiskā personāla uzskatiem un rīcību. [N4C]
- d) Uzskatu, ka mana pieredze ir lielāka nekā lielākajai daļai jauno pedagogu. [N4D]

4. Gadījumā, ja Jūsu sadarbība ar skolu ir neregulāra, atzīmējiet, lūdzu, tos iemeslus, kas Jums traucē sadarbību ar skolu:

4.6.att. Slokas pamatskola

4. Gadījumā, ja Jūsu sadarbība ar skolu ir neregulāra, atzīmējiet, lūdzu, tos iemeslus, kas Jums traucē sadarbību ar skolu:

4.7. att. JAS

Problēmas ar laika saskaņošanu ir respondentu visbiežāk atzīmētais iemesls traucētai sadarbībai ar skolu, “b) Sadarbībai man ir nepiemērots laiks” (skat. 2.pielikuma - 18.tab , 4.6 att. un 4.7 att.). Vismazāk aptaujāto vecāku atbalsta par sadarbībai ar skolu kavējošiem

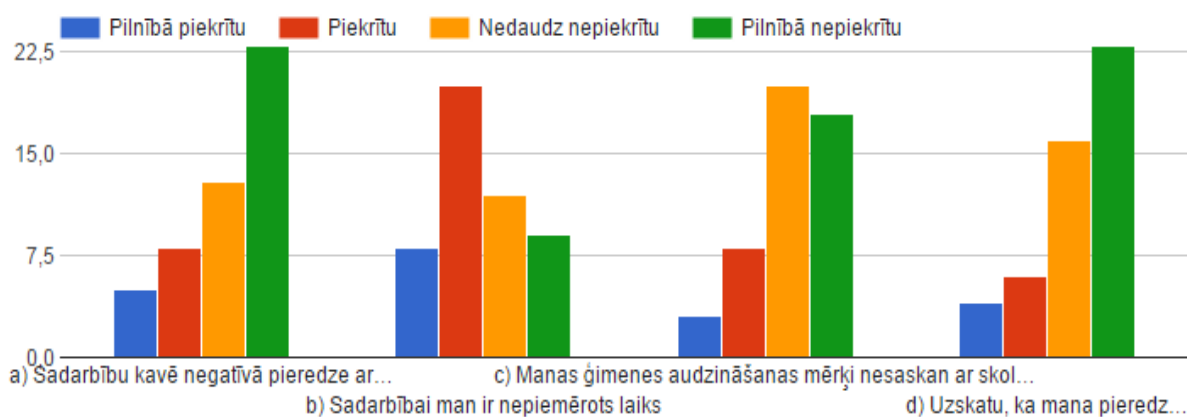
iemesliem saņēmis variants „d” – pedagogu pieredzes nepietiekamība pretstatījumā savai. Ļoti līdzīgā vērtējumā tikuši atzīmēti sadarbību kavējošie iemesli saistībā ar ģimenes audzināšanas mērķu nesakritību ar skolas pedagoģiskā personāla uzskatiem un rīcību (variants „d”), kā arī negatīvā pieredze ar bērna veiksmju vai neveiksmju publisku analizēšanu citu vecāku klātbūtnē (variants „a”).

Skolas un ģimenes sadarbības organizēšanas stratēģijas veidošanas uzdevumam pakārtota aptaujas 4. jautājuma atbilžu variantu raksturojošā adaptācija:

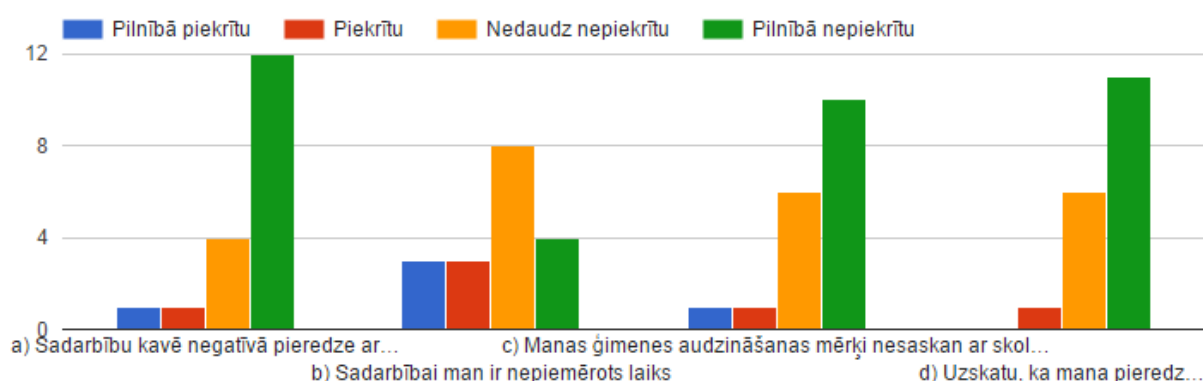
4.15. tabula

Vecāku sadarbības kavējošie faktori

<i>Atbilžu varianti:</i>	<i>Ierobežojošo iemeslu raksturs:</i>
a) Sadarbību kavē negatīvā pieredze ar bērna veiksmju vai neveiksmju publisku analizēšanu citu vecāku klātbūtnē.	Ar individuālu sensitivitāti un emocionālas nestabilitātes riskiem, to prognozēm saistīta pozitīvas līdzdalības neiesaistīšanās.
b) Sadarbībai man ir nepiemērots laiks.	Attiecībā pret psiholoģiski pedagoģiskām idejām, pieredzi un stratēģijām formāli neitrāls, vairāk ar plānošanu un saskaņošanu saistīts raksturs.
c) Manas ģimenes audzināšanas mērķi nesaskan ar skolas pedagoģiskā personāla uzskatiem un rīcību.	Noteiktu ar audzināšanu un pedagoģiju saistītu ideju un pārliecības esamība, tās apzināšanās un pietiekamas pozitīvas atsauksmes tai trūkuma izjušana vai konstatēšana - kā sadarbības kavējošs faktors..
d) Uzskatu, ka mana pieredze ir lielāka nekā lielākajai daļai jauno pedagogu.	Skolotāju kompetences apšaubījuma raksturs, pedagoģiskās autoritātes sava bērna skolotājos saskatīšanas trūkums, kā pozitīvu komunikāciju ierobežojošs faktors.

4.8. att. Slokas pamatskola

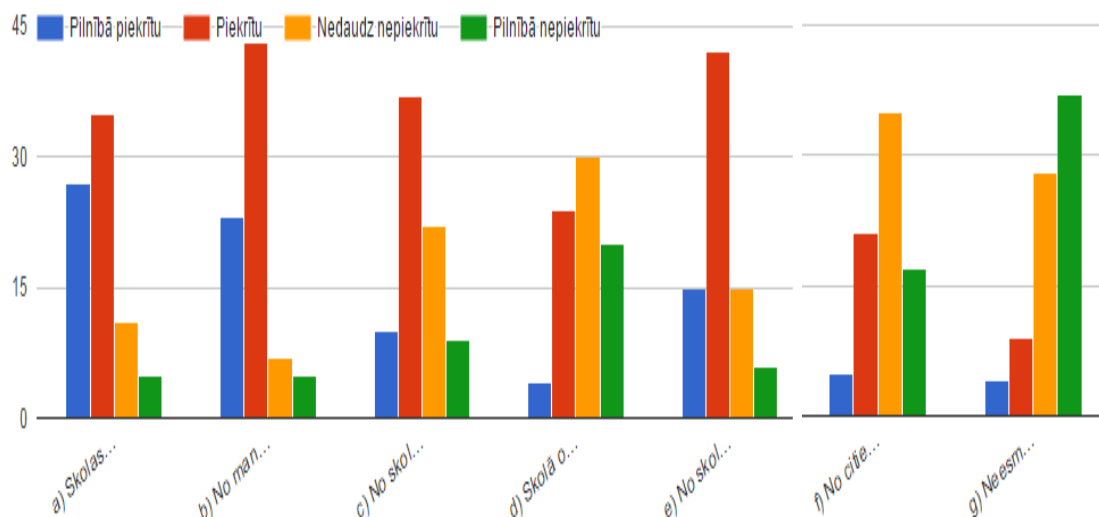

4.9.att.JAS

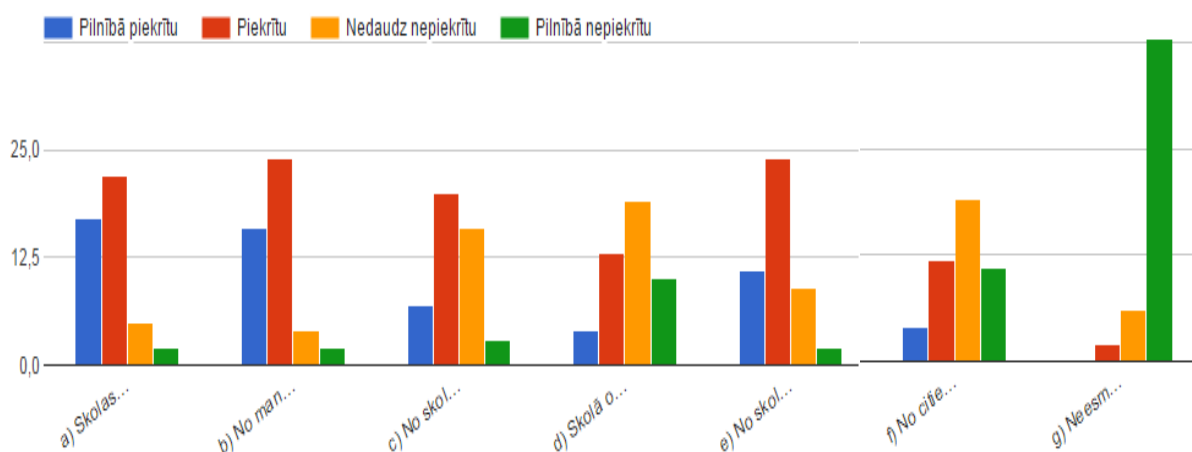
Salīdzinot respondentu atbildes no abām skolām, konstatējams, ka aptaujas dalībnieki no JAS ievērojami mazāk apstiprinājuši sadarbības ar skolu neregularitāti (skat. 2.pielikuma – 14. -17.tab: N4A, N4B, N4C, N4D un diagrammas att. 4.8 un 4.9), atšķirīgi lielākā pārsvarā sniedzot atbildes „nedaudz piekrītu” un „pilnībā nepiekrītu”.

Jautājums nr. 5. - Informāciju par iespējām iesaistīties skolas uzlabojumu plānošanā un lēmumu pieņemšanā mana bērna skolā esmu saņēmis:

- a) Skolas vecāku sapulcēs [N5A]
- b) No mana bērna skolotāja [N5B]
- c) No skolas vadības [N5C]
- d) Skolā organizētās apmācībās [N5D]
- e) No skolas mājas lapas vai informatīvās avīzes e-vidē [N5E]
- f) No citiem informācijas avotiem – mēdijiem, interneta, likumiem, vecāku organizācijām [N5F]
- g) Neesmu saņēmis šādu informāciju [N5G]

4.10. att. Slokas pamatskola

4.11. att. JAS

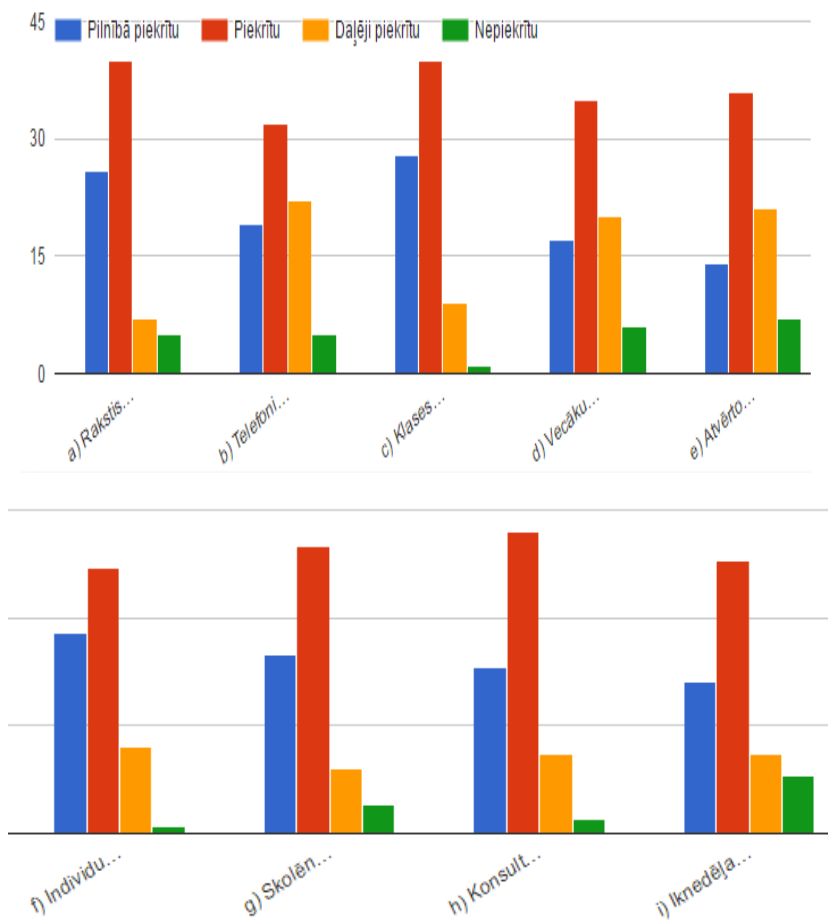
Aptaujāto vecāku atbildes attiecībā uz informācijas saņemšanu par iespējām iesaistīties skolas uzlabojumu plānošanā un lēmumu pieņemšanā sava bērna skolā, ir salīdzinoši ļoti līdzīgas ar jebkuru no visiem minētajiem informācijas saņemšanas veidiem, statistiski nozīmīga lieluma atšķirībai parādoties tikai pārējām kopīgi pretstatošajā pozīcijā „g) Neesmu saņēmis šādu informāciju [N5G]”, ar ko izteikti lielākā daļa respondentu apliecina, ka dotā veida informāciju saņēmuši ir (skat. 2.pielikuma 20. tabula , diagrammas att.4.10 un 4.11). Samērā neliels, tomēr pārsvars virs pārējiem atbilžu variantiem ir atbildēm „a) Skolas vecāku sapulcēs [N5A]” un „b) No mana bērna skolotāja [N5B]”, vidēji daudz pozitīvi atzīmēts „e) No skolas mājas lapas vai informatīvās avīzes e-vidē [N5E]”, vismazāk tiek atzīmētiem „c) No skolas vadības [N5C]”, „d) Skolā organizētās apmācībās [N5D]” un „f) No citiem informācijas avotiem – mēdijiem, interneta, likumiem, vecāku organizācijām [N5F]”, kā informācijas saņemšanas par iespējām iesaistīties skolas uzlabojumu plānošanā un lēmumu pieņemšanā veidiem.

Zīmīgi, ka, salīdzinot abu aptaujā dalību ņēmušo skolu vecāku atbilžu rezultātus saistībā ar informācijas saņemšanu par iespējām iesaistīties skolas uzlabojumu plānošanā un lēmumu pieņemšanā sava bērna skolā, konstatējama ievērojama atšķirība respondentu atbildēs par šādas informācijas pieejamību.

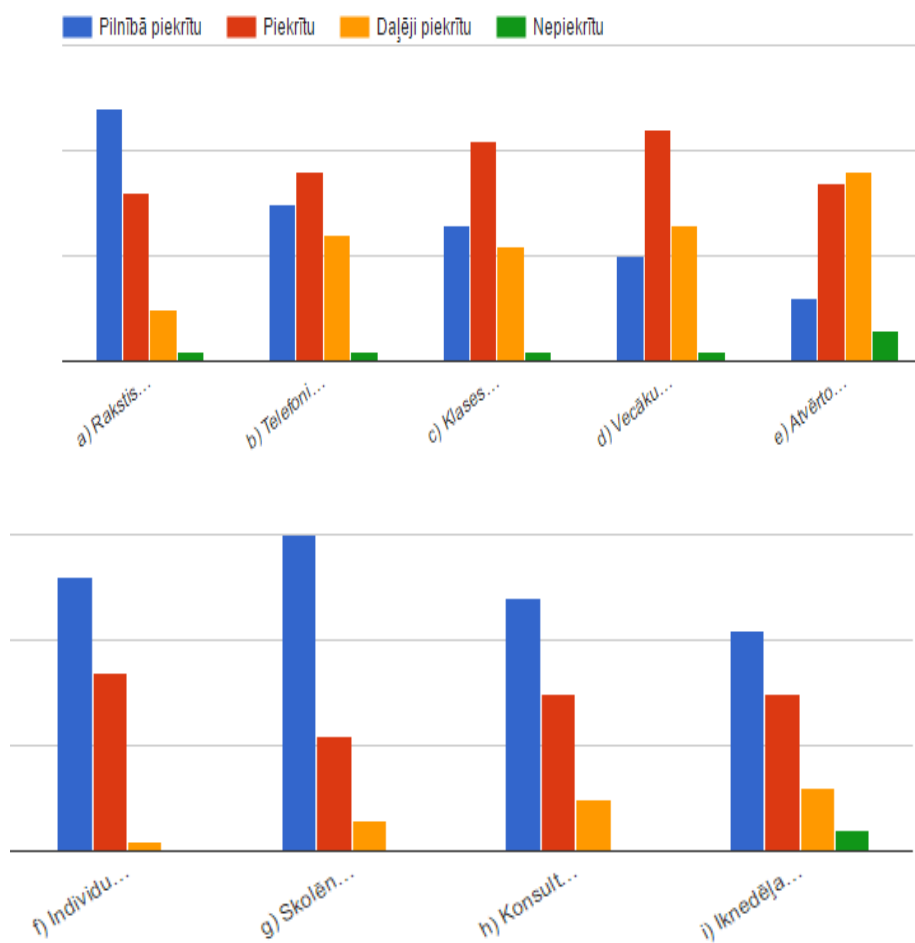
Kamēr Slokas pamatskolā to, ka nav saņēmuši šādu informāciju, ar „piekrītu” vai „pilnībā piekrītu” atzīmējuši kopā 16,6 % no respondentiem, tikmēr JAS ar „piekrītu” un nevienam neizvēloties „pilnībā piekrītu” šādas informācijas nesaņemšanu apliecinājuši tikai 4,3 % no aptaujas dalībniekiem (skat. *2.pielikuma 21.tab.*).

Jautājums nr. 6. - Kādām skolas un ģimenes sadarbības saziņas formām Jūs dotu priekšroku?

- a) Rakstiska sazināšanās. [N6A]
- b) Telefoniska sazināšanās. [N6B]
- c) Klases vecāku sapulces. [N6C]
- d) Vecāku dienas. [N6D]
- e) Atvērto durvju dienas. [N6E]
- f) Individuālās sarunas. [N6F]
- g) Skolēna – skolotāja – vecāku apspriedes. [N6G]
- h) Konsultācijas par atsevišķu problēmu risināšanu. [N6H]
- i) Iknedēļas elektroniska informatīva avīze par skolas un klašu dzīvi. [N6I]

4.12 att. Slokas pamatskola

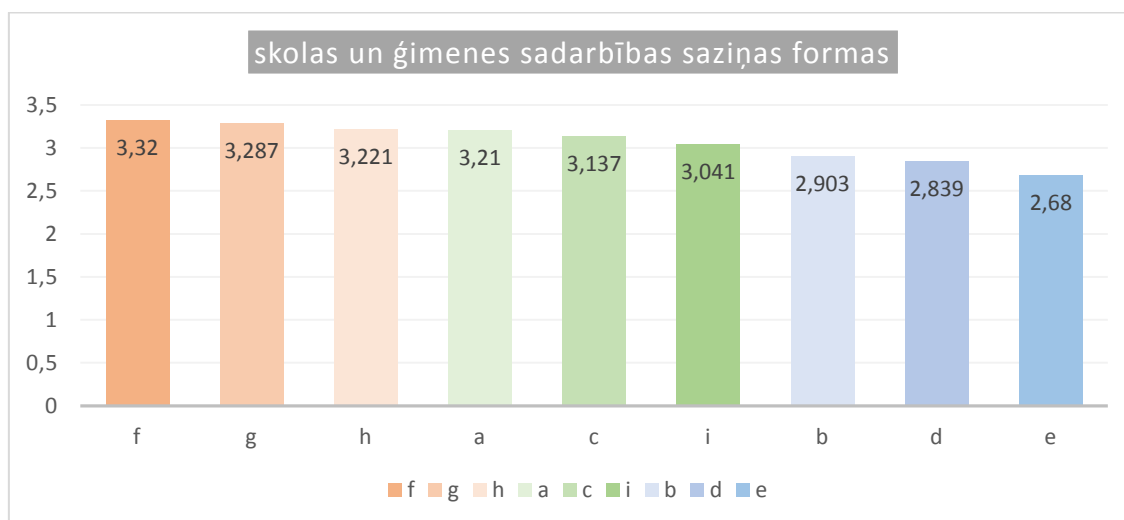
4.13 att. JAS

Novērtējot jautājumu, kādām skolas un ģimenes sadarbības saziņas formām aptaujātie vecāki dotu priekšroku, aptaujas rezultāti uzrāda, ka vislielākais atbalsts tiek norādīts atbildei „f) Individuālās sarunas” (skat. 2.pielikuma 22.tab, N6F vidējā statistiskā vērtība: 3,320). Tāpat divi nākošie lielāko atbalstu guvušie sadarbības saziņas veidi ietver personiskas kontaktēšanās ar skolotāju un šādā veidā individuālas pieejas jautājumu risināšanai iespēju: „a) Skolēna – skolotāja – vecāku apspriedes” un „h) Konsultācijas par atsevišķu problēmu risināšanu”. Arī tālāk sekojošā izvēle „a) Rakstiska sazināšanās” satur sadarbības individuālam raksturam prioritāti sniedoša novērtējuma tendenci.

Atbildes „c) Klases vecāku sapulces” un „i) Iknedēļas elektroniska informatīva avīze par skolas un klašu dzīvi” mazāk saistās ar skolēna individuālu situāciju un vajadzību īpatnību sasniegšanu, vairāk ar kopīga sadarbības, komunikācijas un organizatorisku risinājumu klimata veidošanu.

Jāatzīmē, ka skolas un ģimenes saziņas forma „b) Telefoniska sazināšanās” kā tāda, kurai tiktu dota priekšroka, atrodas starp salīdzinoši mazāk izvēlētajām.

Atlikušās atbildes ir „d) Vecāku dienas” un „e) Atvērto durvju dienas” .

4.14. att. Skolas un ģimenes sadarbības formas

- f) Individuālās sarunas
- g) Skolēna – skolotāja – vecāku apspriedes
- h) Konsultācijas par atsevišķu problēmu risināšanu
- a) Rakstiska sazināšanās
- c) Klases vecāku sapulces
- i) Iknedēļas elektroniska informatīva avīze par skolas un klašu dzīvi
- b) Telefoniska sazināšanās
- d) Vecāku dienas
- e) Atvērto durvju dienas

Diagramma izveidota no 2.pielikuma 22.tab., sakārtojot vidējās statistiskās vērtības dīlstošā secībā.

Izvērtējot abu skolu aptaujā dalību ņēmušo respondentu atbilžu statistiski vidējās vērtības (skat. 2.pielikuma 23.tab. un diagrammas att. 4.12 un 4.13), iespējams konstatēt, kādam skolas un ģimenes sadarbības saziņas veidam dotās skolas vecāki devuši lielāku atbalsta apliecinājumu, salīdzinājumā ar otru skolu.

Lielākā vidējā statistiskā vērtība (salīdzinājumā ar otru skolu):

JAS –

- f) Individuālās sarunas
- g) Skolēna – skolotāja – vecāku apspriedes
- h) Konsultācijas par atsevišķu problēmu risināšanu
- a) Rakstiska sazināšanās
- i) Iknedēļas elektroniska informatīva avīze par skolas un klašu dzīvi
- b) Telefoniska sazināšanās

d) Vecāku dienas

Slokas pamatskola –

c) Klases vecāku sapulces

e) Atvērto durvju dienas.

Jautājums nr. 7.- Kuras no piedāvātajām ģimenes un skolas sadarbības formām Jūs labprāt atbalstītu ar savu piedalīšanos?

a) Svētki skolā. [N7A]

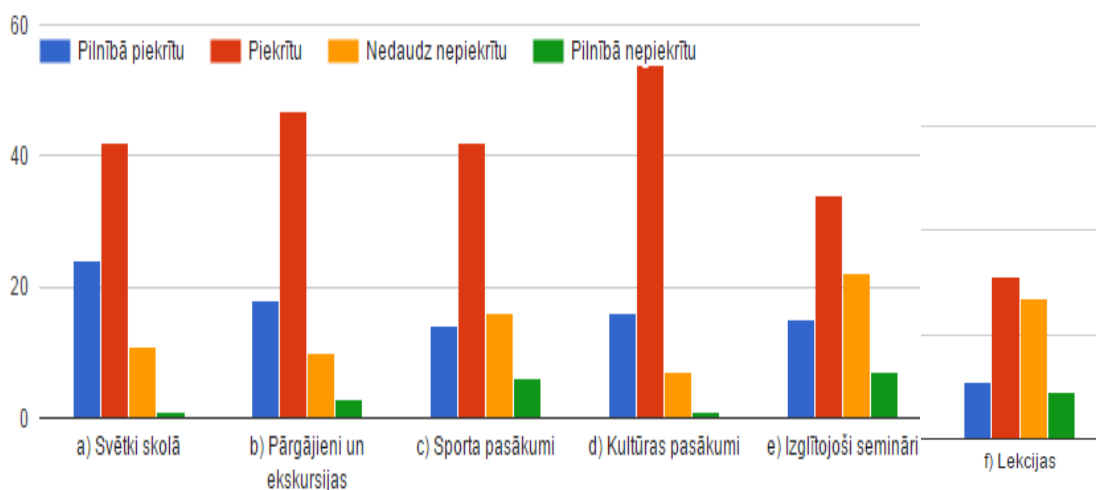
b) Pārgājieni un ekskursijas. [N7B]

c) Sporta pasākumi. [N7C]

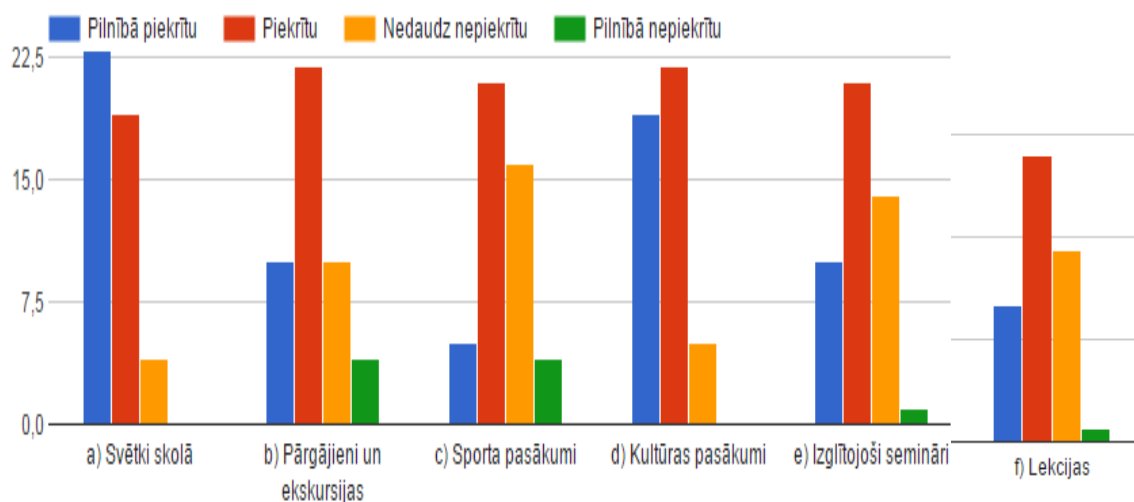
d) Kultūras pasākumi. [N7D]

e) Izglītojoši semināri. [N7E]

f) Lekcijas. [N7F]

4.15 att. Slokas pamatskola

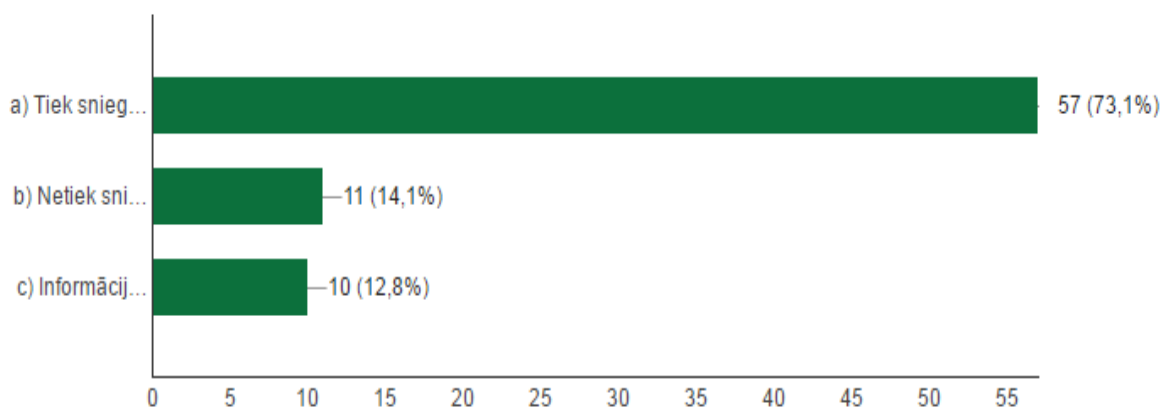

4.16. att. JAS

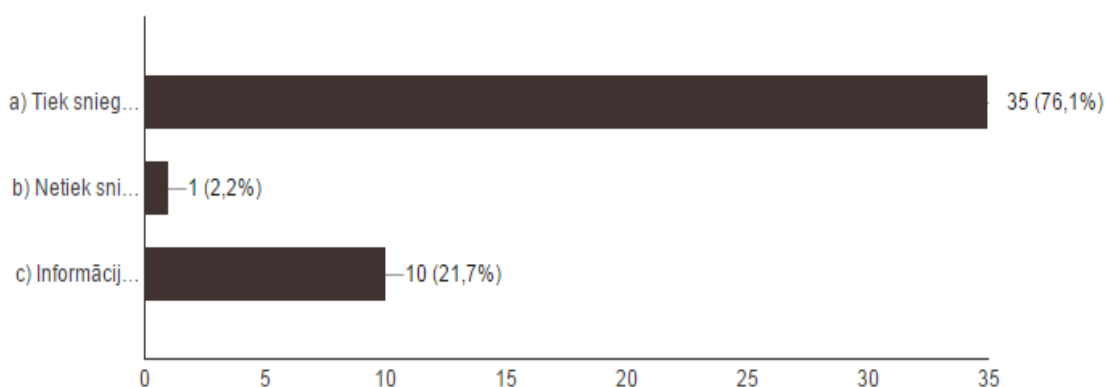
Analizējot statistiskos datus atbildēs uz jautājumiem [N7A], [N7B], [N7C], [N7D] no Slokas pamatskolas vecākiem un atbildēs uz jautājumiem [N7E] un [N7F] no abu aptaujā dalību ņēmušo skolu respondentiem par ģimenes un skolas sadarbības formām ar dažādu pasākumu raksturu, kuras vislabprātāk ar savu piedalīšanos būtu gatavi atbalstīt aptaujātie vecāki ir konstatējami, vispirms, vispārīgi pieminētie svētki skolā (atbilde: “a) Svētki skolā”[N7A], vid. statistiskā vērtība: 3,141, skat. 2.pielikuma 25.tab), tūlīt pēc tam seko kultūras pasākumi (d), pārgājieni un ekskursijas (b), sporta pasākumi(c) (vid. statistiskās vērtības: 3,090; 3,026; 2,821), un, kā salīdzinoši mazāk atzīmētie konstatējami izglītojošie semināri un lekcijas (vid. statistiskās vērtības: 2,782; 2,677).

Jautājums nr. 8. - Kā Jūs vērtējat informāciju, ko saņemat no skolas?

- Tiek sniegta savlaicīgi
- Netiek sniegta savlaicīgi
- Informācija tiek sniegta neregulāri

4.17.att. Slokas pamatskola

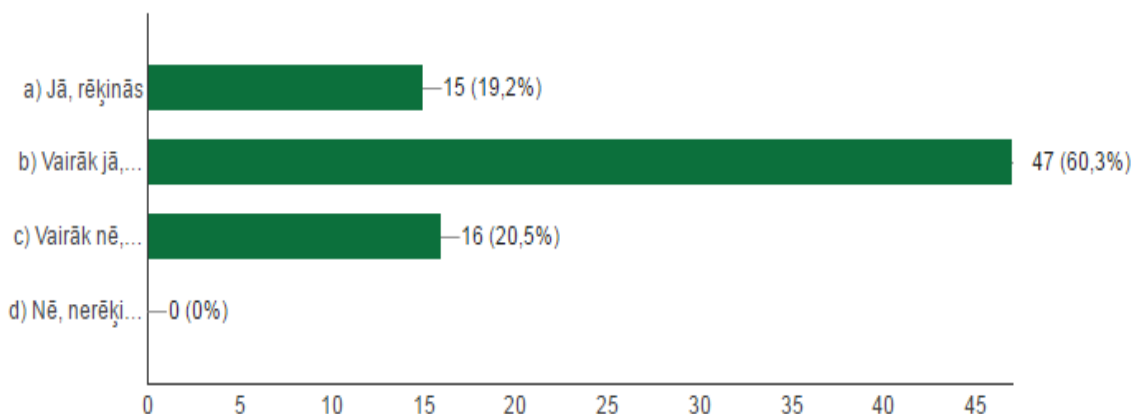
4.18. att .JAS

No aptaujātajiem respondentiem lielākā daļa (74,2 %) atzinuši, ka informāciju no skolas saņem savlaicīgi (skat. 2.pielikuma 26.tab.).

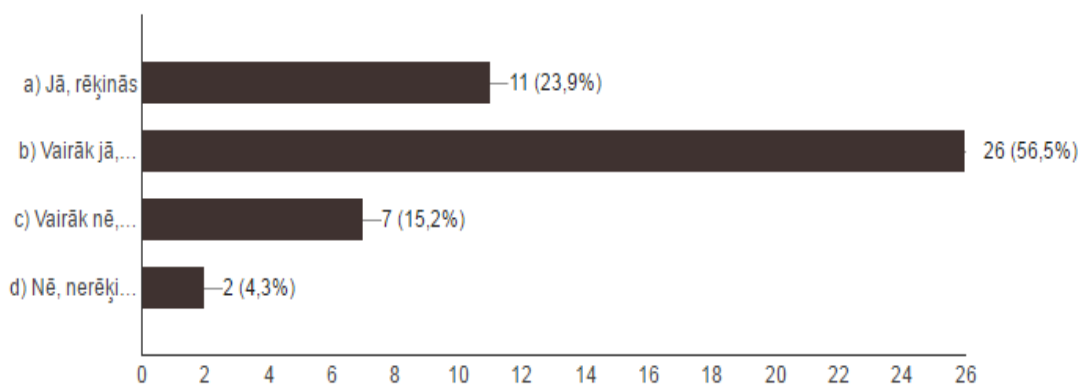
Par informācijas no skolas nesaņemšanu savlaicīgi vai saņemšanu neregulāri atzīmējuši 25,8% , kas ir apmēram ceturtdā daļa no visiem aptaujātajiem vecākiem, vairāk atzīmējot tās neregularitāti (16,1 %), nekā savlaicīguma trūkumu (9,7 %).

Tomēr, salīdzinot Slokas pamatskolas un JAS vecāku sniegtās atbildes, ir redzama atšķirība, kā informācijas no skolas saņemšanu vērtējušas abas respondentu grupas. Kamēr Slokas pamatskolas vecāku, kuri atzinuši, ka informāciju no skolas nesaņem savlaicīgi vai saņem neregulāri, aptaujas rezultāts procentos ir kopā 26,9% , tikmēr JAS šis rezultāts ir kopā 23,9% (skat. 2.pielikuma 27.tab , diagrammas att. 4.17. un 4.18.). Atšķirība starp informācijas nesniegšanas savlaicīgi rādījumiem ir vēl izteiktāka: Slokas pamatskolai – 14,1 % , JAS – tikai 2,2 % .

Jautājums nr. 9.- Vai skola rēķinās ar vecāku viedokli?

4.19 att. Slokas pamatskola

4.20. att .JAS

Jautājumā, vai skola rēķinās ar vecāku viedokli, vairākums vecāku atzīmējuši pozitīvās atbildes “b) Vairāk jā, nekā nē” (58,9 %) un “a) Jā, rēķinās” (21 %) – kopā 79,9 %. Skolas nerēķināšanos ar vecāku viedokli apliecinājuši tikai 1,6 % no kopējā respondentu skaita (skat. 2.pielikuma 28.tab).

Tomēr vērā ņemams aptaujas dalībnieku daudzums 18,5 % atzīmējuši atbildi “c) Vairāk nē, nekā jā”, kas kopā ar 1,6 % nešaubīgi nerēķināšanos ar vecāku viedokli atzīmējušiem ir 21,1 % . Tātad apmēram viena piektā daļa aptaujāto vecāku ir atzinuši sava viedokļa nerespektēšanas iezīmes sadarbībā ar sava bērna skolu.

Novērtējot atšķirības starp abu aptaujāto skolu vecāku atbildēm uz jautājumu par skolas rēķināšanos vai nerēķināšanos ar viņu viedokli (skat. 2.pielikuma 29.tab.), izteikta atšķirība uzrādās rezultātā, ka no Slokas pamatskolas vecākiem neviens nav atzīmējis doto maksimāli negatīvo atbildi “d) Nē, nerēķinās”. Tomēr kopējais pozitīvo atbilžu daudzums pret kopējo negatīvo atbilžu daudzumu JAS anketēšanas rezultātos norāda uz lielāku skolas rēķināšanās ar

vecāku viedokli apstiprinājumu, nekā tas vērojams Slokas pamatskolas vecāku atbilžu apkopojumā:

4.16. tabula

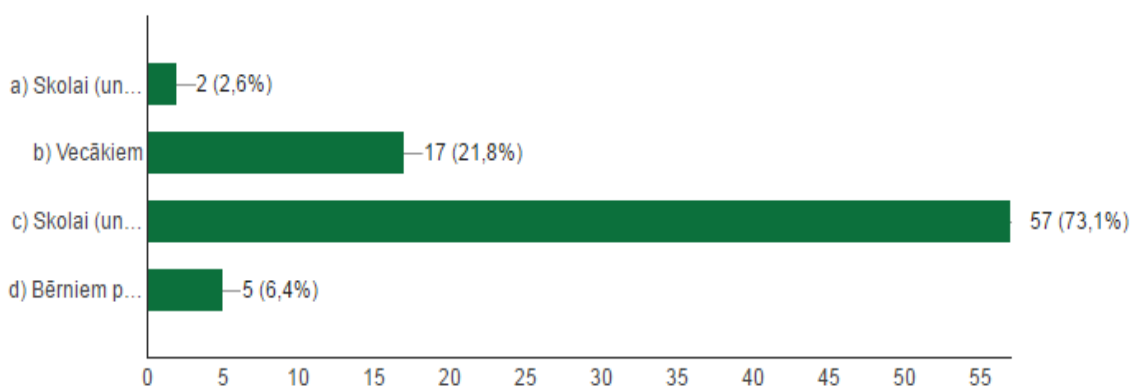
Vecāku kopējais pozitīvo atbilžu daudzums pret kopējo negatīvo atbilžu daudzumu anketēšanas rezultātos

Skola	Pozitīvo atbilžu daudzums (%): A	Negatīvo atbilžu daudzums (%): B	Attiecība A/B
JAS	80,4	19,5	4,12
Slokas pamatsk.	79,5	20,5	3,88

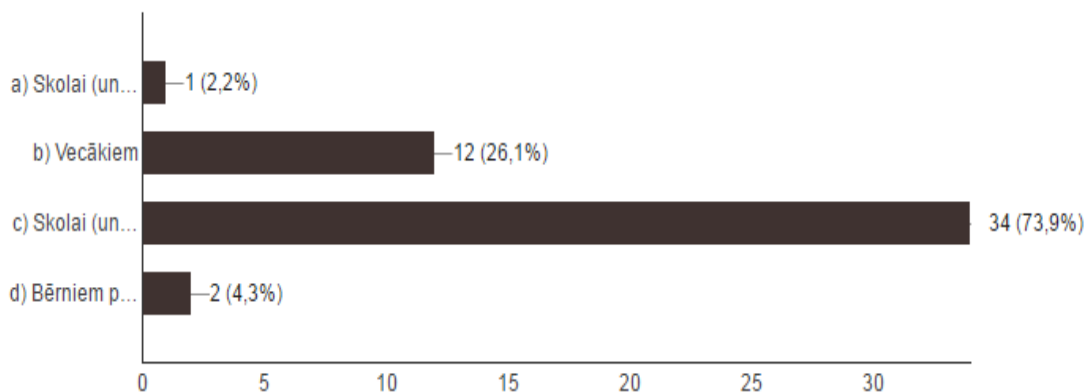
Tabula izveidota, izmantojot 2.pielikuma 29.tabulas datus.

Jautājums nr. 10. Kā Jūs uzskatāt, vai galvenā atbildība par bērna izglītošanu un audzināšanu ir jāuzņemas?

- a) Skolai (un skolotājiem).
- b) Vecākiem.
- c) Skolai (un skolotājiem) kopā ar vecākiem.
- d) Bērniem pašiem.

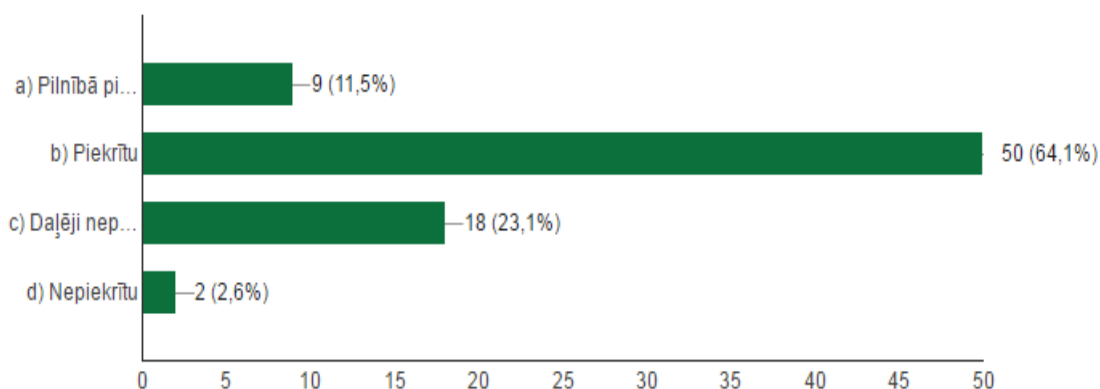
4.21.att. Slokas pamatskola

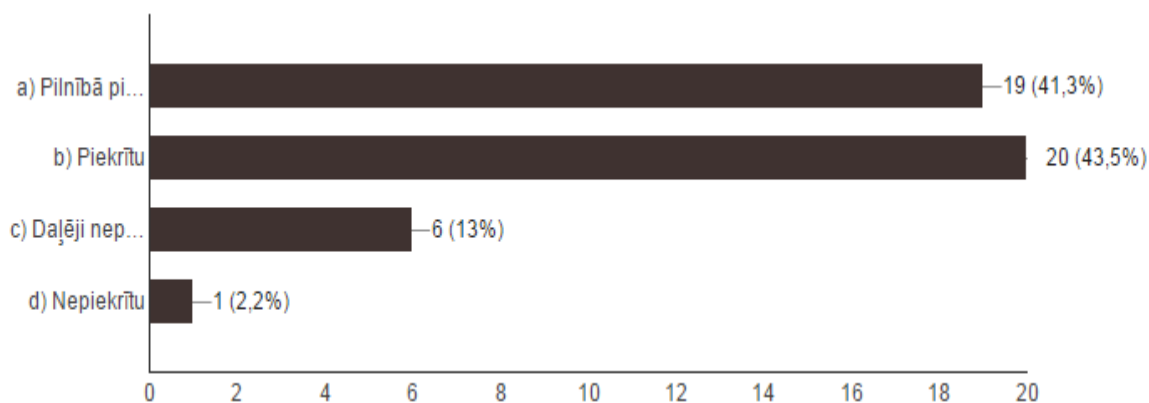
4.22. att. JAS

Skolas un ģimenes sadarbības pozitīva akceptēšana ir nolasāma arī šī anketēšanas jautājuma atbildēs (skat. 2.pielikuma 30.tab). Lielākā daļa (71 %) no vecākiem izvēlējušies atzīmēt, ka galvenā atbildība par bērna izglītošanu un audzināšanu ir jāuzņemas “skolai (un skolotājiem) kopā ar vecākiem” (variants “c”). Tāpat saskatāma vecāku savas atbildības apzināšanās starp pārējām trīs grupām – bērniem pašiem, skolai (un skolotājiem) un vecākiem – nākamo lielāko atbilžu daudzumu sniedzot variantam “b”: galvenā atbildība par bērna izglītošanu un audzināšanu ir jāuzņemas vecākiem (23,4 %). Atlikušās divas atbilžu daļas ir salīdzinoši nelielas: „a) Bērniem pašiem.” – 3,2 % , „c) Skolai (un skolotājiem) kopā ar vecākiem.” – 2,4 % .

Jautājums nr.11. -:Vai Jūs piekrītat apgalvojumam, ka Jūsu bērna skola ir draudzīga vide skolēniem, vecākiem un ģimenēm?

4.23. att. Slokas pamatskola

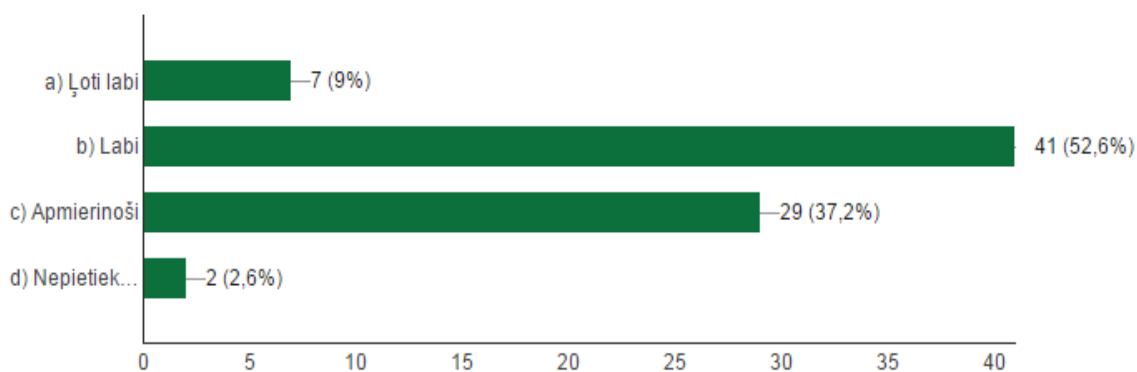

4.24.att. JAS

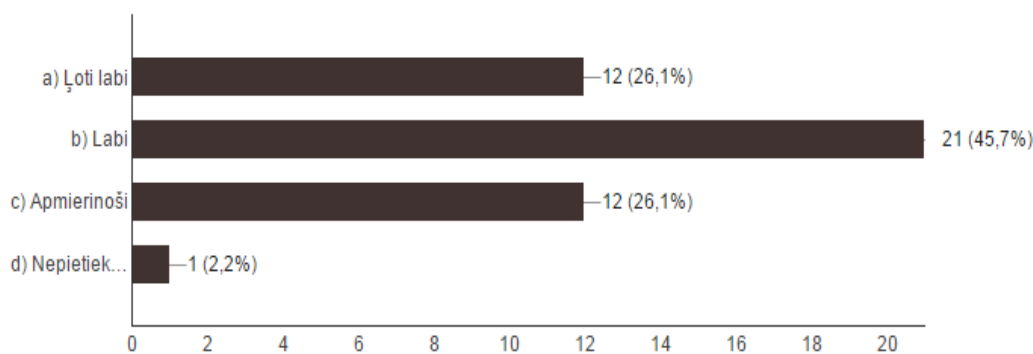
Ir skaidri saskatāms lielākās daļas respondentu pozitīvs vērtējums sava bērna skolai, kā draudzīgai videi skolēniem, vecākiem un ģimenēm – kopīgais pozitīvo “b) Piekrītu” (55,6 %) un maksimāli pozitīvo “a) Pilnībā piekrītu” (22,6 %) atbilžu izvēļu daudzums ir 78,2 % (skat. 2.pielikuma 32.tab).

Tomēr jāatzīst, ka ievērojama ir arī to vecāku daļa, kuri daļēji vai pilnīgi noteikti nav atzinuši sava bērna skolu par skolēniem, vecākiem un ģimenēm draudzīgu vidi, sniedzot atbildes “c) Daļēji nepiekrītu” 19,4 % daudzumā un atbildes “d) Nepiekrītu” 2,4 % daudzumā, kas kopā ir 21,8 % , tātad mazliet vairāk, nekā viena piektā daļa no aptaujas dalībniekiem.

Jautājums nr.12. - Kā Jūs kopumā vērtējat skolas un Jūsu ģimenes sadarbību?

4.25.att. Slokas pamatskola

4.26.att. JAS

Iztrūkstot viena respondenta atbildei (8 % no kopējā atbilžu daudzuma), vairākuma aptaujāto vecāku savas skolas un ģimenes sadarbības vērtējums ir pozitīvs: 49,6 % no šajā aptaujas jautājumā dalību ņēmušajiem respondentiem snieguši atbildi “b) Labi”, 15,4 % - “a) Ļoti labi”, kas kopā ir 65 % no atbildējušajiem vecākiem (skat. 2.pielikuma 34.,35.tab). Kā neitrāls, ar iespējamu uzlabojumu potenciālu, skolas un ģimenes sadarbības vērtējums būtu uztverama atbilde “c) Apmierinoši”, kuru izvēlējušies sniegt 32,3 % no respondentu. Šī atbilžu daļa kopā ar visnegatīvākā no piedāvātajiem vērtējuma atbilžu variantiem “d) Nepietiekami” atbildēm (gan tikai 2,4 % daudzumā) ir jautājuma anketēšanas rezultātu kopa 34,7 % apjomā, kas norāda uz skolas un ģimenes sadarbības uzlabošanas konstatējamu nepieciešamību.

Secinājumi

1. Kopumā konstatējama pozitīvu atbilžu ievērojama pārsvars pār negatīvām, kritiskām vai noraidošām, uzrāda aptaujāto skolu vecāku atbalstošu, uz sadarbību ar skolu gatavu un pretimnākošu attieksmi. Savukārt negatīvi, kritiski vai noraidoši uz dažādu sadarbības aspektu vērtējumu atsaukušos respondentu atbildes statistiski nozīmīgā daudzumā uzrāda šī brīža ģimenes sadarbības ar skolu procesos ievējamu nepieciešamību pēc uzlabojumiem.

2. Analizējot iemeslus neregulārai vecāku sadarbībai ar skolu, kā visbiežāk atbildēs sniegtais variants ir vecāku laika trūkums, aizņemtība. Aplūkojot datus var secināt, ka JAS skolas vecāki ievērojami mazāk apstiprinājuši sadarbības ar skolu neregularitāti, ko varētu pamatot ar skolas sistēmā izveidotu mācību gada sākumā kalendāro plānojumu, ar kuru tiek iepazīstināti vecāki. Šis kalendārs veiksmīgi palīdz vecākiem laicīgi ieplānot brīvu laiku skolas apmeklējumiem.

3. Bieži vien sabiedrībā atskan pārmetumi, ka vecāki nezina savas iespējas, kā iesaistīties skolas uzlabojumu plānošanā un lēmumu pieņemšanā sava bērna skolā. Pētījuma

rezultāti norāda, ka visvairāk informācija tiek saņemta skolas vecāku sapulcēs un no sava bērna skolotāja. Jāatzīmē, ka vidēji daudz pozitīvi atbildēts variants –“no skolas mājas lapas vai informatīvās avīzes e-vidē ”. No tā varam secināt, ka informācijas sniegšanas efektīvs veids ir arī tās izvietošana skolas mājas lapā vai iknedēļas avīzē e vidē. Maģistra darba autore uzskata, ka iknedēļas avīze, kura tiek nosūtīta uz e pastu visiem skolas vecākiem, ir veiksmīgs veids kā informēt vecākus, netērējot liekus laika un cilvēkresursus, lai informētu ģimenes par skolas dzīvi, turklāt, būtiski piebilst, ka informāciju sniedz gan administrācija, gan skolotāji, gan arī paši skolēni. Tāpat jāatzīmē, ka JAS e avīze kā informācijas sniegšanas veids tiek izmantots jau ilgstoši, līdz ar to, vecāku neinformētība šajā skolā varētu tikt skaidrota ar pašu vecāku neieinteresētību vai kūtrumu, tomēr jāatzīst, ka salīdzinot aptaujas datus, vairāk pozitīvas atbildes par savlaicīgu informācijas saņemšanu, sniedz JAS skolas vecāki.

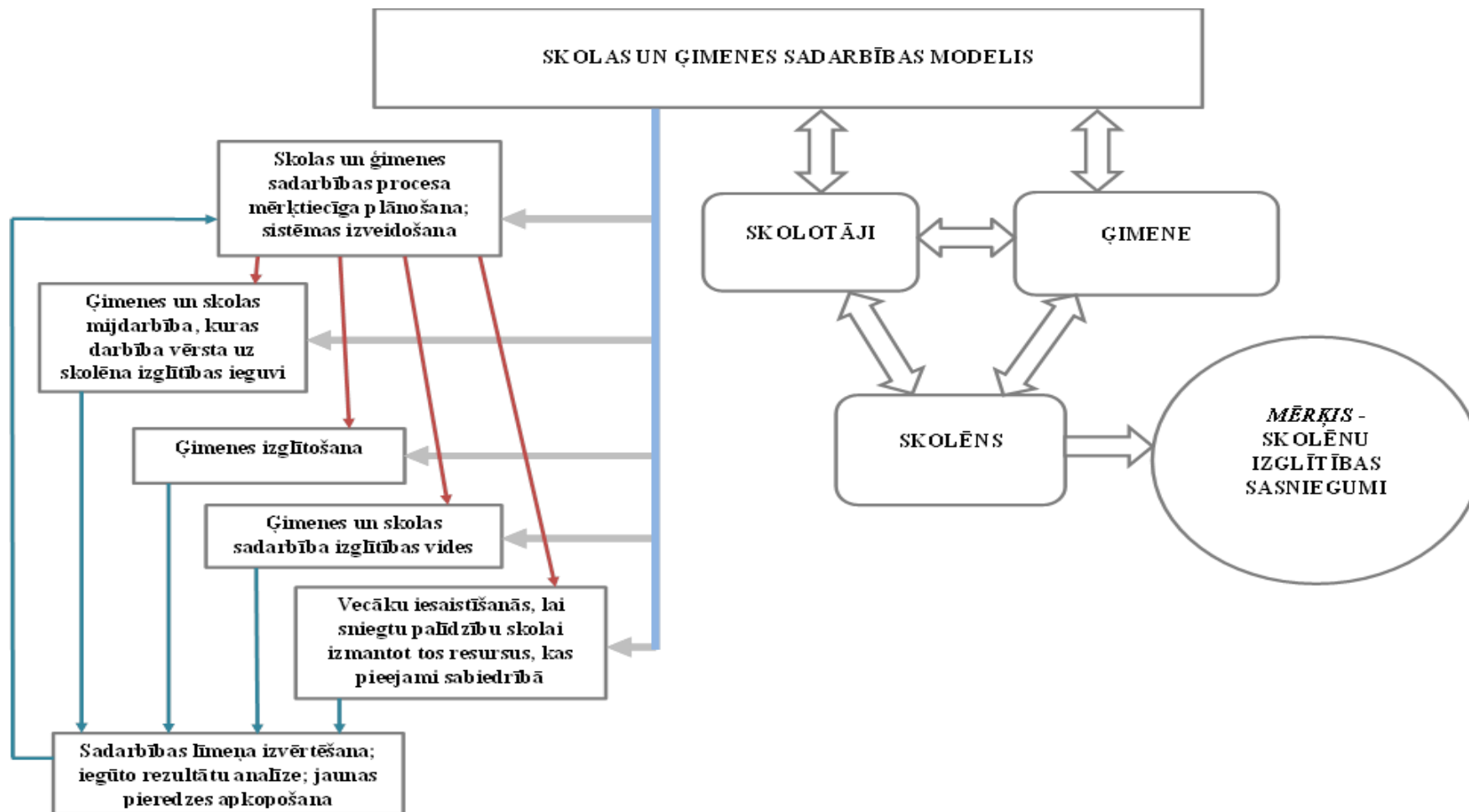
4. Vairāk kā puse no aptaujātajiem respondentu atzinuši, ka visvairāk sadarbībā ar skolu atbalsta individuālās sadarbības formas. No tā var secināt, ka šajā ziņā apstiprinās pētnieku, skolotāju un vecāku viedokli par individuālo sadarbības pasākumu biežākas īstenošanas skolā nepieciešamību. Kā veiksmīgu piemēru maģistra darba autore var minēt divreiz gadā organizētās skolēna-vecāku-skolotāju apspriedes, kad tikšanās laikā tiek analizēti skolēna mācību sasniegumi, uzvedība skolā.

5. Pētījumā iegūtā informācija norāda, ka vecāki labprāt ar savu piedalīšanos atbalstītu svētkus skolā, bet vismazāk – izglītojošos seminārus un lekcijas. No tā var secināt, ka, iespējams, skolas nav pietiekoši veikušas aptaujas vecākiem, lai noskaidrotu vecākus interesējošās tēmas, vai arī pietrūkst motivējošas reklāmas par iespējam izglītoties.

6. Skolas rēķināšanās ar vecāku viedokli ir veids kā radīt pozitīvus priekšnosacījumus skolas un vecāku sadarbībai. Lai gan sabiedrībā mēdz izskanēt bažas par robežu pārkāpšanu no vecāku puses, pēc darba autores domām, savstarpējais dialogs ir veiksmīgs veids kā risināt situāciju. Tomēr jāatzīst arī, ka skolas rēķināšanās vai nerēķināšanās ar vecāku viedokli ir skolas vadītāja kompetence redzējumā un lēmumu pieņemšanā.

7. Izvērtējot respondentu no divām dažādām skolām anketēšanas datu apstrādes rezultātus kopumā, var konstatēt, ka skolas un ģimenes sadarbības pozitīvas novērtēšanas atbildes ar nelielu pārsvaru, salīdzinoši ar Slokas pamatskolu, vairāk ir snieguši JAS aptaujātie skolēnu vecāki. Tādējādi var secināt, ka šajā mācību iestādē īstenotā skolas un ģimenes sadarbības attīstīšanas prakse ir rezultatīvā sadarbības modelī veicināma, ko apliecina minētais rādītājs, kuru varētu skaidrot ar sistemātisku sadarbības plānošanu šajā skolā, regulāri veicot vecāku anketēšanu, analizējot rezultātus un veicot nepieciešamās pārmaiņas.

4.3 Skolas un ģimenes sadarbības modelis

4.27 att. Skolas un ģimenes sadarbības modelis

Avots: Autores izveidota shēma, adaptējot no Epstein, 1991.

Skolas un ģimenes sadarbība

INFORMĒJOŠĀ	TEORĒTISKI PRAKTISKĀ	PRAKTISKĀ
• Skolas iekšējās kārtības noteikumi • Rokasgrāmata vecākiem • Skolas mācību gada ikgadējais kalendārs – (vecāki tiek iepazīstināti jau augusta sapulcē) • Iknedēļas skolas informatīvā elektroniskā avīze visiem skolas vecākiem • Individuālās sarunas • Individuālās tikšanās • Rakstveida informācijas apmaiņa • Skolēna-skolotāja-vecāku apspriede	• Vienas dienas kursi 1. klases topošajiem vecākiem: tikšanās ar psihologu, skolas komandu, klases audzinātāju • Vienas dienas kursi 4.klases vecākiem • Lekcijas vecākiem par aktuālām tēmām izglītībā/audzināšanā	• Vecāku organizēti pasākumi projektu dienās, ekskursijas, sporta pasākumi, Ziemassvētku tirdziņš; • Vecāku līdzdalība ārpus klases darbu organizēšanā • Vecāku padomes apspriedes, kurās tiek meklēti risinājumi problēmu gadījumos (piem., skolas fiziskās vides uzlabošana u.tml.) • Talkas diena • Praktiska palīdzība • Vecāku iesaistīšanās dažādos projektos saistībā ar skolas, apkārtējās vides uzlabošanu

Avots: autore izveidota tabula, adaptējot no Braše, 2010.

Lai palīdzētu rast priekšstatu, kā šī sadarbība noris ikdienas skolas dzīvē, darba autore ir izveidojusi 4.17 tabulu, kurā tiek atspoguļota skolas un vecāku sadarbība informējošā, teorētiski praktiskā un praktiskā jomā.

SECINĀJUMI UN IEROSINĀJUMI

Maģistra darba mērķis bija izpētīt ģimenes un skolas sadarbības iespējas, lai izveidotu skolas un ģimenes sadarbības modeli, kas veicinātu skolēnu izglītības sasniegumus.

Kā var secināt, iepazīstoties ar daudzu pētnieku atziņām teorētiskās literatūras analīzē, skolas un ģimenes sadarbībai ir būtiski ietekmējoša nozīmē skolēna izglītības sasniegumos. Te svarīgi atzīmēt, ka arī praktiķu (skolotāju) domas viennozīmīgi sakrīt ar pētījumiem. Šobrīd, kad Latvija ir uzaicināta kļūt par OECD organizācijas dalībnieci (2.jūnijā tiks parakstīts oficiāls līgums), ir pamatotas cerības, ka sabiedrība tiks regulāri un objektīvi informēta par izglītības kvalitāti valstī un par faktoriem, kas tos spēj ietekmēt. Kā jau norādīts līdzšinējos OECD pētījumos - ģimenēs, kurās vecāki ir aktīvi, iesaistās skolēnu izglītībā, skolēni uzrāda augstākus izglītības sasniegumus.

Vērtējot un analizējot skolu pašvērtējuma ziņojumus, nākas secināt, ka sabiedrībā trūkst labās prakses pieredzes nodošanas no skolas skolai. Reizēm rodas priekšstats, ka sadarbība noris formāli - "uz papīra", kā intervijā norāda viena no respondentēm - skolā par sadarbību sāk domāt, kad ir jārisina jau kādas konkrētas problēmas, un tas savā ziņā līdzinās ugunsgrēka dzēšanai, pietrūkst sistēmas, plānojuma, lai šādas situācijas tiktu laicīgi novērstas. Sadarbības neregularitātei ir savas priekšrocības - skolotājus mazāk traucē vecāki, skolas vadība netiek lieki traucēta no vecāku kontroles vai pārlieku lielas aktivitātes. Bet zaudētāji šajā gadījumā ir visas iesaistītās puses – pirmkārt, jau paši skolēni, bet arī skolotāji un vecāki.

Pētījumā iegūtā informācija apliecina sadarbības nozīmīgumu un tās pozitīvo ietekmi uz skolēna izglītības sasniegumiem un uzvedību. Iepazīstoties ar vecāku aptaujas anketām, nākas secināt, ka 71% no aptaujātajiem respondentiem uzskata, ka šī atbildība ir jāuzņemas abām pusēm, bet skolotāju un skolas vadības sniegtajās atbildēs viedokļi šajā jautājumā dalās – puse intervēto uzskata, ka atbildība ir jāuzņemas abām iesaistītajām pusēm, proti gan skolai, gan vecākiem, otra daļa norāda, ka lielākais atbildības svaru kauss ir vecāku pusē, minot, ka klasē skolotājs strādā ar vismaz 20 skolēniem un nespēj tik daudz un regulāri sniegt uzmanību skolēnam kā ģimene, kā arī izskanēja apgalvojumi, ka skola izglīto, bet vērtību izpratne, attieksmes veidojas ģimenē.

Apkopojot pētījumā iegūtos rezultātus, konstatēts, ka sadarbība kopumā tiek vērtēta tikai kā "laba", nevis kā "ļoti laba" - tas pierāda, ka skolas un ģimenes sadarbību ir iespējams vēl pilnveidot, pirms tam apzinot tos faktorus, kas kavē un ierobežo vecāku aktīvu līdzdalību skolas dzīvē. Būtiski atzīmēt, ka tieši skolai ir jābūt pirmajai, kas sper soli sadarbības jomā. Pētījuma rezultāti rāda, ka skolas un ģimenes galvenie kavējošie faktori ir:

- aizņemtība darbā;
- informācijas trūkums;
- neveiksmīga komunikācija ar skolas vadību vai klases audzinātāju;
- ģimenes problēmas;
- negatīva personīgā pieredze;
- pārāk liela uzticēšanās skolai;
- neticība, ka sadarbība var nest pārmaiņas, pozitīvus rezultātus.

Pētījuma rezultāti apliecina, ka visvairāk sadarbību ar skolu kavējošais iemesls ir problēmas ar laika saskaņošanu. Šajā gadījumā kā veiksmīgs risinājums noderētu mācību gada sākumā izstrādāts skolas mācību gada kalendārs, kurā tiktu precīzi norādīti visi mācību gadā plānotie pasākumi un to norises laiks, ar kuriem vecāki tiktu laicīgi iepazīstināti.

Savukārt kā motivējošos faktoros skolas un ģimenes sadarbībā noteikti jāakcentē skolas svarīgā loma - kļūt par atvērtu skolu, kurā ir publiski pieejami skolas darbības noteikumi un šie noteikumi ir skaidri un saprotami vecākiem - skolai individuāli izstrādāta Vecāku rokasgrāmata, kā arī iekšējās kārtības noteikumi skolā. Skolās veidojot sistēmu sadarbībai, ir jāievēro pēctecības un nepārtrauktības princips (bieži vien sadarbība, kas tiek veiksmīgi uzsākta sākumskolā, tā netiek turpināta pamatskolā). Kā priekšnosacījums, lai sadarbība tiktu motivēta, nepieciešams veikt regulāri (katru mācību gadu) vecāku anketēšanas aptaujas, kurās tiktu noskaidrots skolas iekšējās vides vērtējums, mācību process, uzklaustās vēlmes un vecāku ierosinājumi, kā arī pēc informācijas apkopošanas, nepieciešams skolas vadībai veikt izvērtējumu, lai uzlabotu sadarbību un sniegtu atgriezenisko saiti vecākiem par apkopoto informāciju. Situācijās, kad vecāku vēlmes un ierosinājumus nav iespējams realizēt, būtiski ir veidot dialogu starp skolu un vecākiem un izskaidrot situāciju. Kā galveno sadarbības jomā pētnieki un arī skolotāji norāda mērķu saskaņošanu - jo tuvāk viens otram atrodas šie izvirzītie mērķi, jo lielākas iespējas veiksmīgai sadarbībai. Iepazīstoties ar pētnieku un arī vecāku aptaujas rezultātiem, jāsecina, ka skolās nepieciešama izglītošanās saskarsmes jomā, jo neveiksmīga komunikācija var radīt barjeru skolas un ģimenes sadarbībai.

Nobeigumā var secināt, ka skolas vadītājs, kurš apzinās sadarbības ar ģimeni nozīmīgumu, veic stratēģisko plānošanu un vada skolas komandu, var efektīvi uzlabot sadarbību, līdz ar to radot priekšnosacījumus veiksmīgiem skolēna izglītības sasniegumiem un personības attīstībai.

Maģistra darbā veiktie pētījumi un no tiem izdarītie secinājumi sniedz atbildi uz pētījuma jautājumu, kādi ir motivējošie un kavējošie faktori, kas ietekmē sadarbību starp skolu un ģimeni. Līdz ar to var uzskatīt, ka maģistra darba mērķis ir sasniegts.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS

1. Allan, P. (1999). *Actively Seeking Inclusion; pupils with special needs in mainstream schools*. London: Falmer Press.
2. Aleksejeva, G. (2010). *Konfliktsituācijas izglītības procesā*. Rīga: RaKa.
3. Australian Government, Department of Education, Employment and Workplace Relations (DEEWR) (2008). *Family- School Partnerships Framework*. Pieejams: http://www.familyschool.org.au/files/3013/8451/8364/Family-school_partnerships_framework.pdf
(aplūkots: 21.01.2016.)
4. Auziņa, I. (2006). Skolas un ģimenes sadarbība. *Jaunais skolotājs. Pārdomas un ieteikumi mūsdienu skolotājam*. Rīga: IAC, 121-136.lpp.
5. Baldiņš, A., Raževa, A. (2001). *Skolas un ģimenes sadarbība*. Rīga: Pētergailis.
6. Balsons, M. (1995). *Kā izprast klases uzvedību*. Lielvārds.
7. Bastiani, J. (1989). *Working with parents: A whole – school approach*. London: NFER/Routledge.
8. Bebriša, I., Ieviņa, I., Krastiņa, L. (2007). *Skolēnu atbiršanas pamatskolās problēmu risinājumi* (14. – 24.lpp.) Rīga: Baltic Institute of Social Sciences.
9. Beveridge, S. (2005). *Children, families and schools*. London and New York: RoutledgeFalmer.
10. Bloom, B. S. (1980). The new direction for educational research: Alterable variables. *Phi Delta Kappan* 61: 382–385.
11. Braše, L. (2010). *Ģimenes loma skolēnu socializācijā*. Rīga: Raka.
12. Brito, J. & Waller, H. (1994). Partnership at a price? In R. Merttens, D. Mayers, A. Brown & J. Vass, (Eds) *Ruling the Margins: Problematizing Parental Involvement*. London: Institute of Education, University of London, 157-166.
13. Buša, I. (2004). Vecāki un skolotāji – vitāli svarīga alianse. *Psiholoģija Ģimenei un skolai*, 10, 20.-23.lpp.
14. Christenson, S. L., Rounds, T. & Gorney, D. (1992). *Family factors and student achievement: An avenue to increase students' success*. *School Psychol. Quart.* 7: 178–206.
15. Clemence, A. (2006). Exercising authority in the family and at school: parental styles to school integration. *Lausanne polytechnic and university presses romandes*, 30.
16. Daniela, L. (2009). *Skolēni un mācību disciplīna*. Rīga: Raka.

17. Desforges, C. & Abourchaar, A. (2003). *The Impact of Parental Involvement, Parental Support and Family Education on Pupil Achievement and Adjustment*. A Literature Review. London: DFES report no. 433 Pieejams:
http://bgfl.org/bgfl/custom/files_uploaded/uploaded_resources/18617/Desforges.pdf
(aplūkots 17.01.2016.)
18. Dixon, L. (2001). *Discipline strategies*. New York: Schoolwide. 256.
19. Eiropas Savienības Mūžizglītības Comenius Regio projekts: “Sadarbība starp skolu un vecāki. Atbalsts izglītības process”. Pieejams:
http://www.szybinski.cieszyn.pl/szybinski_new/sites/default/files/wspólpraca%20z%20Orodzicami%20-%20regio%20handout_ENGLISH_0.pdf] (aplūkots: 12.12.2015).
20. Epstein, J. L. (1991). Effects on student achievement of teachers’ practices of parent involvement. *Advances in Reading/Language Research: Literacy Through Family, Community, and School Interaction*. Greerwich, CT, JAI Press, Vol. 5, pp. 261–276.
21. Epstein, J. L. (1995). School/Family/Community Partnerships: Caring for the Children We Share. *The Phi Delta Kappan*, 76 (9), 701-712.
22. Fan, X. (2001). Parental involvement and students' academic achievement: a growth modeling analysis. *The Journal of Experimental Education*, 70 (1), 27-61. Pieejams:
https://www.jstor.org/stable/20152664?seq=1#page_scan_tab_contents
(aplūkots: 11.01.2016.)
23. Fan, X. & Chen, M. (2001). Parental involvement and students’ academic achievement: A meta-Analysis. *Educational Psychology Review*, 13 (1), 1-22.
24. Fulans, M. (1999). *Pārmaiņu spēki*. Rīga: Zvaigzne ABC.
25. Georgiou, Stelios N. (2007). Parental involvement: beyond demographics. Pieejams:
<http://www.ernape.net/ejournal/index.php/IJPE/article/viewFile/25/15>
(aplūkots 03.02.2016.)
26. Graham, D. (2011). Family-school partnerships: towards sustainable pedagogical practice. *Asian-Pacific Journal of Teacher Education*, 39 (2), 165-176. Pieejams:
<http://dx.doi.org/10.1080/1359866X.2011.560651>
(aplūkots: 17.02.2016.)
27. Gudjons, H. (2007). *Pedagoģijas pamatatziņas*. Rīga: Zvaigzne ABC.
28. Hattie, J. (2009). *Visible Learning. A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. Routledge, Milton Park, UK.
29. Hong, S. & Ho, H.Z. (2005). Direct and Indirect Longitudinal Effects of Parental Involvement on Student Achievement: Second-Order Latent Growth Modeling Across Ethnic Groups. *Journal of Educational Psychology*, 97 (1), 32-42.

30. Hoover-Dempsey, K. V., & Sandler, H. (1995). Parental involvement in children's education: Why does it make a difference? *Teachers College Record*, 97(2), 10-331. Pieejams: <http://www.vanderbilt.edu/peabody/family-school/papers.html> (aplūkots: 07.02.2016.)
31. Izglītības kvalitātes valsts dienests. Akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumi. Pieejams: <http://www.ikvd.gov.lv/visparēja-izglitiba/> (aplūkots 28.01.2016.)
32. Johnson, Lawrence J., Pugach, Marleen C., Pugach & Hawkins, A. (2004). School-Family Collaboration: A Partnership. *Focus on Exceptional Children*, 34 (5), 1-12.
33. Karpova, Ā. (2006). *Ģimenes psiholoģija*. Rīga: "Izdevniecība RaKa".
34. Keith, T. Z., Keith, P. B., Troutman, G. C., Bickley, P. G., Trivette, P. S. & Singh, K. (1993). Does parental involvement affect eighth-grade student achievement? Structural analysis of national data. *School Psychol. Rev.* 22: 474–496
35. Khan, M. B. (1996). Parental Involvement in Education: Possibilities and Limitations *School Community Journal*, 6 (1), 57-68.
Pieejams: <http://www.adi.org/journal/ss96/KhanSpring1996.pdf> (aplūkots: 07.02.2016.)
36. Klauža, A., Kozaka, Dz., Pagraba, E., Smirnova, I., Veispale, K. (2009). *Skolas un ģimenes sadarbība*. Pieejams: http://visc.gov.lv/audzinasana/metmat/audz_vjic_rik55.pdf (aplūkots 10.01.2016.)
37. Kraukle, I. (1999). Personības attīstība ģimenē, skolā un augstskolā. *Ģimene kā pašregulējošas sistēmas varianti un to ietekme uz bērna personības veidošanos*. Zinātnisko rakstu krājums, LU. Rīga: SIA "Mācību apgāds NT", 26. – 32.lpp.
38. Križko, B. & Pavļotenkovs, E. (2001). *Psihologija v praktike menedžera obrozovaņija* [Praktiskā psiholoģija menedžera izglītošanā]. SPb.: KARO, 2001.
39. Kručinina, M. & Magdaļenoka, I. (2001). *Mūsdienu skolas vadība*. Rīga: RaKa.
40. Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014. – 2020. gadam. Pieejams: http://www.varam.gov.lv/lat/pol/ppd/ilgtsp_att/?doc=13858 (aplūkots 13.12.2015.)
41. Latvijas vecāku kustība. Pētījums: *Skolu un pirmsskolu pašpārvalžu darbības izvērtējums un ieteikumi efektivitātes uzlabošanai*. Pieejams: <http://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/04.pdf> (aplūkots: 14.02.2016.)
42. Lueder, C. (2011). *Involving Hard – to – reach Parents: Creating Family/School Partnerships*. Plymouth: Rowman & Littlefield Education.
43. Marjoribanks, K. (1983). The evaluation of a family learning model. *Studies Ed. Eval.* 9: 343–351.

44. Mauriņa, I. *Kā attīstīt vecāku līdzdalību skolā?* Pieejams: http://www.openparents.eu/wp-content/uploads/2014/07/Vecaku_forums2013.pdf (aplūkots 28.01.2016.)
45. OECD (2012). *Let's Read Them a Story! The Parent Factor in Education*. PISA, OECD
46. Open Parents. Vecāku un izglītības sadarbības projekts: *Situācija vecāku izglītības jomā Latvijā, Lietuvā un Igaunijā*. Pieejams: http://www.openparents.eu/wp-content/uploads/2012/10/Situācijas_izpete_vecaku_izglitosanas.pdf (aplūkots 10.01.2016.)
47. Orlova, K. M. (2013). Parenting strategies in a family: foreign research experience. *Psychological Science and Education psyedu.ru*, 4. Pieejams: <http://psyedu.ru/eng/journal/2013/4/Orlova.phtml> (aplūkots: 23.02.2016.)
48. Pagraba, E. (2006). *Klases audzinātājam darbā ar vecākiem, bērniem un sevi pašu*. Rīga: Pētergailis.
49. Plaude, A. (2009). *Bērns starp pieaugušajiem*. Rīga: Zvaigzne ABC.
50. Praude, V., Beļčikovs, J. (2001). *Menedžments*. Rīga: Vaidelote.
51. Porter, L. (2007). *Behaviour in Schools*. Berkshire: Open University Press. 370.
52. Rimma, S. (2000). *Sekmīgas mācīšanās noslēpumi*. Rīga: Jumava.
53. Raituma, I. (2009). *Skolas iekšējās un ārējās vides mijiedarbība*. Rīga: Raka.
54. Stevenson, D. L. & Baker, D. P. (1987). *The family-school relation and the child's school performance*. *Child Devel.* 58: 1348–1357.
55. Špona, A. (2001). *Audzināšanas teorija un prakse*. Rīga: Raka.
56. Šteinberga, A. (2013). *Pedagoģiskā psiholoģija* (58. – 60.lpp.) Rīga: Raka.
57. Volkova, T., Vērdiņa, G., Pildavs, J. (2001). *Organizācijas un to vadīšana pārmaiņu apstākļos*. Rīga: Banku augstskola.
58. Walberg, H. J. (1986). *Synthesis of research on teaching*. In Wittrock, M. C. (Ed.), *Handbook of Research on Teaching* (3rd ed.), New York: MacMillan pp. 214–229.

PIELIKUMI

1. pielikums

Kontentanalīzes apkopojums

Šifrs	Satura vienības	Kategorijas	Jēdziens
RJ1	plaša vecāku iesaistes amplitūda		
RJ2	Ir vecāki, kas ir ieinteresēti līdzdarboties, ir vecāku daļa, kas tik viennozīmīgi neiesaistās, neizrāda iniciatīvu.		
RJ3	to vērtēju, kā ļoti pozitīvu un ieinteresētu, atsaucīgu.		
RJ4	50% klašu vecāki ir diezgan atsaucīgi		
RS1	Ir vecāki, kas ļoti aktīvi iesaistās skolas dzīvē		
RS2	Apmēram 70% no vecākiem ir ļoti ieinteresēti līdzdalībā.		
RS3	Vecāki nav ieinteresēti skolas dzīves norisēs		
RS4	Kā lielu ieinteresētību un lielu līdzdalību	Līdzdalības novērtējums	Iesaistīšanās
RJ1	Vecāku aizņemtība. Vecāku pieredze, kad paši gāja skolā. Nevēlēšanās sadarboties, neredzot jēgu savai dalībai		
RJ2	aizņemtība darbā; sajūta, ka sūtu bērnu labā skolā un te par viņu parūpēsies		
RJ3	subjektīvi iemesli: aizņemtība, problēmas darbā vai personīgajā dzīvē.		
RJ4	sadarbība ir neregulāra vecāku aizņemtības dēļ, vai arī uzticas skolai		
RS1	Vecāku aizņemtība; skolotājam -būtu		

	jāaizdomājas, vai viņš ar savu darbību veicina pozitīvu vidi starp vecākiem		
RS2	ar nepatiku pret skolu kā tādu		
RS3	aizņemtība darbos, jo lielākā daļa skolēnu dzīvo tikai ar vienu vecāku		
RS4	Vecāki ir aizņemti ar naudas pelnīšanu, aktīvākie ne vienmēr var fiziski paspēt visur.	Kavējošie faktori	Neregulāra sadarbība
RJ1	vecāki ļoti novērtē regulāru informāciju un pieeju komunikācijai par to, kas notiek skolā		
RJ2	atbalstītā izskatās neklātienes “tikšanās” virtuāli – sazinoties e-pastā gan kolektīvi, gan individuāli; skolēna – vecāku – skolotāja apspriede, manuprāt, ir viens no efektīvākajiem sadarbības formātiem		
RJ3	portfolio dienas, arī skolas un klases pasākumi, individuālas tikšanās, labi darbojas elektroniskie saziņas līdzekļi un telefoniskas komunikācijas. Vecāki labprāt apmeklē skolas rīkotos kursus un lekcijas.		
RJ4	kursi, uz kuriem ierodas 80% vecāki, avīze		
RS1	Individuālās sadarbības formas (paziņojumi dienasgrāmatās; elektroniska saziņa e-klasē; vecāku uzaicinājums uz skolu); vecāku sapulces; ļoti vērtīgas ir individuālās pārrunas		
RS2	individuālās- rakstiska (e-klases		

	pasts, īsziņas); telefoniski; vecāku uzaicinājumi uz skolu; pārrunas ar vecākiem; Grupālās- vecāku sapulce, klases vecāku komiteja, pārrunas ar vairākiem vecākiem vienlaikus (2-3). Frontālās- ģimeņu svētki skolā, pārgājieni, ekskursijas		
RS3	visefektīvākās man šķiet klātienēs sarunas vai vismaz telefonsaruna; Informācijas apmaiņai patīk izmantot e-klases pastu vai SMS		
RS4	klases pasākumus (vakarus, ekskursijas, klases sapulces) skolas svētku pasākumus, vecāku konferences, kurās ir ar mācīšanos, vērtēšanu saistīti jautājumi; individuālas sarunas	Sadarbības formas	Sadarbība
RJ1	lielākoties, atbalsts būs, ja skolotājs tādu meklēs		
RJ2	Jā, nemitīgi!		
RJ3	Jā esmu saņēmusi.		
RJ4	Jā		
RS1	Jā		
RS2	Jā, ar ierosinājumiem, uzslavām.		
RS3	Esmu, jo lūdzu palīdzēt, neatteica		
RS4	Jā	Atsaucība palīdzēt	atsaucība
RJ1	Piedalīšanās konkrētos projektos/aktivitātēs; atbalsta morāli, izsakot/izrādot pateicību, tādejādi novērtējot skolas/skolotāja darbu		
RJ2	Uzmundrinošus vārdus un izturības vēlējumus ikdienas komunikācijā,		

	paldies vārdus, palīdzību ekskursiju rīkošanā, skolēnu nogādāšanā ekskursijas vietā ar personīgajiem auto		
RJ3	vārdisku personīgās sarunās		
RJ4	palīdzību ar transportu, palīdzība pasākumos		
RS1	Palīdzību klases pasākumu organizēšanā.		
RS2	ar ierosinājumiem, uzslavām		
RS3	neatsaka cits vecāks, ja uz Vecāku padomes sēdēm nevar ierasties ievēlētais vecāks		
RS4	vecāku viedokli, domas, priekšlikumus jautājumos, kas saistīti ar skolas ikdienas uzlabošanu	Palīdzības veidi	Palīdzība skolai
RJ1	vecāku informēšana, pieejamība un patiesa interese par bērna attīstību, sekmēm, arī sapratne par problēmām un risinājumu meklēšana, abpusēju centienu novērtēšana		
RJ2	padomus kā attīstīt uzmanību un koncentrēšanos mājās, kā labāk mācīt bērnam patstāvību arī ārpus skolas veicot uzdevumus mājās		
RJ3	iespēju robežās, mēģinu to izpildīt		
RJ4	ar padomu un ieteikumiem		
RS1	sanāk sniegt emocionālu atbalstu, esmu ierosinājusi arī apmeklējumu pie psihologa		
RS2	individuālas konsultācijas, ieteikumus, bērna pašvērtējuma analīzi, bērna motivāciju un ārpus		

	klases pasākumu rīkošanu ar mērķi saliedēt klasi		
RS3	manuprāt, nekādu		
RS4	uzvedības vai mācību problēmu risināšanas jautājumos	Atbalsts vecākiem	atbalsts
RJ1	sadarbība ar vecākiem ir viena no vērtībām un pamatnostādnēm un skola ne tikai atbalsta, bet arī mudina uz regulāru darbu, informācijas apmaiņu utt. ar vecākiem		
RJ2	vadība rīko/nodrošina skolas pasākumu norisi, kas ļauj neformālākā gaisotnē satikt vecākus (sporta spēles, talka		
RJ3	padomus, dažādus seminārus un lekcijas, dod iespēju dalīties pieredzē; nepieciešamības gadījumā, vadība nostāsies manā pusē, tas dod drošības sajūtu		
RJ4	administrācija ir kā “buferis”		
RS1	nav bijusi situācija, kad nebūtu saņēmusi atbalstu		
RS2	skolas vadība vienmēr sniedz palīdzīgu roku, ja tā tiek prasīta		
RS3	jebkurā brīdī varu vērsties ar jautājumiem, taču no vadības puses iniciatīvas nav.		
RS4	“Kutelīgus” jautājumus vispirms apspriežam administrācijas sēdēs	Skolas vadības atbalsts	Skolas vadība
RJ1	sadarbības konceptam/stilam ir jānāk no vadības un arī pašas vadības sadarbībai ar skolotāju (informācijas apmaiņa, vērtību/virzienu/lēmumu pieņemšana, abu pušu viedokļu		

	izskatīšana; uzticēšanās; <u>novērtēti</u> mani centien		
RJ2	apmaksāt kvalitatīvus anketēšanas rīkus, ar kuriem regulāri varētu noskaidrot vecāku viedokli par mācību saturu, metodēm, formām, uzklaut ieteikumus		
RJ3	turpināt sniegt drošības sajūtu, ja ir pie kā vērsties nepieciešamības gadījumā, ka tikšu uzklauts un tiks sniegts atbalsts		
RJ4	administrācijas loma ir nospraust robežas, kuras vecākiem nepārkāpt, jo reizēm tās tiek pārkāpta, rokasgrāmatā vecākiem, tas būtu atrunāts		
RS1	līdzšinējo		
RS2	palielināt to vecāku skaitu, kas ierodas uz skolas rīkotajām vecāku sapulcēm, ieinteresēt vairāk vecākus viņu bērnu izglītošanā un audzināšanā		
RS3	emocionālu, jo nereti sarunas ar vecākiem var izvērsties nelāgi		
RS4	visu nepieciešamo atbalstu jau saņemu	Ko sagaida no skolas vadības	Skolas vadības stratēģija
RJ1	ģimenei; gadiem strādājot skolā, ģimenes (gan vecāku, gan vecvecāku) atbalsts un iesaiste bērna izglītošanā un attīstībā ir nepārvērtējams		
RJ2	vecākiem; uzmanība, ko vecāki var veltīt savam/-iem 1-2 bērniem ir krietni lielāka kā skolotājs 40 minūtēs 20 bērnu klasē		
RJ3	galvenais ir vecāki, skola ir otrā vietā		

RJ4	skola atbild par mācību saturu (izglītību), vecāki audzināšanu		
RS1	skolotājam un vecākiem ir jādarbības tandēmā		
RS2	par bērna izglītošanu ir atbildīgs pedagogs, ja bērns apmeklē skolu regulāri, iesaistās klases darbā un nepieciešamības gadījumā apmeklē konsultācijas, problēmām nevajadzētu būt; vecāku atbildību bērna izglītošanā, tas ir svarīgs faktors.		
RS3	galvenajai atbildībai tomēr vajadzētu būt vecākiem		
RS4	spēks ir sadarbībā: skolai ir savas funkcijas, vecākiem- savas. Un tikai tad, ja viss ir līdzsvarā, ir sagaidāms pozitīvs rezultāts	bērna izglītošana	atbildība
RJ1	veselīga skolas un vecāku sadarbība ir vērtējama pozitīvi un atbalstāma; katrs, kas strādājis klasē, redz starpību starp bērniem, kuru vecāki veselīgos daudzumos iesaistās viņu mācībās un skolas dzīvē un bērniem, kuriem trūkst vecāku iesaiste un atbalsts		
RJ2	kopumā esmu apmierināta par šī brīža sadarbību		
RJ3	labā un pat ļoti laba		
RJ4	ļoti laba		
RS1	skola regulāri informē vecākus par dažādiem izklaides un ar mācībām saistītiem jautājumiem		

RS2	kā labu		
RS3	sadarbība notiek reti, tikai problēmu gadījumos		
RS4	vienmēr var vēlēties labāk - domās redzu 3 lielas grupas: aktīvie, pasīvie, pilnīgi neieinteresētie; vērtējums - viduvēji	novērtējums	vērtējums
RJ1	skolai - informēt par savām nostādnēm un izglītot vecākus, par viņu iesaistes nozīmību bērna dzīves/attīstības kvalitātes uzlabošanā un vienoties par abām pusēm pieņemamiem iesaistes līmeņiem un komunikāciju metodēm. (Lai kāds vecāks nepārprot, piemēram, ka var ierasties jebkad utt		
RJ2	varbūt izmantot gana praktisku vecāku palīdzību – izplānojot mācību ekskursijas, sarunājot nodarbības un plānu noziņojot skolotājam, vairāk iesaistot vecākus mācību satura būvēšanā, metožu un formu veidošanā		
RJ3	savstarpēja cieņa un sapratne, māka uz klausīt vienu otru, spēja rast risinājumu visdažādākās situācijās, spēja saglabāt mieru un sadarboties		
RJ4	skolā pietrūkst atbalsta komanda – sociālais pedagogs, psihologs...jo piem, šķiršanās gadījumā pietrūkst reizēm praktisku zināšanu kā palīdzēt bērnam; rokasgrāmata.		
RS1	-		

RS2	skolai ieinteresēt vairāk vecākus viņu bērnu izglītošanā un audzināšanā		
RS3	sadarbību ir nepieciešams stiprināt jau tad, kad jaunais skolēns sāk šeit mācīties, jo agrāk mēs sāksim interesēties par vecākiem, iespējams, arī tie būs vairāk ieinteresēti skolas vides attīstībā; nepieciešams interesēties par bērniem ne tikai, kad notiek kas slikts, bet arī tad, kad nekas nav noticis		
RS4	piesaistīt sponsorus, lai vecākiem varētu piedāvāt izbraukuma kultūras pasākumus pēc klases vai skolas sapulces	pārmaiņu nepieciešamības iezīmes	pārmaiņas

2. Anketēšanas datu apstrādes SPSS programmā rezultātu tabulas

Jautājums nr.1. - Kā Jūs raksturotu savu aktivitāti, līdzdalību skolas sadzīves norisēs?

2.pielikuma 1.tabula

N1 N1.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Apmeklēju tikai tos pasākumus un sapulces, kas mani interesē	55	44,4	44,4	44,4
	Cenšos apmeklēt visus skolas organizētos pasākumus	63	50,8	50,8	95,2
	Ierodos uz vecāku sapulcēm tikai tad, ja bērns audzināšana un sekmes izraisījušas problēmas	6	4,8	4,8	100,0
	Total	124	100,0	100,0	

2.pielikuma 2.tabula

N1 N1.						
Skola			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
JAS	Valid	Apmeklēju tikai tos pasākumus un sapulces, kas mani interesē	20	43,5	43,5	43,5
		Cenšos apmeklēt visus skolas organizētos pasākumus	25	54,3	54,3	97,8
		Ierodos uz vecāku sapulcēm tikai tad, ja bērns audzināšana un sekmes izraisījušas problēmas	1	2,2	2,2	100,0
		Total	46	100,0	100,0	
SLOKA	Valid	Apmeklēju tikai tos pasākumus un sapulces, kas mani interesē	35	44,9	44,9	44,9
		Cenšos apmeklēt visus skolas organizētos pasākumus	38	48,7	48,7	93,6
		Ierodos uz vecāku sapulcēm tikai tad, ja bērns audzināšana un sekmes izraisījušas problēmas	5	6,4	6,4	100,0
		Total	78	100,0	100,0	

Jautājums nr.2. - Vissvarīgākais iemesls tam, kāpēc piedalos skolas organizētās sapulcēs un pasākumos ir:

2.pielikuma 3.tabula

N2A					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.0	1	,8	,8	,8
	2.0	6	4,8	4,8	5,6
	3.0	65	52,4	52,4	58,1
	4.0	52	41,9	41,9	100,0
	Total	124	100,0	100,0	

2.pielikuma 4.tabula

N2B					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.0	5	4,0	4,0	4,0
	2.0	19	15,3	15,3	19,4
	3.0	71	57,3	57,3	76,6
	4.0	29	23,4	23,4	100,0
	Total	124	100,0	100,0	

2.pielikuma 5.tabula

N2C					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.0	6	4,8	4,8	4,8
	2.0	40	32,3	32,3	37,1
	3.0	60	48,4	48,4	85,5
	4.0	18	14,5	14,5	100,0
	Total	124	100,0	100,0	

2.pielikuma 6.tabula

N2D					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2.0	29	23,4	23,4	23,4
	3.0	78	62,9	62,9	86,3
	4.0	17	13,7	13,7	100,0
	Total	124	100,0	100,0	

2.pielikuma 7.tabula

N2A						
Skola			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
JAS	Valid	3.0	23	50,0	50,0	50,0
		4.0	23	50,0	50,0	100,0
		Total	46	100,0	100,0	
SLOKA	Valid	1.0	1	1,3	1,3	1,3
		2.0	6	7,7	7,7	9,0
		3.0	42	53,8	53,8	62,8
		4.0	29	37,2	37,2	100,0
		Total	78	100,0	100,0	

2.pielikuma 8.tabula

N2C						
Skola			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
JAS	Valid	1.0	3	6,5	6,5	6,5
		2.0	14	30,4	30,4	37,0
		3.0	20	43,5	43,5	80,4
		4.0	9	19,6	19,6	100,0
		Total	46	100,0	100,0	
SLOKA	Valid	1.0	3	3,8	3,8	3,8
		2.0	26	33,3	33,3	37,2
		3.0	40	51,3	51,3	88,5
		4.0	9	11,5	11,5	100,0
		Total	78	100,0	100,0	

2.pielikuma 9.tabula

N2D						
Skola			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
JAS	Valid	2.0	9	19,6	19,6	19,6
		3.0	29	63,0	63,0	82,6
		4.0	8	17,4	17,4	100,0
		Total	46	100,0	100,0	
SLOKA	Valid	2.0	20	25,6	25,6	25,6
		3.0	49	62,8	62,8	88,5
		4.0	9	11,5	11,5	100,0
		Total	78	100,0	100,0	

2.pielikuma.10.tabula

Statistics		N2A	N2B	N2C	N2D
N	Valid	124	124	124	124
	Missing	0	0	0	0
Mean		3,355	3,000	2,726	2,903

2.pielikuma 11.tabula

Group Statistics		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
N2A	1	46	3,500	,5055	,0745
	2	78	3,269	,6581	,0745
N2B	1	46	3,087	,7250	,1069
	2	78	2,949	,7542	,0854
N2C	1	46	2,761	,8481	,1250
	2	78	2,705	,7227	,0818
N2D	1	46	2,978	,6142	,0906
	2	78	2,859	,5971	,0676

Jautājums nr.3. - Vai Jūs savu sadarbību ar skolu vērtējat kā pilnībā apmierinošu un regulāru?

[N3]

2.pielikuma 12.tabula

N3		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.0	31	25,0	25,0	25,0
	1.0	93	75,0	75,0	100,0
	Total	124	100,0	100,0	

0 = nē

1 = jā

2.pielikuma 13.tabula

N3						
Skola			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1 JAS	Valid	.0	10	21,7	21,7	21,7
		1.0	36	78,3	78,3	100,0
		Total	46	100,0	100,0	
2 SLOKA	Valid	.0	21	26,9	26,9	26,9
		1.0	57	73,1	73,1	100,0
		Total	78	100,0	100,0	

0 = nē

1 = jā

Jautājums nr. 4. - Gadījumā, ja Jūsu sadarbība ar skolu ir neregulāra, atzīmējiet, lūdzu, tos iemeslus, kas Jums traucē sadarbību ar skolu:

2.pielikuma 14.tabula

N4A						
Skola			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1 JAS	Valid	1.0	12	26,1	66,7	66,7
		2.0	4	8,7	22,2	88,9
		3.0	1	2,2	5,6	94,4
		4.0	1	2,2	5,6	100,0
		Total	18	39,1	100,0	
	Missing	System	28	60,9		
	Total		46	100,0		
2 SLOKA	Valid	1.0	23	29,5	46,9	46,9
		2.0	13	16,7	26,5	73,5
		3.0	8	10,3	16,3	89,8
		4.0	5	6,4	10,2	100,0
		Total	49	62,8	100,0	
	Missing	System	29	37,2		
	Total		78	100,0		

2.pielikuma 15.tabula

N4B						
Skola			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1 JAS	Valid	1.0	4	8,7	22,2	22,2
		2.0	8	17,4	44,4	66,7
		3.0	3	6,5	16,7	83,3
		4.0	3	6,5	16,7	100,0
		Total	18	39,1	100,0	
	Missing	System	28	60,9		
	Total		46	100,0		
2 SLOKA	Valid	1.0	9	11,5	18,4	18,4
		2.0	12	15,4	24,5	42,9
		3.0	20	25,6	40,8	83,7
		4.0	8	10,3	16,3	100,0
		Total	49	62,8	100,0	
	Missing	System	29	37,2		
	Total		78	100,0		

2.pielikuma 16.tabula

N4C						
Skola			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1 JAS	Valid	1.0	10	21,7	55,6	55,6
		2.0	6	13,0	33,3	88,9
		3.0	1	2,2	5,6	94,4
		4.0	1	2,2	5,6	100,0
		Total	18	39,1	100,0	
	Missing	System	28	60,9		
	Total		46	100,0		
2 SLOKA	Valid	1.0	18	23,1	36,7	36,7
		2.0	20	25,6	40,8	77,6
		3.0	8	10,3	16,3	93,9
		4.0	3	3,8	6,1	100,0
		Total	49	62,8	100,0	
	Missing	System	29	37,2		
	Total		78	100,0		

2.pielikuma 17.tabula

N4D						
Skola			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1 JAS	Valid	1.0	11	23,9	61,1	61,1
		2.0	6	13,0	33,3	94,4
		3.0	1	2,2	5,6	100,0
		Total	18	39,1	100,0	
	Missing	System	28	60,9		
Total			46	100,0		
2 SLOKA	Valid	1.0	23	29,5	46,9	46,9
		2.0	16	20,5	32,7	79,6
		3.0	6	7,7	12,2	91,8
		4.0	4	5,1	8,2	100,0
		Total	49	62,8	100,0	
	Missing	System	29	37,2		
Total			78	100,0		

2.pielikuma 18.tabula

Statistics						
Skola			N4A	N4B	N4C	N4D
1 JAS	N	Valid	18	18	18	18
		Missing	28	28	28	28
	Mean		1,500	2,278	1,611	1,444
2 SLOKA	N	Valid	49	49	49	49
		Missing	29	29	29	29
	Mean		1,898	2,551	1,918	1,816

2.pielikuma 19.tabula

Group Statistics					
Skola		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
N4A	1 JAS	18	1,500	,8575	,2021
	2 SLOKA	49	1,898	1,0256	,1465
N4B	1 JAS	18	2,278	1,0178	,2399
	2 SLOKA	49	2,551	,9802	,1400
N4C	1 JAS	18	1,611	,8498	,2003
	2 SLOKA	49	1,918	,8859	,1266
N4D	1 JAS	18	1,444	,6157	,1451
	2 SLOKA	49	1,816	,9503	,1358

Jautājums nr. 5. - Informāciju par iespējām iesaistīties skolas uzlabojumu plānošanā un lēmumu pieņemšanā mana bērna skolā esmu saņēmis:

2.pielikuma 20.tabula

Group Statistics					
Skola		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
N5A	1 JAS	46	3,174	,7973	,1176
	2 SLOKA	78	3,077	,8644	,0979
N5B	1 JAS	46	3,174	,7690	,1134
	2 SLOKA	78	3,077	,8021	,0908
N5C	1 JAS	46	2,674	,8180	,1206
	2 SLOKA	78	2,615	,8563	,0970
N5D	1 JAS	46	2,239	,8990	,1326
	2 SLOKA	78	2,154	,8690	,0984
N5E	1 JAS	46	2,957	,7876	,1161
	2 SLOKA	78	2,846	,8230	,0932
N5F	1 JAS	46	2,196	,9097	,1341
	2 SLOKA	78	2,179	,8489	,0961
N5G	1 JAS	46	1,217	,5126	,0756
	2 SLOKA	78	1,744	,8594	,0973

2.pielikuma 21.tabula

N5G IR STAT NOZ ATSKIRĪBA						
Skola			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1 JAS	Valid	1.0	38	82,6	82,6	82,6
		2.0	6	13,0	13,0	95,7
		3.0	2	4,3	4,3	100,0
		Total	46	100,0	100,0	
2 SLOKA	Valid	1.0	37	47,4	47,4	47,4
		2.0	28	35,9	35,9	83,3
		3.0	9	11,5	11,5	94,9
		4.0	4	5,1	5,1	100,0
		Total	78	100,0	100,0	

Jautājums nr. 6. - Kādām skolas un ģimenes sadarbības saziņas formām Jūs dotu priekšroku?

2.pielikuma 22.tabula

Statistics										
		N6A	N6B	N6C	N6D	N6E	N6F	N6G	N6H	N6I
N	Valid	124	124	124	124	122	122	122	122	122
	Missing	0	0	0	0	2	2	2	2	2
Mean		3,210	2,903	3,137	2,839	2,680	3,320	3,287	3,221	3,041

2.pielikuma 23.tabula

Group Statistics					
Skola		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
N6A	1 JAS	46	3,370	,7705	,1136
	2 SLOKA	78	3,115	,8215	,0930
N6B	1 JAS	46	3,022	,8297	,1223
	2 SLOKA	78	2,833	,8741	,0990
N6C	1 JAS	46	3,000	,7888	,1163
	2 SLOKA	78	3,218	,6960	,0788
N6D	1 JAS	46	2,891	,7668	,1131
	2 SLOKA	78	2,808	,8688	,0984
N6E	1 JAS	44	2,591	,8161	,1230
	2 SLOKA	78	2,731	,8630	,0977
N6F	1 JAS	44	3,568	,5455	,0822
	2 SLOKA	78	3,179	,7340	,0831
N6G	1 JAS	44	3,614	,6182	,0932
	2 SLOKA	78	3,103	,7992	,0905
N6H	1 JAS	44	3,432	,6954	,1048
	2 SLOKA	78	3,103	,7313	,0828
N6I	1 JAS	44	3,250	,8660	,1306
	2 SLOKA	78	2,923	,9084	,1029

Jautājums nr. 7.- Kuras no piedāvātajām ģimenes un skolas sadarbības formām Jūs labprāt atbalstītu ar savu piedalīšanos?

2.pielikuma 24.tabula

Statistics							
		N7A	N7B	N7C	N7d	N7E	N7F
N	Valid	78	78	78	78	124	124
	Missing	46	46	46	46	0	0
Mean		3,141	3,026	2,821	3,090	2,782	2,677

2.pielikuma 25.tabula

Group Statistics					
Skola		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
N7E	1 JAS	46	2,870	,7777	,1147
	2 SLOKA	78	2,731	,8779	,0994
N7F	1 JAS	46	2,870	,7777	,1147
	2 SLOKA	78	2,564	,8767	,0993

Jautājums nr. 8. - Kā Jūs vērtējat informāciju, ko saņemat no skolas?

2.pielikuma 26.tabula

N8					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Informācija tiek sniegta neregulāri	20	16,1	16,1	16,1
	Netiek sniegta savlaicīgi	12	9,7	9,7	25,8
	Tiek sniegta savlaicīgi	92	74,2	74,2	100,0
	Total	124	100,0	100,0	

2.pielikuma 27.tabula

N8						
Skola		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
1 JAS	Valid	Informācija tiek sniegta neregulāri	10	21,7	21,7	21,7
		Netiek sniegta savlaicīgi	1	2,2	2,2	23,9
		Tiek sniegta savlaicīgi	35	76,1	76,1	100,0
		Total	46	100,0	100,0	
2 SLOKA	Valid	Informācija tiek sniegta neregulāri	10	12,8	12,8	12,8
		Netiek sniegta savlaicīgi	11	14,1	14,1	26,9
		Tiek sniegta savlaicīgi	57	73,1	73,1	100,0
		Total	78	100,0	100,0	

Jautājums nr. 9.- Vai skola rēķinās ar vecāku viedokli?

2.pielikuma 28.tabula

N9					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.0	2	1,6	1,6	1,6
	2.0	23	18,5	18,5	20,2
	3.0	73	58,9	58,9	79,0
	4.0	26	21,0	21,0	100,0
	Total	124	100,0	100,0	

2.pielikuma 29.tabula

N9						
Skola			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1 JAS	Valid	1.0	2	4,3	4,3	4,3
		2.0	7	15,2	15,2	19,6
		3.0	26	56,5	56,5	76,1
		4.0	11	23,9	23,9	100,0
		Total	46	100,0	100,0	
2 SLOKA	Valid	2.0	16	20,5	20,5	20,5
		3.0	47	60,3	60,3	80,8
		4.0	15	19,2	19,2	100,0
		Total	78	100,0	100,0	

Jautājums nr. 10. Kā Jūs uzskatāt, vai galvenā atbildība par bērna izglītošanu un audzināšanu ir jāuzņemas?

2.pielikuma 30.tabula

N10					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Bērniem pašiem	4	3,2	3,2	3,2
	Skolai (un skolotājiem)	3	2,4	2,4	5,6
	Skolai (un skolotājiem) kopā ar vecākiem	88	71,0	71,0	76,6
	Vecākiem	29	23,4	23,4	100,0
	Total	124	100,0	100,0	

2.pielikuma 31.tabula

N10						
Skola			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1 JAS	Valid	Bērniem pašiem	1	2,2	2,2	2,2
		Skolai (un skolotājiem)	1	2,2	2,2	4,3
		Skolai (un skolotājiem) kopā ar vecākiem	32	69,6	69,6	73,9
		Vecākiem	12	26,1	26,1	100,0
		Total	46	100,0	100,0	
2 SLOKA	Valid	Bērniem pašiem	3	3,8	3,8	3,8
		Skolai (un skolotājiem)	2	2,6	2,6	6,4
		Skolai (un skolotājiem) kopā ar vecākiem	56	71,8	71,8	78,2
		Vecākiem	17	21,8	21,8	100,0
		Total	78	100,0	100,0	

Jautājums nr.11. -:Vai Jūs piekrītat apgalvojumam, ka Jūsu bērna skola ir draudzīga vide skolēniem, vecākiem un ģimenēm?

2.pielikuma 32.tabula

N11					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.0	3	2,4	2,4	2,4
	2.0	24	19,4	19,4	21,8
	3.0	69	55,6	55,6	77,4
	4.0	28	22,6	22,6	100,0
	Total	124	100,0	100,0	

2.pielikuma 33.tabula

N11					
Skola		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1 JAS	Valid	1.0	1	2,2	2,2
		2.0	6	13,0	13,0
		3.0	20	43,5	43,5
		4.0	19	41,3	41,3
		Total	46	100,0	100,0
2 SLOKA	Valid	1.0	2	2,6	2,6
		2.0	18	23,1	23,1
		3.0	49	62,8	62,8
		4.0	9	11,5	11,5
		Total	78	100,0	100,0

Jautājums nr.12. - Kā Jūs kopumā vērtējat skolas un Jūsu ģimenes sadarbību?

2.pielikuma 34.tabula

N12					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	3	2,4	2,4	2,4
	2	40	32,3	32,5	35,0
	3	61	49,2	49,6	84,6
	4	19	15,3	15,4	100,0
	Total	123	99,2	100,0	
Missing	System	1	,8		
Total		124	100,0		

N12						
Skola			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1 JAS	Valid	1	1	2,2	2,2	2,2
		2	12	26,1	26,1	28,3
		3	21	45,7	45,7	73,9
		4	12	26,1	26,1	100,0
		Total	46	100,0	100,0	
2 SLOKA	Valid	1	2	2,6	2,6	2,6
		2	28	35,9	36,4	39,0
		3	40	51,3	51,9	90,9
		4	7	9,0	9,1	100,0
		Total	77	98,7	100,0	
	Missing	System	1	1,3		
Total		78	100,0			

Anketa vecākiem

Cienījamie vecāki!

Šī ir anonīma aptauja, kuras mērķis ir noskaidrot skolas un ģimenes sadarbību un tās nākotnes iespējas. Rezultāti tiks izmantoti tikai apkopotā veidā, lai izvērtētu sadarbību un to pilnveidotu. Uz šiem jautājumiem nav pareizu vai nepareizu atbilžu. Lūgums Jums atbildēt uz visiem jautājumiem, ja vien tie nerada Jums lielas neērtības.

Iepriekš pateicos par līdzdalību pētījumā! Anketas autors: Iveta Trope

1. Kā Jūs raksturotu savu aktivitāti, līdzdalību skolas sadzīves norisēs?

Lūdzu, atzīmējiet tikai vienu aplīti.

- a) Cenšos apmeklēt visus skolas organizētos pasākumus
- b) Apmeklēju tikai tos pasākumus un sapulces, kas mani interesē
- c) Ierodos uz vecāku sapulcēm tikai tad, ja bērna audzināšana un sekmes izraisījušas problēmas
- d) Es nepiedalos skolas organizētos pasākumos un sapulcēs

2. Vissvarīgākais iemesls tam, kāpēc piedalos skolas organizētās sapulcēs un pasākumos ir:

Lūdzu, atzīmējiet vienu aplīti katrā rindā.

- | | Pilnībā
piekrītu | Piekrītu | Nedaudz
nepiekrītu | Pilnībā
nepiekrītu |
|---|-----------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|
| a) Saņemu aktuālu informāciju par notikumiem skolā | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| b) Saņemu praktisku informāciju par sev un savai ģimenei svarīgiem jautājumiem saistībā ar bērna izglītošanu un audzināšanu | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| c) Tiek uzklauts un ņemts vērā mans viedoklis | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| d) To saturs un tēmas man ir interesantas un saistošas | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |

3. Vai Jūs savu sadarbību ar skolu vērtējat kā pilnībā apmierinošu un regulāru?

Lūdzu, atzīmējiet tikai vienu aplīti.

- a) Jā
- b) Nē

JA ATBILDE IR “JĀ”, NĀKOŠO JAUTĀJUMU VAR IZLAIST UN PĀRIET UZ 5.

JAUTĀJUMU

4. Gadījumā, ja Jūsu sadarbība ar skolu ir neregulāra, atzīmējiet, lūdzu, tos iemeslus, kas Jums traucē sadarbību ar skolu:

Lūdzu, atzīmējiet vienu aplīti katrā rindā.

	Pilnībā piekrītu	Piekrītu	Nedaudz nepiekrītu	Pilnībā nepiekrītu
a) Sadarbību kavē negatīvā pieredze ar bērna veiksmju vai neveiksmju publisku analizēšanu citu vecāku klātbūtnē	☐	☐	☐	☐
b) Sadarbībai man ir nepiemērots laiks	☐	☐	☐	☐
c) Manas ģimenes audzināšanas mērķi nesaskan ar skolas pedagoģiskā personāla uzskatiem un rīcību	☐	☐	☐	☐
d) Uzskatu, ka mana pieredze ir lielāka nekā lielākajai daļai jauno pedagogu	☐	☐	☐	☐

5. Informāciju par iespējām iesaistīties skolas uzlabojumu plānošanā un lēmumu pieņemšanā mana bērna skolā esmu saņēmis:

Lūdzu, atzīmējiet vienu aplīti katrā rindā.

	Pilnībā piekrītu	Piekrītu	Nedaudz nepiekrītu	Pilnībā nepiekrītu
a) Skolas vecāku sapulcēs	☐	☐	☐	☐
b) No mana bērna skolotāja	☐	☐	☐	☐
c) No skolas vadības	☐	☐	☐	☐
d) Skolā organizētās apmācībās	☐	☐	☐	☐
e) No skolas mājas lapas vai informatīvās avīzes e-vidē	☐	☐	☐	☐
f) No citiem informācijas avotiem – mēdijiem, interneta, likumiem, vecāku organizācijām	☐	☐	☐	☐
g) Neesmu saņēmis šādu informāciju	☐	☐	☐	☐

6. Kādām skolas un ģimenes sadarbības saziņas formām Jūs dotu priekšroku?

Lūdzu, atzīmējiet tikai **vienu** aplīti katrā rindā.

	Pilnībā piekrītu	Piekrītu	Daļēji piekrītu	Nepiekrītu
a) Rakstiska sazināšanās	☐	☐	☐	☐
b) Telefoniska sazināšanās	☐	☐	☐	☐
c) Klases vecāku sapulces	☐	☐	☐	☐
d) Vecāku dienas	☐	☐	☐	☐
e) Atvērto durvju dienas	☐	☐	☐	☐
f) Individuālās sarunas	☐	☐	☐	☐
g) Skolēna – skolotāja – vecāku apspriedes	☐	☐	☐	☐
h) Konsultācijas par atsevišķu problēmu risināšanu	☐	☐	☐	☐
i) Iknedēļas elektroniska informatīva avīze par skolas un klašu dzīvi	☐	☐	☐	☐

7. Kuras no piedāvātajām ģimenes un skolas sadarbības formām Jūs labprāt atbalstītu ar savu piedalīšanos?

Lūdzu, atzīmējiet tikai **vienu** aplīti katrā rindā.

	Pilnībā piekrītu	Piekrītu	Nedaudz nepiekrītu	Pilnībā nepiekrītu
a) Svētki skolā	☐	☐	☐	☐
b) Pārgājieni un ekskursijas	☐	☐	☐	☐
c) Sporta pasākumi	☐	☐	☐	☐
d) Kultūras pasākumi	☐	☐	☐	☐
e) Izglītojoši semināri	☐	☐	☐	☐
f) Lekcijas	☐	☐	☐	☐

8. Kā Jūs vērtējat informāciju, ko saņemat no skolas?

Lūdzu, atzīmējiet tikai vienu aplīti.

- a) Tiek sniegta savlaicīgi
- b) Netiek sniegta savlaicīgi
- c) Informācija tiek sniegta neregulāri

9. Vai skola rēķinās ar vecāku viedokli?

Lūdzu, atzīmējiet tikai vienu aplīti.

- a) Jā, rēķinās
- b) Vairāk jā, nekā nē
- c) Vairāk nē, nekā jā
- d) Nē, nerēķinās

10. Kā Jūs uzskatāt, vai galvenā atbildība par bērna izglītošanu un audzināšanu ir jāuzņemas?

Lūdzu, atzīmējiet tikai vienu aplīti.

- a) Skolai (un skolotājiem)
- b) Vecākiem
- c) Skolai (un skolotājiem) kopā ar vecākiem
- d) Bērniem pašiem

11. Vai Jūs piekrītat apgalvojumam, ka Jūsu bērna skola ir draudzīga vide skolēniem, vecākiem un ģimenēm?

Lūdzu, atzīmējiet tikai vienu aplīti.

- a) Pilnībā piekrītu
- b) Piekrītu
- c) Daļēji nepiekrītu
- d) Nepiekrītu

12. Kā Jūs kopumā vērtējat skolas un Jūsu ģimenes sadarbību?

Lūdzu, atzīmējiet tikai vienu aplīti.

- a) Ļoti labi
- b) Labi
- c) Apmierinoši
- d) Nepietiekami

PALDIES!

Paldies par Jūsu pārdomām, laiku un pūlēm, ko veltījāt anketas aizpildīšanā!

Intervijas jautājumi skolotājiem

Šīs intervijas mērķis ir noskaidrot skolas un vecāku sadarbību un tās nākotnes iespējas.

1. Kā Jūs varētu raksturot klases vecāku ieinteresētību un līdzdalību skolas dzīves norisēs?
2. Kāds varētu būt iemesls neregulārai vecāku sadarbībai, ja tāda ir?
3. Kādas skolas un ģimenes sadarbības formas Jūsu klases (skolas) vecāki labāk atbalsta?
Kādas sadarbības formas Jūsaprāt ir visefektīvākās?
4. Vai Jūs esat saņēmis atbalstu no audzināmās (skolas) skolēnu vecākiem?
5. Kādu atbalstu esat saņēmis no savas klases (skolas) skolēnu vecākiem?
6. Vai un kādu atbalstu esat sniedzis audzināmās klases skolēnu vecākiem?
7. Kā Jūs vērtējas atbalstu, ko Jums sniedz skolas vadība sadarbībā ar ģimeni?
8. Kādu atbalstu Jūs vēlētos saņemt no skolas vadības sadarbībā ar ģimeni?
9. Kā Jūs uzskatāt, kam jāuzņemas galvenā atbildība par bērna izglītošanu?
10. Kā Jūs vērtējas skolas un ģimenes sadarbību?
11. Kādi ir Jūsu priekšlikumi sadarbības uzlabošanai?

Maģistra darbs “Skolas vadības stratēģija skolas un ģimenes sadarbības organizēšanā”
izstrādāts LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autore: Iveta Trope _____

(datums, paraksts)

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja: Dr. oec., profesors Andrejs Geske _____

(datums, paraksts)

Recenzents/e:

Darbs iesniegts izglītības zinātņu nodaļā 23.05.2016.

Dekāna pilnvarotā persona: metodiķe _____

Darbs aizstāvēts maģistra gala pārbaudījuma komisijas sēdē

07.06.2016. prot. Nr. .

Komisijas sekretāre:

(paraksts)